

3

Jaarverslag 2003

4

Jaarverslag 2003

Inhoud

o	Omzien en vooruitblikken	5
I	Organisatorisch kader	7
	Bestuurs- en adviesorganen	7
	- Fondsbestuur	7
	- Dagelijks Bestuur	7
	- Raad van Deskundigen	8
	- Bijzondere Adviescommissies en Werkgroepen	8
	- Fondssecretariaat	10
II	Ondersteuning per doelgroep	13
	- Auteurs	13
	- Vertalers in het Nederlands	16
	- Literaire tijdschriften	17
	- Uitgeverijen	18
	- Verenigingen, manifestaties	20
	- Strips	22
	- Buitenland	24
	- Deskundigheidsbevordering	27
	- Projecten	29
III	Financieel overzicht	31
	- Dotatie 2003 globaal	31
	- Dotatie 2003 in detail	32
	- Nog te betalen per 31/12/03	33
IV	Activiteiten ter voorbereiding en ondersteuning van de interne en externe werking	35
	- Regelingen en reglementen 2003	35
	- Samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Letteren	36
	- Samenwerking met het Nederlands Literair Productie en Vertalingenfonds	36
	- Steunpunt Literair Vertalen	36
	- Stichting Frankfurter Buchmesse	37
	- Auteursverenigingen	37
	- Overleg met de boekensector	38
	- Tijdschriftenoverleg	38
	- ABC 2004	38
	- Sociaal statuut van de kunstenaar	38
	- Onderzoeksprojecten	39
	- Samenwerkingsoverleg	39
	- Publicaties	39
	- Website	40
	- Tientallen contacten in het veld	40
V	Samenwerking met de Vlaamse overheid	41
	- Duidelijkheid voor aanvragers	41
	- Afstemming, overleg en directe contacten	41
	- Audit	42
	- Fondswerking en letterenbeleid	43
	- Decreetwijziging	44
VI	Vooruitblik	45

Bijlagen

o	Samenstelling advies-, beslissings- en beleidsorganen van het Vlaams Fonds voor de Letteren	47
A1	Werkbeurzen auteurs	49
A2	Stimuleringsbeurzen auteurs	51
A3	Subsidies voor biografieën	53
A4	Literaire lezingen	55
A5	Reisbeurzen	59
B1	Projectbeurzen vertalers	61
B2	Stimuleringsubsidies vertalers	63
C1	Literaire tijdschriften	65
C2	Projectsubsidies tijdschriften	67
D1	Productiesubsidies	69
E1	Literaire organisaties	71
E2	Auteursverenigingen	71
E3	Auteursgenootschappen	71
E4	Focuspunten	71
E5	Literaire manifestaties	73
F1	Werkbeurzen stripauteurs	75
F2	Striptijdschriften	77
F3	Stripproducties	77
F4	Stripmanifestaties	77

Buitenlandbeleid

G1	Vertaalsubsidies	79
G2	Productiesubsidies buitenland	81
G3	Auteursbezoeken	83
G4	Ten Books en Nieuwsbrief Letteren	85
G5	Prijzen	87
G6	Informatiemappen voor buitenlandse uitgeverijen	89
G7	Informatiemappen voor buitenlandse poëziefestivals	91
G8	Salon du Livre	93
G9	Theaterbrochure	99
G10	Stripbrochure – striptentoonstelling	101
H1	Tijdschriftenrapport 2003	103
H2	Onderzoeksrapport stripdistributie	113

Kort jaaroverzicht 2003

In 2003 was het VFL aan zijn vierde werkingsjaar toe. Het manifesteerde zich op prominente wijze in maart 2003 tijdens het Salon du Livre in Parijs, waar de Nederlandstalige letteren *invités d'honneur* waren en 25 Vlaamse auteurs hun werk presenteerden. Buitenlandse uitgevers werden systematisch geprospecteerd in Parijs, Berlijn, Madrid en Londen. Op de boekenbeurzen in Bologna en Frankfurt gebeurde dat op een eigen stand. Ook op de boekenbeurs van Boedapest en Lissabon was het VFL met auteurs vertegenwoordigd.

In het kader van het stripbeleid werd een tweetalige brochure (Engels – Frans) samengesteld over jong Vlaams striptalent. Ze werd internationaal verspreid bij uitgevers en striptijdschriften. In december 2003 werd tijdens de Stripgidsdagen een daarvan afgeleide tentoonstelling voor het eerst gepresenteerd. Die presentatie van 'Het nieuwe tekengeweld in Vlaanderen' zal in 2004 rondreizen op internationale stripmanifestaties. Voor het eerst werden werkbeurzen aan stripauteurs toegekend.

Na overleg met de vier focuspunten werd een subsidieovereenkomst ondertekend waarin een meerjarenengagement werd aangegaan.

In totaal werden 2.644 literaire lezingen gesubsidieerd. Dat waren er 570 meer dan in 2002. Aanvragen voor 47 literaire manifestaties werden behandeld. De gemeenschappelijke regelingen met Nederland voor debuterende auteurs, beginnende vertalers en projecten biografie werden voor de tweede maal door een gemengde Vlaams-Nederlandse commissies behandeld.

De bijzondere Adviescommissies behandelden 193 aanvragen voor werkbeurzen auteurs, wat leidde tot de toewijzing van 393 rekeneenheden.

De twee aanvraagrondes voor projectbeurzen vertalers leverden 31 dossiers waaraan 122.000 euro aan subsidies werden besteed. Om beginnende Vlaamse vertalers aan een eerste volwaardige literaire vertaalopdracht te helpen werd een specifieke regeling uitgewerkt. Meer dan 70 vertalers kandideerden. De Vlaamse uitgevers reageerden echter lauw, zodat voorlopig nog maar twee projecten werden ingediend.

De literaire tijdschriften ontvingen een evaluatie van hun jaargang van de betrokken adviescommissie via de derde editie van het tijdschriftenrapport.

In september 2003 had er een open gesprek plaats tussen de commissieleden en de redacties van de gesubsidieerde tijdschriften over de manier van werken, de behoeften en de prioriteiten.

In een degelijk onderbouwd plan legde de werkgroep Buitenland de prioriteiten vast van een realistisch buitenlandbeleid met haalbare doelstellingen. In 2003 steeg het aantal aanvragen voor vertaalsubsidies tot 50 en verschenen gesubsidieerde vertalingen van literair werk in 14 talen.

De Raad van Deskundigen vergaderde tienmaal over de voorgelegde adviezen en besteedde een extra vergadering aan de verfijning van de formulering van doelstellingen en criteria voor de werkbeurzen. De Raad van Deskundigen nam zich ook voor op de agenda van elke vergadering een punt te plaatsen dat niet onmiddellijk om een praktische beslissing vroeg maar om een reflectie die de werking van het VFL in de toekomst ten goede zou komen.

Het Fondsbestuur lichtte een uitgebreid voorstel tot wijziging van het oprichtingsdecreet toe aan de leden van de commissie cultuur van het Vlaamse parlement. In het najaar werd door het bestuur bij de parlementsleden erop aangedrongen om de te verwachten forse vermindering van de dotatie in 2004 ongedaan te maken. Uit voorzorg werd een crisisbegroting opgesteld waarin ermee rekening gehouden werd dat in 2004 de beschikbare middelen 22% lager zouden liggen dan in 2003.

Om alle rechtstreeks betrokkenen bij de werking van het VFL beter te informeren werd na elke bestuursvergadering een communiqué verzonden met een beknopte toelichting bij de bespreking van de agendapunten en de beslissingen van het Fondsbestuur.

Op 31 december 2003 waren de dotatie 2003 en de overgedragen saldi volledig aan subsidies en werking besteed en werd een schuld van ruim 650.000 euro overgedragen naar het volgende werkjaar.

In 2004 zullen alle betrokkenen bij het VFL zich opnieuw met al hun energie en deskundigheid engageren om de kwaliteit van de werking van het VFL te garanderen.

Van het aangepaste decreet wordt verwacht dat het de huidige knelpunten in de organisatie en werking van het VFL zal oplossen. Er moet een nieuw vijfjarenplan geconcipeerd worden dat een dynamische ontplooiing van het VFL mogelijk maakt. Met de Nederlandse fondsen zal de samenwerking nog hechter worden voortgezet ; samen zullen beleidsaanzetten ten aanzien van de Nederlandse Taalunie geformuleerd worden.

Met het literaire veld zal de dialoog verder worden gevoerd en een bijzondere aandacht zal besteed worden aan een 'Staten Generaal van de letteren' in het kader van Antwerpen WereldBoekenstad.

Bestuurs- en adviesorganen

Fondsbestuur

De samenstelling van het Fondsbestuur bleef ongewijzigd in 2003. Om de directe communicatie te verbeteren met de Raad van Deskundigen en rechtstreeks dus ook met de daarin aanwezige voorzitters van de Bijzondere adviescommissies en Werkgroepen – wordt Rik Van Gorp, voorzitter van de Raad, als waarnemer op de vergaderingen van het Fondsbestuur uitgenodigd.

Het Fondsbestuur vergaderde elfmaal in 2003.

Op 10 maart was er een werklunch met minister Van Grembergen, kabinetschef Bart Caron en adviseur letteren (tevens regeringscommissaris)

Dorian Van den Brempt. Afspraken werden gemaakt over regelmatig overleg tussen kabinet, administratie cultuur en VFL. De relatie VFL en Kunstendecreet werd nader bepaald en over budgettaire ontwikkelingstrajecten werd realistisch nagedacht.

Belangrijke agendapunten van het Bestuur in 2003 waren:

- de voorstellen tot wijziging van het oprichtingsdecreet, tot stand gekomen na ruime consultatie van alle organen van het VFL;
- opvolging van het Kunstendecreet-in-voorbereiding en de duidelijke situering van het VFL t.o.v. dit kaderdecreet. Het VFL valt niet onder de toepassing van dit decreet, maar streeft er wel naar de kernprincipes en de timing maximaal in de eigen regelingen toe te passen;
- maandelijkse opvolging van de budgettaire evolutie door vergelijking van het voorziene budget en de effectieve engagementen per subsidievorm – evolutie van de werkingskosten – bewaking van de uitbetalingen van de aangegane engagementen van het lopende werkjaar en van beslissingen van vorige jaren;
- opmaak en bijsturing van het budget en de verdeling over de verschillende werkterreinen;
- beoordeling en beslissing over aanvragen voor projectsubsidies die buiten het kader van de bestaande regelingen vallen;
- goedkeuring balans en resultatenrekening; bespreking rapport van de bedrijfsrevisor, Rekenhof en ABAFIM (Vlaamse Gemeenschap);
- personeelszaken: aanwerving; salarissen en loonschalen; personeelskader; interne organisatie (wordt voorbereid door dagelijks bestuur);
- standpunten t.a.v. beleidsaspecten op het vlak van de letteren (Raad voor Cultuur, Nederlandse Taalunie, Raad voor Nederlandse Taal en Letteren, Vlaams Parlement);
- samenstelling van de Bijzondere Adviescommissies, Werkgroepen en Raad van Deskundigen; selectie, aanstelling en opvolging;
- feedback op algemene beleidsnota's, belangrijke wijzigingen in reglementeringen, plannen voor nieuwe werkterreinen of projecten;
- relaties met literaire veld: auteursverenigingen, focuspunten;
- overleg en afstemming met bestuur en directie van NFVDL en NLPVF.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur staat in voor de voorbereiding van de vergaderingen en opvolging van de beslissingen van het Fondsbestuur. Het is een eerste toetssteen

voor inhoudelijke voorstellen van het Fondssecretariaat en voor budgettaire aangelegenheden. Het dagelijks bestuur vertegenwoordigt het Fondsbestuur in het overleg met het kabinet en de commissie cultuur van het Vlaams Parlement. Het voert het personeelsbeleid van het Fondssecretariaat en reflecteert over het organisatorisch kader. Het komt maandelijks bij elkaar en overlegt via mail over dringende zaken.

Raad van Deskundigen

Deze raad vergaderde elf maal in 2003. Een extra vergadering met de commissieleden van BAC 1, 2 en 3 was gewijd aan de criteria voor het toekennen van de werkbeurzen, de behandeling van meervoudige (oeuvre)aanvragen en deeladviezen over elk deelgenre, de beoordeling van het continueringssysteem en het uitdovingprincipe.

De Raad van Deskundigen beslist over de adviezen van de Bijzondere Adviescommissies en Werkgroepen en over de inhoudelijke bezwaarschriften. Om belangenconflicten te vermijden wordt bij het begin van elke vergadering de directe en indirecte betrokkenheid van elke aanwezige bij een dossier vastgelegd. Een Raadslid kan nooit deelnemen aan de bespreking en besluitvorming over een aanvraag waarbij hij/zij betrokken is.

Met het doel een grotere afstemming tussen de verschillende werkdomeinen te bereiken en commissieoverschrijdende thema's vanuit diverse invalshoeken te bespreken, is aan de agenda telkens een 'denktankpunt' toegevoegd. Zo kwamen o.a. aan bod de verdeling over deelbudgetten, buitenlandbeleid en relatie met binnenlandse regelingen, literaire manifestaties en relatie met literaire lezingen. In het overleg met het Fondsbestuur over de voorstellen tot wijziging van het oprichtingsdecreet spitste de bespreking zich toe op de oprichting van een autonome Bezwaarcommissie, de samenstelling van het Beslissingscollege, de duur van de mandaten in de respectieve organen en de inbreng van externe deskundigen in de Raad.

De Bezwaarcommissie hield drie hoorzittingen in het kader naar aanleiding van inhoudelijke bezwaarschriften over beslissingen over ingediende aanvragen. De verslagen van deze zittingen vormden samen met de gemotiveerde beslissingen en de bezwaarschriften, de basis voor de behandeling van het bezwaardossier door de Raad van Deskundigen. Aan de indieners van een bezwaarschrift wordt op die manier een objectieve en zorgvuldige behandeling gegarandeerd door de Raad.

Bijzondere Adviescommissies en Werkgroepen

Vergaderfrequentie:

BAC 1: 6x

BAC 2: 3x

BAC 3: 2x

BAC 4: 9x

BAC 5: 10x

BAC 6: 4x

Werkgroep 7 buitenland: 10x

Werkgroep 8 strips: 6x

Voornaamste agendapunten:

BAC 1, 2 en 3

- Advisering aanvragen werkbeurzen.
- Commissieleden stelden beoordelingsrapporten op voor aanvragen in het kader van de regeling 'stimuleringsbeurzen' voor literaire debuten uit Vlaanderen en Nederland.
- Afstemmingsoverleg met de Raad van Deskundigen over criteria en beoordeling van aanvragen werkbeurzen.
- Ad hoc advies over titels voor aanmaak auteursfiches buitenland, dichtersfiches poëziefestivals, selectie Ten Books.
- Ad hoc advies over aanvragen voor productiesubsidies (literaire kwaliteit, inhoudelijke meerwaarde, relevantie).

BAC 6

- Advisering aanvragen projectbeurzen vertalers (twee rondes) aan de hand van beoordelingsrapporten over vertaalkwaliteit door externe specialisten en dossier analyse.
- Als vertaalspecialist opstellen van beoordelingsrapporten in het kader van de regelingen 'projectbeurzen' en 'stimuleringsubsidies vertalers'.
- Ad hoc advies over projecten in het kader van deskundigheidsbevordering literaire vertalers.

BAC 4

- Advisering over subsidieaanvragen 2003 van literaire tijdschriften: basis-subsidie, kwaliteitstoelage en aanvullend honorarium.
- Opmaken van het Tijdschriftenrapport 2003: een uitgebreide evaluatie van de volledige jaargang van de gesubsidieerde tijdschriften, met terugkoppeling naar hun redactioneel beleidsplan; aanvullend een globaal statusrapport over het literaire tijdschriftenaanbod in Vlaanderen en het VFL-beleid ter zake.
- Advisering over de aanvragen voor productiesubsidies (drie rondes).
- Overleg met de Vlaamse uitgeverijen over een aangepast calculatieschema rekening houdend met de evoluties van oplages, marges, druktechnieken en honorering.
- Uitgebreide dialoog met individuele redacties van de gesubsidieerde tijdschriften aan de hand van een themavragenlijst over o.a. redactionele criteria, promotie, leefbaarheid, plaats van themanummers, eigen profiel, ondersteuning door VFL, abonneewerving, beoordeling subsidiesysteem. De verzamelde reacties en voorstellen zullen de basis vormen voor een aangepast subsidiesysteem dat voor 2005-2008 wordt ontwikkeld.

BAC 5

- Adviezen over de aanvragen voor literaire manifestaties (vier rondes) – een afzonderlijke aanvraagronde voor grote manifestaties (subsidieaanvraag groter dan 12.500 euro) werd opgezet in het voorjaar.
- Met de auteursverenigingen werd overlegd over actieplan, behoeften en prioriteiten.
- Met de focuspunten werden de subsidiëringprincipes voor 2002-2004 besproken en in de vorm van een overeenkomst vastgelegd; de focuspunten ontvingen feedback op hun werkingsverslag 2002 en hun detailplannen 2003; de resultaten van de financiële doorlichting door Ernst & Young werden teruggekoppeld naar de Raden van Bestuur van de focuspunten.
- Nieuwe aanvragen van auteurs voor opname in de lezingenlijsten werden getoetst aan het reglement en geadviseerd.
- De grijze zones tussen projecten leesbevordering-literaire manifestaties-basistaken van culturele centra en openbare bibliotheken werden aan de hand

van concrete dossiers gedetecteerd en gesignaleerd; een afbakening is niet bereikt en vereist verder overleg met de Administratie Cultuur.

Werkgroep 7 buitenland

- adviseerde over de aanvragen voor vertaalsubsidies en zendingen buitenland die de mandaatregeling te boven gaan;
- nam kennis van de beslissingen van het Fondssecretariaat voor vertaalsubsidies en zendingen in het kader van de mandaatregeling;
- ontwikkelde in verschillende bijeenkomsten, in samenspraak met de stafmedewerker en projectmedewerker buitenland, een beleidsvisie op het werkterrein buitenland en actualiseerde die op basis van eerste acties;
- stelde mee de lijst samen van op te maken factsheets voor buitenlandse prospectie van proza van Vlaamse auteurs en presentatiedossiers van Vlaamse dichters aan buitenlandse poëziefestivals;
- verleende feedback op de plannen voor aanwezigheid op de buitenlandse beurzen.

Werkgroep 8 strips

- ontwikkelde een specifiek kader voor werkbeurzen voor stripauteurs, rekening houdend met het specifieke voortraject voor een eerste publicatie in albumvorm en de publicatiekansen nadien;
- het rapport van Arnoud Rommens (zie bijlage H2) over de problematiek van strips in Vlaanderen werd grondig besproken en voor deelaspecten werden initiatieven en projecten uitgetekend;
- voor het eerst werden in 2003 werkbeurzen voor stripauteurs toegekend;
- met de publicatie van de stripbrochure (zie bijlage G10) en de ontwikkeling van de striptentoonstelling werden twee instrumenten ontwikkeld voor een buitenlandbeleid voor strips; extra middelen zijn nodig voor verdere uitbouw;
- de criteria voor de beoordeling van aanvragen voor striptentoonstellingen werden verduidelijkt, mede naar aanleiding van het overleg met subsidieaanvragers 2003.

Fondssecretariaat

De personeelsbezetting werd uitgebreid met twee dossiermedewerkers, die de beide stafmedewerkers administratief ondersteunen in de behandeling van de aanvraagdossiers, de verslaggeving van de commissievergaderingen en de opvolging van besluiten.

Het gestegen aantal dossiers, de grotere complexiteit ervan, de noodzakelijke interventies voor een zorgvuldige behandeling en de afstemming met andere betrokkenen, hebben de werkdruk en het werkvolume vergroot. De kwaliteitseisen aan de adviezen en besluiten vereisen een geconcentreerde aandacht van alle betrokkenen (secretariaat, commissies en Raad) en een gedetailleerde opvolging. Naast de dossierbehandeling werden extra initiatieven genomen binnen de kernopdrachten en als reactie op de behoeften die bij de vele formele en informele contacten werden geformuleerd, zoals: het tijdschiftenforum – informatiesessies over subsidieregelingen – fiscale brochure over verwerking van subsidies – auditrapporten – overlegplatform Gedichtendag – overlegplatform website jeugd-literatuur e.a.

Voor aanvragen in het kader van het buitenlandbeleid – vertaalsubsidies, productiesubsidies, zendingen, bezoek op buitenlandse uitnodiging - beneden de 2.500 euro – werd een mandaatregeling ingesteld om de besluitvorming te versnellen. Het Fondssecretariaat beslist over deze aanvragen en informeert nadien de werkgroep Buitenland en de Raad van Deskundigen over de genomen beslissingen in het kader van het verleende mandaat.

Op initiatief van de Vlaamse Regering voerde de afdeling Interne Audit een onderzoek uit naar de organisatiebeheersing bij het VFL. Een sterkte-zwakte-analyse moet de nodige beoordelingsrapporten aanreiken voor een toetsing van de efficiëntie, effectiviteit, ethische en kwaliteitsnormen binnen de organisatie. De focus geldt niet zozeer de uitvoering, als wel de opzet van het systeem. De eerste fasen – informatieverzameling en eerste resultaten – werden afgewerkt in het najaar 2003. Het ontwerprapport wordt voorzien voor het voorjaar 2004. De bereikbaarheid en openheid van het VFL en zijn medewerkers en de aanwezigheid bij veel literaire manifestaties en bijeenkomsten, leiden tot een directe aanspreekbaarheid en permanent overleg. Hoewel die toegankelijkheid wel eens verward wordt met toegeeflijkheid en hoop op een voorkeurbehandeling, behoudt het VFL zijn objectiviteit in het beantwoorden van vragen uit het literaire veld.

AUTEURS

Werkbeurzen

Een werkbeurs is een subsidie aan een auteur met als doel hem/haar betere kansen te bieden om zijn/haar literaire werkzaamheden te realiseren. Deze subsidie wordt uitgedrukt in drie tot tien eenheden en kan gelden voor één of meer jaren (= continuering). Een eenheid is in 2003 netto 2.182 euro.

Het belangrijkste beoordelingscriterium is de kwaliteit van het werk gepubliceerd in de voorbije vijf jaar. Deze kwaliteit wordt hoofdzakelijk bepaald aan de hand van intraliteraire kenmerken. Verder wordt rekening gehouden met de doorzichtigheid en de overtuigingskracht van het ingediende werkplan en de mate waarin vroegere, met een werkbeurs ondersteunde plannen werden gerealiseerd. Ook de plaats van het recente werk in het totale oeuvre is van belang. Aanvullend wordt gekeken naar de kritische waardering in tijdschriften en boekenbijlagen, naar de erkenning via literaire bekroningen of eervolle vermeldingen en naar andere criteria die van belang zijn bij het behandelen van de aanvraag. Het gepubliceerde werk dient via de boekhandel verspreid te worden, uitgaven in eigen beheer komen dus niet in aanmerking.

In het reglement worden de kwaliteitscriteria voor de verschillende genres – proza; kinder- en jeugdliteratuur; essay; taalteksten; prentenboeken/illustraties – verder gedefinieerd.

Aanvragen van auteurs die verscheidene genres beoefenen, worden op het volledige oeuvre beoordeeld. Elk werkplan wordt door de respectieve Bijzondere Adviescommissie beoordeeld, de Raad van Deskundigen bundelt de adviezen van de afzonderlijke commissies tot een geïntegreerde beslissing.

196 dossiers werden ingediend, 4 aanvragen waren onontvankelijk. De 192 ontvankelijke dossiers werden ingediend door 165 auteurs (133 Vlamingen en 32 Nederlanders). Op advies van de betrokken Bijzondere Adviescommissies werden 390 eenheden toegekend voor een totaalbedrag van 857.526 euro (exclusief voorheffing) aan 86 auteurs (72 Vlamingen en 14 Nederlanders). Gemiddeld werd aan elk positief advies 4,5 eenheden verbonden (in 2002 was het gemiddelde 4,4 eenheden)

Na aftopping cofinanciering en inclusief forfaitaire bedrijfsvoorheffing is aan de regeling werkbeurzen auteurs in totaal 915.699 euro besteed.

Overzicht per genre

	Aantal aanvragers	Positieve beslissing	Totaal aantal eenheden	Gemiddeld
Proza	50	20	83	4.15
Poëzie, essay, theater	36	24	103	4.3
Kinder en jeugd	53	27	126	4.7
Meervoudig	26	15	78	5.2
Totaal	165	86	390	4.5

Overzicht 2000–2003

	Aantal aanvragers		Positieve Beslissing		Totaal aantal eenheden	Gemiddelde		
	VL	NL	VL	NL				
2000	215*	177	38	62	55	7	251	4.0
2001	161*	137	24	77	61	16	308	4.0
2002	159	129	30	88	73	15	390	4.4
2003	165	133	32	86	72	14	390	4.5

* in 2000 en 2001 exclusief stimuleringsbeurs

Voor 11 auteurs werd de beurs in 2003 toegekend in het kader van de continueringregeling.

Voor 19 aanvragers (7 NL en 12 VL) is de cofinancieringsregeling van toepassing, d.w.z. dat er zowel door het Nederlandse als door het Vlaamse Fonds voor de Letteren een beurs was toegekend.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren kende aan 8 Nederlanders een werkbeurs toe voor een totaalbedrag van netto 55.646 euro (2 van hen werden eenzijdig in Vlaanderen gehonoreerd, 6 Nederlanders vroegen enkel aan in Vlaanderen). Het Nederlandse Fonds honoreerde eenzijdig de aanvragen van 3 Vlamingen.

Bij gelijke toekenning neemt ieder de helft voor zijn rekening. Bij ongelijke toekenning wordt uitgegaan van de hoogste toekenning; het Fonds dat de hoogste beurs toekent, neemt de helft van de toekenning ten laste en het Fonds dat de hoogste beurs toekent het restant. De vrijval voor het Vlaams Fonds voor de Letteren door cofinanciering bedroeg 96.269 euro.

De invoering in 2003 door het Nederlands Fonds voor de Letteren van werkbeurzen nieuwe stijl – de zogenaamde projectvakbeurzen – betekent dat niet langer de toekenning van een beurs op jaarbasis uitgedrukt in eenheden wordt toegekend, maar van een globaal bedrag voor een concreet werkplan/project. Voor de projectwerkbeurzen met een meerjarige looptijd wordt in het geval van cofinanciering een evenredig deel van de looptijd in 2003 in aanmerking genomen.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren komt niet voor op de (federale) lijst van de instellingen die belastingvrije subsidies en prijzen kunnen uitdelen aan kunstenaars en wetenschappers. Om de auteurs het toegezegde bedrag van een eenheid van 2.182 euro netto en onbelastbaar te garanderen, wordt de forfaitaire bedrijfsvoorheffing op deze subsidie doorgestort. Voor rijksingezetenen bedraagt die 483 euro per eenheid, voor niet-rijksingezetenen 794 euro. Op jaarbasis betekent dit voor het Vlaams Fonds voor de Letteren een uitgave van ca. 232.000 euro.

Stimuleringsbeurs auteurs

Een stimuleringsbeurs is bestemd voor recent gedebuteerde literaire schrijvers. Het is een gemeenschappelijke regeling van het Nederlandse en Vlaamse Fonds voor de Letteren die beoogt talentvolle beginnende schrijvers te stimuleren in hun literaire werk. De stimuleringsbeurs wil de realisatie van een volgend literair boek mee mogelijk maken en kan slechts éénmaal worden aangevraagd.

Het budget wordt voor 1/3 geleverd door het VFL, voor 2/3 door het Nederlands Fonds der Letteren. Stimuleringsbeurzen bedragen minimaal 3.200 euro en maximaal 10.000 euro en worden door een paritair (Vlaams-Nederlandse) samengestelde adviescommissie geadviseerd.

In 2003 werden 45 aanvragen ingediend, waarvan 3 onontvankelijk. Het aantal aanvragen per genre: proza: 24; poëzie: 8; essay: 1; kinder- en jeugdboek: 7; theater: 2. Naar nationaliteit ging het om 8 Vlamingen en 34 Nederlanders. 19 aanvragen werden positief geadviseerd – 5 Vl en 14 Nl – voor een totaal bedrag van 98.400 euro (gemiddeld 5.179 euro per stimuleringsbeurs).

Werkbeurs biografieën

Deze gezamenlijke regeling van het Vlaams en Nederlands Fonds der Letteren wil biografen financiële ondersteuning bieden bij het schrijven van een biografie of biografen de mogelijkheid geven zich (gedeeltelijk) vrij te maken om zich aan het project te kunnen wijden. Het onderwerp moet een Nederlandstalige schrijver of letterkundige zijn die toonaangevend of van groot belang is (geweest) voor de letterkunde in Nederland en/of in Vlaanderen.

Twaalf aanvragen werden voorgelegd aan de gezamenlijke Vlaams-Nederlandse commissie Literaire Non-fictie die zeven aanvragen honoreerde voor een totaal bedrag van 145.000 euro. Toekenningen waren er voor een bibliografie van de Vlaamse literatoren Alice Nahon, Jan Walravens en Hugo Verriest.

Lezingen

Het Vlaams Fonds voor de Letteren subsidieert de organisator van een literaire lezing van auteurs, vertalers, illustratoren, biografen en recensenten die opgenomen zijn in de lezingenlijst. Auteurs kunnen maximaal 15 gesubsidieerde lezingen per jaar houden – maximaal 5 extra tijdens de jeugdboekenweek – en organisatoren kunnen maximaal 15 lezingen per jaar gesubsidieerd krijgen tegen 125 euro per lezing.

In 2003 worden 2.675 lezingen gesubsidieerd van in totaal 321 auteurs. In bijlage A4 is de volledige lijst opgenomen. De lijst van auteurs en vertalers die voor gesubsidieerde lezingen in aanmerking komen, werd in het najaar 2003 aangevuld. Op de website en via een rondschrijven aan alle abonnees op de Lezingenlijst werden de gebruikers hierover geïnformeerd.

In het kader van het onderzoek van participatie van vrouwen in de letterensector, is een analyse uitgevoerd op de aanvraag- en rapporteringformulieren van de 2.153 gesubsidieerde lezingen van 288 auteurs in 2002. 99 vrouwelijke auteurs verzorgden gemiddeld 8,6 lezingen; 189 mannelijke auteurs gemiddeld 6,9 lezingen. Jeugdauteurs verzorgden bijna de helft van de gesubsidieerde lezingen; auteurs uit de lijsten voor volwassenen namen 31% voor hun rekening; de rest werd verzorgd door auteurs die op beide lijsten voorkomen. Bijna de helft van de lezingen (46%) werd op scholen gehouden, gevolgd door bibliotheken (29%) en socio-culturele verenigingen (25%). Binnen de scholen gold volgende spreiding: kleuteronderwijs (5%), lager onderwijs (51%), secundair onderwijs (36%), hoger onderwijs (8%).

Op de aanvraagformulieren gaven de organisatoren als belangrijkste redenen voor de lezingen aan:

- om het lezen te stimuleren
- naar aanleiding van de jeugdboekenweek/ boekenbeurs/ gedichtendag
- naar aanleiding van een (school)project

2/3 van de lezingen ging over het eigen werk van de auteur. De evaluatie die de auteurs achteraf kregen was overwegend positief.

Auteursreizen buitenland

De vergoeding van reis- en verblijfkosten voor een verblijf in het buitenland kan worden aangevraagd voor research, deelname aan literaire activiteiten, studie ter plaatse, verdieping van het literair werk of reflectie erop. De relevantie van de reis voor het project wordt beoordeeld. In 2003 werd aan 1 stripauteur een reisbeurs toegekend.

VERTALERS IN HET NEDERLANDS

Projectbeurzen

Een projectbeurs is een subsidie aan een literaire vertaler die hem de kans biedt te werken aan een literair vertaalproject dat in boekvorm zal verschijnen. De subsidie wordt uitgedrukt in eenheden van netto 2.182 euro. Er zijn twee aanvraagrondes per jaar. Bij de beoordeling is de kwaliteit van het vertaalwerk het hoofdcriterium. De literaire kwaliteit van het huidige project, de haalbaarheid en kwaliteitsverwachting en de mate van realisatie van vroegere vertaalwerkplannen worden verder bij de evaluatie van de aanvraag betrokken.

	Aantal behandelde aanvragen	Positieve beslissing	Totaal aantal projecteenheden
1e ronde	20	18 (7 NL + 11 VL)	40,5
2e ronde	11	7 (2 NL + 5 VL)	24

De goedgekeurde projecten vertegenwoordigden een totaal bedrag van 140.674,50 euro. Na cofinanciering en aftopping omwille van de inkomensgrens, werd in 2003, inclusief bedrijfsvoorheffing, 144.200 euro uitbetaald. De betaling van sommige projecten zal gespreid verlopen over 2004 en 2005.

Stimuleringssubsidie beginnende literaire vertalers

Een stimuleringssubsidie is een publicatiesubsidie voor gedebuteerde literaire vertalers van vreemdtalig literair werk in het Nederlands. Het is een gezamenlijke regeling van het Vlaams en het Nederlands Fonds voor de Letteren die talentvolle beginnende vertalers wil stimuleren bij hun literair vertaalwerk. De subsidie kan worden toegekend voor de eerste twee literaire vertalingen verschenen in boekvorm of in literaire tijdschriften en bedraagt minimaal 1000 euro en maximaal 4000 euro per vertaalde titel. De hoogte van de subsidie is gerelateerd aan de kwaliteit van de vertaling en de vertaalinspanning, waarbij kwaliteit van de brontekst, het genre, de moeilijkheidsgraad en de omvang van het project verdisconteerd zijn.

In het begintraject van een literaire vertaler blijken vertaalbijdragen aan literaire tijdschriften belangrijke eerste opdrachten te zijn. Daarom werd in het reglement in 2003 de drempel voor een eerste aanvraag verlaagd naar minimaal vier vertalingen van literaire tijdschriftartikelen in twee verschillende erkende literaire-culturele tijdschriften.

Er werden 23 aanvragen ingediend waarvan 4 onontvankelijk. De paritaire Vlaams-Nederlandse adviescommissie adviseerde positief over 18 aanvragen, 1 aanvraag werd afgewezen. In totaal werd een totaalbedrag van 35.500 euro als stimuleringssubsidie toegekend. Het Vlaams Fonds voor de Letteren nam daarvan 1/3 ten laste. Drie Vlamingen en vijftien Nederlanders dienden een

aanvraag in, aan de drie beginnende Vlaamse vertalers werd een subsidie toegekend. Brontalen van de aanvragen waren: Engels (9), Frans (4), Italiaans (1), Zweeds (1), Hongaars (1).

Literaire lezingen

Vertalers die op de lijst 'literaire lezingen' voorkomen, kunnen ook gesubsidieerd worden voor lezingen en voordrachten. Zie bijlage A4 en pagina 15 literaire lezingen auteurs.

LITERAIRE TIJDSCHRIFTEN

Subsidieregeling

De in het najaar 2001 ontwikkelde krachtlijnen voor een vernieuwend tijdschriftenbeleid werden in 2003 toegepast in de beoordelingsronde voor de subsidieaanvragen.

Een basissubsidie (maximaal 50% van de directe productiekosten en honoraria) kan worden toegekend voor een periode van drie jaar en geldt voor periodieken die een minimale kwalitatieve bijdrage leveren aan een gedifferentieerd literair tijdschriftenlandschap.

Aanvullende subsidies kunnen worden toegekend om het leveren van inhoudelijke kwaliteit aan te moedigen. Een evenwichtig economisch beheer is een vereiste.

Projectsubsidies willen de literaire tijdschriften stimuleren tot initiatieven die het tijdschrift verrijken, verdiepen of verbreden in functie van de lezers.

Aan tien tijdschriften werd een basissubsidie toegekend. Het statuut van beginnend tijdschrift werd bevestigd voor de tweede jaargang (nummers 5 tot en met 8) van *Tekst/Tekst*. De aanvullende subsidies werden toegewezen op basis van de evaluatie van de jaargang 2002 (opgenomen in het jaarverslag 2002 als bijlage) en de redactionele planning voor 2003.

Gierik/NVT en *Kreatief* dienden een bezwaarschrift in wegens het niet toekennen van een basissubsidie in 2002. De negatieve beslissing werd bevestigd na de behandeling van het bezwaar. Om redenen van deugdelijk bestuur werd de laattijdige beslissing van november 2002 tot stopzetting van de subsidie voor de jaargang 2003 omgezet in een uitdoofregeling, waarbij beide tijdschriften een even groot subsidiebedrag ontvingen als in 2002.

De extra middelen voor aanvullende honoraria en/of initiatieven ter bevordering van de tekstkwaliteit voor een totaalbedrag van 31.084 euro werden toegewezen aan de tijdschriften die een basissubsidie/startsubsidie ontvingen op basis van een forfaitair bedrag van 6,30 euro per gepubliceerde pagina in 2003.

Collectieve distributie en promotie

Het door Culturele en Literaire Tijdschriften vzw gecoördineerde distributieplatform werd verder gezet. 21 tijdschriften (waarvan 9 literaire) werden in 47 verkooppunten aangeboden. De gemiddelde verkoop per nummer via deze CLT-distributie steeg van 31 exemplaren (2001) naar 48 exemplaren (2002) (+65%), met als uitersten *Poëziekrant* (73) en *ZL* (28). De eerste verkoopgegevens van 2003 wezen op een verdere groei. In de boekenbijlagen van *De Standaard* en *De Morgen* werden advertenties geplaatst met een overzicht van de recent verschenen nummers. De website www.detijdschriften.be werd grondig

aangepast en uitgebreid. Op de startpagina staat elk tijdschrift met de meest recente cover, een korte voorstelling, de tarieven en een bestelformulier. Een folder werd verspreid via het Aeolus-circuit, een inleg in de tijdschriften en op literaire manifestaties. Op belangrijke boekevenementen werd een stand bemand. In samenwerking met de Stadsbibliotheek Antwerpen werden vier lezingen gehouden in de Nottebohmzaal rond een thema dat in een recent nummer van een tijdschrift werd behandeld.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren kende aan de literaire tijdschriften een werkingssubsidie toe van 12.525 euro. De administratie cultuur, afdeling MLP, bracht eenzelfde bedrag in voor de ondersteuning van de algemeen-culturele en kunstkritische tijdschriften.

Tijdschriftenrapport

BAC 4 stelde over alle gesubsidieerde tijdschriften een beoordelingsrapport op over de jaargang 2003 en bezorgde het aan de redacties. Dit rapport maakt de adviezen concreet, transparant en raadpleegbaar. De redacties werden uitgenodigd over deze evaluatierapporten in dialoog te treden met de commissie.

Tijdschriftenoverleg (13/09 en 15/09)

De Bijzondere Adviescommissie overlegde uitgebreid met een afvaardiging van de redacties van de in 2003 gesubsidieerde tijdschriften. Op basis van hun reacties op een schriftelijke bevraging vooraf, werden enkele thema's uitgediept: redactionele werking, abonneewerving en losse verkoop, toekomstplannen, relatie met het Vlaams Fonds voor de Letteren. Dit reikte de commissieleden elementen aan voor een actualisering van het tijdschriftenbeleid. De talrijke ideeën, de duidelijke standpunten, de diversiteit in de aanpak en tegelijkertijd de herkenbare eenheid in deelproblemen bevestigden de bereidheid tot constructieve samenwerking.

UITGEVERIJEN

Productiesubsidies voor literair werk van Vlaamse auteurs

De productiesubsidie is een directe vorm van ondersteuning voor uitgeverijen uit Vlaanderen en Nederland om de productie van Nederlandstalige literaire teksten van Vlaamse auteurs mogelijk te maken of te stimuleren. De subsidie maakt de uitgave van weinig commercieel maar waardevol werk voor de uitgever en de auteur mogelijk. In het aanvraagdossier wordt een verantwoording voor de literaire meerwaarde verwacht, een situering van het project in het fondsbeleid van de uitgeverij, een voorstelling van de auteur of samensteller, een uitgebreid inhoudsoverzicht of proefteksten. Voor het financiële gedeelte moeten de verwachte kosten en opbrengsten volgens een gestandaardiseerd schema worden ingevuld. Extra informatie over inspanningen op het gebied van promotie, bekendmaking en distributie moet worden toegevoegd.

In 2003 werden 47 aanvragen ingediend, waarvan er 25 positief beoordeeld werden en 5 beslissingen uitgesteld in afwachting van aanvullende gegevens. Aan 10 uitgeverijen (6 VL en 4 NL) werd voor een bedrag van 94.365 euro subsidies toegezegd en in uitvoering van het reglement werd 60% onmiddellijk na de goedkeuring van het project uitbetaald.

Aanvragen en toekenningen naar genre

	Aanvragen	Toekenningen
Proza	9	7
Poëzie	2	1
Literaire non-fictie	7	3
Kinder- en jeugdboek	23	13
Theater	1	1
Totaal	42	25

Van de in 2002 uitgestelde aanvragen werden twee projecten door de uitgeverij ingetrokken. *De auteur en zijn inspiratiebronnen* (Uitgeverij Clavis – 2002/29) en *Vonk* (Uitgeverij Lannoo – 2002/38). Aan het 'Calypso'-boek van Vincent Bal en Johan De Swert (Uitgeverij Lannoo – 2002/39) werd een subsidie toegekend van 4.600 euro.

Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen

De subsidie wil de financiële drempel voor het vertalen van literatuur van Vlaamse auteurs verlagen voor de investerende buitenlandse uitgever. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de relevantie van het te vertalen werk voor de beeldvorming en uitstraling van literair werk uit Vlaanderen, de positie van de uitgever in de plaatselijke markt en zijn fondslijst, de kwaliteit van de voorgestelde vertaler (zo nodig wordt een proefvertaling gevraagd) en een redelijke vergoeding voor de vertaler. Het subsidiebedrag is in principe 2/3 van de reële vertaalkost.

In totaal werden 47 vragen ingediend. Zes dossiers werden doorgeschoven naar 2004 omwille van ontbrekende gegevens. Voor 39 vertalingen werd een vertaalsubsidie toegekend voor een totaal bedrag van 73.038,86 euro (gemiddeld 1.873 euro per aanvraag).

Verdeling naar brontaal en genre van de goedgekeurde projecten:

Taal/genre	Proza	Poëzie	Literaire non-fictie	Kinder en jeugd	Toneel	Totaal
Frans	3	2	0	0	3	8
Engels	1	2	0	1	0	4
Duits	3	3	1	7	0	14
Italiaans	0	0	0	1	0	1
Diverse*	5	2	3	2	0	12
	12	9	4	11	3	39

* Tsjechisch, Litouws (3), Deens, Georgisch, Spaans (2), Pools (2), Servisch, Ests

Auteursbezoeken op buitenlandse uitnodiging

Organisatoren die Vlaamse schrijvers, vertalers, illustratoren of stripauteurs uitnodigen, kunnen in aanmerking komen voor de terugbetaling van de reiskosten naar het buitenland. De lezing, de presentatie van de vertaling of de deelname aan een literaire manifestatie moet in principe betrekking hebben op een in het gastland beschikbare publicatie in de taal van het gastland. Met deze regeling wil het Vlaams Fonds voor de Letteren het directe contact van de

vertaalde Vlaamse auteur met de buitenlandse lezer, de media en het literaire milieu bevorderen.

Uitnodigingen kunnen uitgaan van de buitenlandse organisatoren van literaire festivals, van uitgeverijen die vertalingen van literaire Vlaamse auteurs presenteren, van media, van lectoraten Nederlands in het buitenland.

Voor belangrijke internationale festivals of literaire manifestaties zendt het Vlaams Fonds voor de Letteren Vlaamse auteurs uit als literaire ambassadeurs.

In principe neemt het Vlaams Fonds voor de Letteren dan ook de verblijfkosten per dag ten laste.

Er werden 48 aanvragen ingediend, waarvan 1 onontvankelijk was. 3 aanvragen werden ingetrokken. 29 aanvragen werden gehonoreerd voor een totaal bedrag van 15.902,07 euro. Landen van bestemming waren Nederland (5), Zuid-Afrika (2), Frankrijk, Duitsland (4), Italië (2), Hongarije, USA, Verenigd Koninkrijk (2), Georgië, Mexico, Bulgarije, Rusland (3), Roemenië, Litouwen (2), Portugal.

Buitenlandse vakbeurzen en Vlaamse uitgeverijen

Het Vlaams Fonds voor de Letteren was aanwezig op de collectieve stand van de Vlaamse Uitgevers Vereniging in Bologna (2–5 april) met een eigen standruimte. Buitenlandse uitgevers die in de vorige jaren een vertaalsubsidie ontvingen werden geïnformeerd over nieuwe publicaties van Vlaamse auteurs. Lopende aanvragen werden ter plaatse met de betrokken uitgevers besproken en afgerond. Met financiële steun van de Administratie Cultuur – afdeling MLP werden de buitenlandse relaties van de Vlaamse Uitgeverijen uitgenodigd op een buffet, opgeluisterd door de Vlaamse folkgroep Laïs. Zoals de vorige jaren subsidieerde de Vlaamse Gemeenschap ook de standruimte en de standopbouw en stond mee in voor de aanmaak en verspreiding van een nieuwe editie van ‘Books of Flanders’.

Op de Frankfurter Buchmesse (8–13 november) hadden met meer dan 50 uitgevers opvolgingsgesprekken plaats aansluitend op vorige contacten. Reacties op fragmentvertalingen en leesrapporten werden besproken om gericht voorstellen tot vertaling te formuleren. De nieuw samengestelde info-sheets van 27 titels werden besproken met de redacteurs en uitgevers. De situering in de collectieve stand van de Vlaamse Uitgevers Vereniging was zeer ongunstig en viel buiten de bezoekersstroom. Er wordt overwogen in 2004 een eigen standruimte te huren. De Vlaamse Gemeenschap afdeling MLP verleende financiële steun aan de Vlaamse Uitgevers Vereniging voor de stand en de publicatie van ‘Books of Flanders’.

Op de taalbeurs Expolingua in Lissabon (23–25 oktober) werd in een gemeenschappelijke stand met de Nederlandse Taalunie en het Nederlands Literatuur Produktie en Vertalingenfonds, een beperkte selectie van Vlaamse literaire titels gepresenteerd. Theaterauteur Arne Sierens en jeugdauteur Anne Provoost verzorgden lezingen op verschillende locaties in de stad over hun recent verschenen vertalingen.

VERENIGINGEN, MANIFESTATIES

Focuspunten

Een focuspunt is een professionele vereniging die als intermediair optreedt tussen het literaire veld en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Een focuspunt vervult zijn functie vanuit de opgebouwde expertise en know how, zijn specialisatie en contact met het literaire veld. Het focuspunt biedt literaire

producten en diensten aan en fungeert als partner van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Via het statuut van focuspunt wenst het Vlaams Fonds voor de Letteren een financiële basis te verschaffen voor verscheidene jaren voor de professionele groei de optimalisering van de werking. Het Vlaams Fonds voor de Letteren treedt niet beperkend op ten aanzien van de bestemming die aan de ter beschikking gestelde fondsmiddelen kan worden gegeven. Het totaalbudget van de focuspunten is in 2003 behouden op 991.450 euro.

De meerjarensubsidieovereenkomsten voor de periode 2002–2004 werden afgerond en door alle betrokkenen ondertekend. De adviescommissie formuleerde per focuspunt specifieke afspraken en evaluatiepunten. Het jaarverslag 2002 van elke vereniging vormde de aanleiding voor een feedback enerzijds en overleg over de toekomst anderzijds.

In opdracht van het Vlaams Fonds voor de Letteren hield het revisorenkantoor Ernst & Young een grondige boekhoudkundige doorlichting van de financiële jaarstaten en de administratieve organisatie van de focuspunten. De kritische punten en aanbevelingen van het rapport werden besproken met de verantwoordelijken en de door te voeren wijzigingen werden vastgelegd.

Het Poëziecentrum verhuisde in januari 2003 naar een ruimer pand op de Vrijdagmarkt in Gent. De unieke poëziesamenvatting en de secundaire literatuur daarover kunnen nu optimaal gepresenteerd worden. De poëzieshop is vergroot en overzichtelijker geworden.

Het Beschrijf organiseerde ter gelegenheid van zijn vijfjarig bestaan een poëzieavond in het Kaaitheater. Voor het eerst werd het meerdaags internationaal auteursprogramma 'Rendez Vous' opgezet.

Behoud de Begeerte zette opnieuw de literatuur op de planken en in de schijnwerpers met een nieuwe aflevering van Saint Amour, Geletterde Mensen – duo's en Koningsblauw. Een experimentele versie van 'Het schone geheim der poëzie' waarin het wezen van de poëzie wordt ontrafeld, werd uitgetest.

Villa Kakelbont / Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur is het centrum voor studie, documentatie en promotie van jeugdliteratuur in Vlaanderen. De vakbibliotheek over jeugdliteratuur, de collectie jeugdboeken van voornamelijk Vlaamse auteurs en illustratoren en de website met dagelijks nieuws over jeugdliteratuur in binnen- en buitenland zijn de belangrijkste vormen van dienstverlening.

Auteursverenigingen

Er werd regelmatig overleg gepleegd met de voorzitters van de Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen en de deelorganisaties (VSVJ, VVL, VVTS). De werkingssubsidies stonden daarbij centraal; de mogelijkheden van een centraal secretariaat werden verkend, ook de mogelijke financieringsbronnen. Aansluitend op de statutaire algemene jaarvergaderingen van de deelverenigingen, hield de Koepel op 12 februari een colloquium over 'bibliotheek en auteurs'. Op de Boekenbeurs werd een beperkt onderzoek gepresenteerd over de recensiepraktijk van literatuur uit Vlaanderen en Nederland in de respectieve media. De afzonderlijke tijdschriften van de deelverenigingen werden gebundeld in een gemeenschappelijke publicatie 'De Auteur' die in het najaar 2003 voor het eerst verscheen.

Het bestuur van Diapason, de vereniging voor literaire vertalers, heeft einde 2003 zijn werking stopgezet wegens de lage respons op de vormings- en ontmoetingsinitiatieven. Het vormingsluik wordt ondervangen door de Stichting Literair Vertalen en de projecten in Vlaanderen op het vlak van deskundigheidsbevordering van hogescholen, universiteiten en literaire organisaties.

Auteursgenootschappen

De tien genootschappen werden gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 18.500 euro. Een deelaspect van de werking van de genootschappen – de uitgave van jaarboeken, nieuwsbrieven en infobulletins – werd geïnventariseerd. In 2004 zal beslist worden of extra financiële ondersteuning van deze publicaties mogelijk is.

Literaire organisaties

Onder deze regeling worden organisaties betoelaagd met een werking die exclusief gericht is op het organiseren van literaire activiteiten, of van de subsidiëring van het specifieke literaire activiteitenluik van breder georiënteerde instellingen. Tot de eerste groep behoren Apollo-Diest en Jeugd en Poëzie. In de tweede groep worden de 'leespodia' van Schrijverspodium, het PEN-forum en de publieksmanifestaties van de Schrijversacademie Antwerpen gesubsidieerd.

Literaire manifestaties

Deze subsidieregeling is bestemd voor éénmalige literaire activiteiten en bij de beoordeling is de literaire meerwaarde van het evenement doorslaggevend. Wanneer de aanvraag enkel auteurslezingen of voorleesmomenten betreft wordt ze behandeld binnen de subsidievorm 'literaire lezingen'. De Vlaams Fonds voor de Letteren-subsidie kan niet de enige bron van inkomsten zijn, de inbreng van plaatselijke overheden, aanwezige publiek en sponsoring wordt sterk benadrukt.

In 2003 werden 47 aanvragen behandeld – 35 literaire manifestaties werden betoelaagd voor een gemiddeld bedrag van 2.900 euro. Het aandeel van manifestaties met een bovenlokaal tot nationaal bereik neemt toe.

Aanvragen ingediend in 2002, waarover in 2003 is beslist

36/ Visie/Versa: 3.750 euro

49/ Klim eens in je boekenrek – via lezingen –

50/ In minnelijk akkoord: 6.600 euro

55/ Goesting: 3.750 euro

61/ Letterfretter II: geen subsidie

62/ Wateren 2003: 50.000 euro

STRIPS

De eerste verkenningstocht van het voor het Vlaams Fonds voor de Letteren nieuwe beleidsveld 'strips', werd mede georiënteerd door de studie van Arnoud Rommers over de 'distributieproblematiek van de strip in Vlaanderen'. Het uitgebreide rapport (zie ook bijlage H2) schetste de kernproblemen van de niet-mainstream-strip vanuit het brede procesverloop van tekenaar-scenarist tot lezer. Uit de geformuleerde aanbevelingen, werden prioritair enkele suggesties gelicht die het dichtst aansloten bij de opdracht van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Aan de andere actoren zullen de vaststellingen en voorstellen worden bezorgd.

De middelen die werden vrijgemaakt door herschikking van het globale budget voor de eerste aanzetten van een stripbeleid, werden aanvullend op de bestaande regelingen in 2003 voor twee nieuwe subsidievormen ingezet: werkbeurzen voor striptekenaars en -scenaristen, en de publicatie van een Engelse/Franstalige

brochure en aansluitend tentoonstelling voor internationale presentatie en promotie van 22 Vlaamse striptekenaars.

Werkbeurzen

Een werkbeurs is een subsidie aan een striptekenaar of -scenarist met als doel financiële ruimte te bieden om zijn/haar werkzaamheden te realiseren. Deze subsidie wordt uitgedrukt in één tot tien eenheden en kan gelden voor één of meer jaren. Voor stripauteurs worden drie categorieën werkbeurzen voorzien: startbeurs (1 of 2 eenheden); aanmoedigingsbeurs (minimum 3 eenheden) en scheppingsbeurs (3 tot 10 eenheden).

De startbeurs is bedoeld om de auteur financieel te helpen een volledig debuutalbum af te werken; stripauteurs kunnen slechts één keer deze beurs ontvangen. In 2003 werd ze toegekend aan 5 tekenaars/scenaristen die minstens 15 platen hebben gepubliceerd in verschillende (strip)tijdschriften. De aanmoedigingsbeurs geldt voor auteurs die maximaal twee albums hebben gepubliceerd en twee auteurs ontvingen ze in 2003. Stripauteurs die drie of meer albums hebben gepubliceerd kunnen een scheppingsbeurs aanvragen op basis van een werkplan met uitgeschreven scenario, werkschetsen, uitgewerkte plan e.d. en een bibliografie van publicaties, tentoonstellingen en prijzen. Drie scheppingsbeurzen werden toegekend van gemiddeld vier eenheden.

Productiesubsidies

In 2003 werden geen aanvragen ingediend door stripuitgeverijen voor productiesteun.

Striptijdschrift

Aan de uitgeverij Oogachtend werd voor de derde jaargang – nummers 9 t.e.m. 12 – een (verhoogde) subsidie toegekend van 8.000 euro.

Stripmanifestaties

De werkgroep strips beoordeelde zes aanvragen en kende aan drie organisatoren een subsidie toe voor een totaalbedrag van 5.300 euro. De beoordelingscriteria werden duidelijker omschreven en voor striptentoonstellingen werden bijkomende evaluatiepunten geformuleerd.

Brochure Flemish Comics Today – La Nouvelle Bande Dessinée Flamande

Deze meertalige publicatie over de hedendaagse Vlaamse Strip stelt het werk voor van 22 gevestigde en debuterende Vlaamse stripauteurs. Primaire doelgroep voor deze brochure zijn buitenlandse stripuitgevers, striptijdschriften en journalisten. Ze werd gepresenteerd in maart 2003 op het Salon du Livre in Parijs en wereldwijd verspreid aan gespecialiseerde stripadressen.

Overzichttentoonstelling. Flemish Comics Today.

De 22 auteurs uit de gelijknamige brochure konden zich presenteren met oorspronkelijke tekeningen op twee panelen aangevuld met een drietalig paneel met zijn/haar biografie.

De tentoonstelling werd voor het eerst gepresenteerd op de Stripgidsdagen in Turnhout op 13 en 14 december 2003. De volgende jaren zal deze overzichttentoonstelling in binnen- en buitenland gepresenteerd worden.

BUITENLAND

Het doel van het buitenlandbeleid is de exportbevordering van de literatuur uit Vlaanderen. In wezen valt dit samen met een vertaalbeleid. Het VFL heeft tot taak om in dit specifieke domein gaandeweg een positie uit te bouwen van onafhankelijke, objectieve informatiebron en actieve aanbieder.

Een actief vertaalbeleid houdt in: subsidies, vertaalworkshops- en opleidingen, beurzen en festivals, persoonlijke contacten en netwerking, brochures en drukwerken, culturele akkoorden, universiteiten en leerstoelen neerlandistiek, congressen en studiedagen, een vertalershuis, enz.

Een actief beleid vraagt persoonlijke contacten met binnen- en buitenlandse uitgevers, met auteurs en vertalers, samenwerking met literaire verenigingen, het opvolgen en coördineren van manifestaties met auteurs, het verschaffen van degelijke informatie.

Gezien de omvang van het werkveld en de huidige budgettaire beperkingen is het noodzakelijk om prioriteiten te bepalen en keuzes te maken. Naast de receptieve opvolging van de subsidiedossiers werkt het VFL actief in een aantal prioritaire landen. Frankrijk, Duitsland, Spanje, Engeland (en VS). Publicaties in het Frans, Duits, Engels en Spaans bestrijken grote taalgebieden, bereiken potentieel een groot publiek en bieden gemakkelijker toegang tot andere taalgebieden. Met het oog op de versnelde ontwikkelingen en de uitbreiding van de EU in oostelijke richting, is het belangrijk een aantal van deze landen te volgen, waarbij we prioriteit geven aan Hongarije en Rusland. Daarbuiten treden we eerder receptief op, waarbij de productiesubsidies voor economische zwakkere landen een toegevoegde waarde betekenen.

Omdat we speerpunten nodig hebben, zullen we de grootste aandacht eerst besteden aan kwaliteitsvolle fictie van nog levende Vlaamse auteurs. Beurzen en festivals bieden uitgelezen kansen om de literatuur uit Vlaanderen voor het voetlicht te brengen. Uit de ervaring van de Nederlandse collega's leren we dat deelname aan een beurs of festival niet aangewezen is, indien de auteur geen vertaald werk heeft in die bepaalde taal en er daarna geen nazorg gegarandeerd kan worden.

Langetermijnwerk

Het VFL is stap voor stap een positie aan het verwerven van actieve aanwezigheid in het buitenland, onafhankelijk adviesorgaan en beleidsvoerder, wat tot de decretale opdracht behoort. Als beleidsvoerder heeft het VFL tot taak de acties en evenementen in het buitenland, van het NLPVF, van verscheidene literaire verenigingen in Vlaanderen op elkaar af te stemmen en te sturen. Het doel is de versnippering in de buitenlandwerking tegen te gaan en continuïteit, opvolging en nazorg te garanderen.

Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen

In totaal werden 47 aanvragen ingediend. Voor 39 vertalingen uit het Nederlands werd een vertaalsubsidie toegekend voor een totaalbedrag van 73.089 euro. (voor meer details zie pagina 19 Vertaalsubsidies aan buitenlandse uitgeverijen en bijlage G1)

Productiesubsidies voor vertaalde publicaties door buitenlandse uitgeverijen

Om Franse uitgeverijen extra te stimuleren vertalingen te publiceren van Vlaamse literaire auteurs ter gelegenheid van het Salon du Livre, werd in 2002/2003 een éénmalige subsidieregeling uitgewerkt voor productiekosten. Op basis van een kosten-batenbegroting kon een gebudgetteerd verlies gesubsidieerd worden.

In samenspraak met het NLPVF werd een regeling voor productiesubsidies voor economisch zwakkere landen uitgevoerd om de publicatie van vertalingen van poëzie van auteurs uit Vlaanderen te stimuleren. De toekenning gebeurde op basis van een kosten-batenbegroting en bedraagt maximaal 1.400 euro per titel. 14 aanvragen werden ingediend, 9 titels van 9 uitgeverijen werden gehonoreerd voor een totaalbedrag van 18.411 euro. Opgesplitst per genre: proza: 2; poëzie: 4; kinder- en jeugliteratuur: 1; essay: 1; theater: 1.

Auteursbezoek op buitenlandse uitnodiging

Buitenlandse lezers, media en uitgevers de kans geven om kennis te maken met literatuur en auteurs uit Vlaanderen, is het doel van de subsidies voor auteursbezoeken. Buitenlandse uitgevers, organisatoren van literaire festivals en buitenlandse universiteiten kunnen een subsidie voor de reiskosten aanvragen om de presentatie van een recent gepubliceerde vertaling van een representatief literair werk van een Vlaams auteur bekend te maken bij het publiek.

Voor belangrijke manifestaties kan het VFL Vlaamse auteurs uitzenden om een bijdrage te leveren aan het programma dat in overleg met het VFL tot stand is gekomen. Voor deze zending in opdracht neemt het VFL in principe reis- en hotelkosten ten laste. Van de organisator wordt verwacht dat een honorarium en dagvergoeding voor leefkosten wordt ingebracht.

Op vraag van het VFL nam David Van Reybrouck deel aan het First Novel Festival in het kader van de internationale boekenbeurs in Boedapest in april.

Arne Sierens en Anne Provoost verzorgden een literair programma in Lissabon in oktober aansluitend op de Expolingua-beurs, waar het VFL en het NLPVF samen met de Nederlandse Taalunie een stand verzorgden.

Zoals de vorige jaren nodigde het VFL drie talentvolle jonge auteurs en illustratoren van kinder- en jeugdboeken uit om onder begeleiding van het NCJ, de internationale kinderboekenbeurs van Bologna te verkennen. De selectie gebeurde door de raad van bestuur van NCJ.

Prospectie buitenland

In 2003 werden de eerste initiatieven ontwikkeld voor een actieve presentatie van literatuur uit Vlaanderen aan uitgeverijen en redacteurs. Vooreerst op de vakbeurzen in Bologna (kinder- en jeugdboeken) en Frankfurt (proza, poëzie), vervolgens met gerichte bezoeken aan de uitgeverijhuizen in Parijs (maart), Boedapest (april), Londen (september), Berlijn (september), Lissabon (oktober) en Madrid (december).

Bij de uitbouw van de netwerken werden de Vlaamse vertegenwoordigers betrokken in Parijs, Berlijn, Wenen en Washington. Vertalers op bezoek in het Vertalershuis in Leuven of aanwezig op de vakbeurzen werden geïnformeerd en bevraagd in functie van lopende of toekomstige vertaalprojecten.

Publicaties

In samenwerking met het NLPVF worden twee internationale nieuwsbrieven verspreid. De Engelstalige *Ten Books from Holland and Flanders*, informeert uitgevers en redacteurs in een voorjaars- en najaarseditie over nieuw verschenen prozaititels met vertaalpotentie van Nederlandse en Vlaamse auteurs. De Nederlandstalige *Nieuwsbrief Letteren* wordt wereldwijd verstuurd naar vertalers, mediamensen en docenten Nederlands in het buitenland en informeert over de actualiteit in de literaire wereld in beide landen: recent verschenen vertalingen van Nederlandstalig werk, bekroningen en literaire prijswinnaars, persecho's over vertaald literair werk, Vlaamse en Nederlandse auteurs in het buitenland, de nieuwe literaire oogst... (zie bijlage G4 voor meer details).

Ter ondersteuning van de contacten met buitenlandse uitgevers, werden in 2003 Engelstalige info-mappen samengesteld van 27 titels van Vlaamse auteurs – zowel recent verschenen werk als klassiekers. Elke map bevatte een beknopte bio-bibliografie, een synopsis van het betrokken werk, een overzicht van beschikbare vertalingen en de informatie over de receptie in binnen- en buitenland aan de hand van persknipsels. Aanvullend zijn fragmentvertalingen aangemaakt van minimaal een hoofdstuk of een tiental gedichten. De selectie is bewust op titelniveau gebeurd omdat buitenlandse uitgevers selecteren op basis van de potentie van individuele titels en niet voor in het buitenland onbekende auteurs of voor taalgebieden.

Zie ook bijlage G6 voor meer details.

Poëzie uit Vlaanderen op de literaire podia

Contacten met de organisatoren van belangrijke buitenlandse poëziefestivals maakten duidelijk dat de hedendaagse poëzie en de dichters uit Vlaanderen te weinig bekend waren. De sporadische uitnodigingen bleven beperkt tot een kleine groep van dichters. Om het spectrum te verruimen werd van tien dichters een kennismakingsmap samengesteld in het Engels met een bio-bibliografie en een vertaling van een twintigtal gedichten. Deze map werd verstuurd naar meer dan 50 organisatoren van poëziefestivals samen met de boodschap dat het VFL bijdraagt in reis- en verblijfkosten van deze auteurs. De dichtersmappen werden verstuurd in december 2003 en leverden heel wat vragen op voor aanvullende documentatie van de betrokken dichters. Het directe resultaat zal blijken in 2004. Zie ook bijlage G7 voor meer details.

Salon du Livre Parijs

Onder auspiciën van de Stichting Frankfurter Buchmesse, en in een co-productie van het NLPVF en het beschrijf, stonden de Nederlandstalige letteren centraal op de Jaarlijkse publieksbeurs als «Invités d' honneurs». Het VFL heeft binnen de beperkte voorbereidingstijd getracht vertalingen van literair werk – proza, poëzie, theater, kinder- en jeugdboeken – uit te lokken en te subsidiëren. Als extra stimulans werd tijdelijk een productiesubsidie voor Franse uitgeverijen ingesteld. De exclusieve focus op proza en poëzie, werd op vraag van het VFL verruimd tot

theaterteksten, kinder- en jeugdboeken, kunstboeken en strips. Extra middelen werden vrijgemaakt o.a. voor de presentatie van een selectie van illustratoren van prentenboeken; een theaterbrochure; een folder kinder- en jeugdboeken in Franse vertaling; bladwijzers ontworpen door cartoonisten en striptekenaars; aanwezigheid van striptekenaars, essayisten en non-fictie auteurs; artikelen in Franse vakpers; voorbereidend bezoek van literaire recensenten....
Uitgebreid verslag in bijlage G8.

Lectoraten Nederlands in het buitenland

De Nederlandse Taalunie ondersteunt de lectoraten voor extra literaire activiteiten in het buitenland binnen het kader van het 'Cultuur buiten de muur'-programma. Doordat de financiële NTU-middelen verminderen, kloppen de lectoraten steeds meer aan bij het VFL om auteurs uit te nodigen in het kader van hun opleidingsprogramma. Dit was de aanleiding te trachten in overleg met de lectoraten de behoeften en verwachtingen beter af te stemmen. Vanuit het VFL stond als doelstelling voorop gerichte informatie over het actuele literaire landschap in Vlaanderen te brengen. Als proef werd aan de lectoraten Nederlands aan de Duitstalige universiteiten een abonnement aangeboden op de Boekenbijlage van *De Morgen* en *De Standaard der Letteren* van *De Standaard*-krant. 28 lectoraten maakten gebruik van dit gratis aanbod. Een schriftelijke enquête over het effectieve gebruik leverde een weinig gericht gebruik op in het literatuuronderwijs en een geringe doorstroming naar de studenten toe. Op basis van de geringe respons is dit project niet verlengd in 2004. Een alternatief wordt in 2004 uitgetest door aan 125 lectoraten een gratis abonnement aan te bieden (2, 5 of 10 naargelang de grootte van het lectoraat) op één van de gesubsidieerde literaire tijdschriften door het VFL. De tijdschriften bieden een actueel beeld van wat er leeft in het literaire Vlaanderen.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Onder deze noemer wil het VFL de initiatieven samenbrengen voor auteurs, vertalers en illustratoren die financieel, informatief of in een andere vorm ondersteund worden en die tot doel hebben hun professionaliteit te bevorderen. Het initiatief kan daarbij zowel uitgaan van het VFL als van de respectieve organisaties. Waar mogelijk wil het VFL samenwerkingsverbanden stimuleren om het effect en het bereik te maximaliseren.

Intensieve cursus literair vertalen in het Nederlands.

Van 16 tot 20 juni 2003 heeft in Utrecht een intensieve cursus plaatsgevonden voor vertalers uit het Italiaans en het Spaans. Er waren 16 deelnemers, gekozen na een uitgebreide ronde van werving en selectie.

Organisatie: Steunpunt Literair Vertalen met financiële steun van het NFVDL en VFL.

Vervolg cursussen literair vertalen in het Nederlands bestemd voor de deelnemers van de intensieve cursus in 2002.

Voor de deelnemers met brontaal Duits van 12 tot 14 september in Straelen (Duitsland). Voor de deelnemers met brontaal Frans in de Hogeschool Gent op 26 en 27 september. Aan beide cursussen is een intensieve voorbereiding via

internet voorafgegaan door middel van teleleercursussen die door SLV zijn ontwikkeld.

Organisatie: SLV met financiële steun van NFVDL en VFL.

Oriëntatie Nederlands-Russisch

Als voorbereiding op de Zomercursus Literair Vertalen uit het Nederlands in 2004, is van 26 tot 28 september een oriënteringsworkshop georganiseerd in samenwerking met de vakgroep Nederlands van de Universiteit Sint-Petersburg en het Nederlands Instituut Sint-Petersburg. Ruim twintig kandidaten dienden een proefvertaling in, de helft van hen is toegelaten.

Vervolgcurssussen literair vertalen uit het Nederlands

Voor deelnemers aan de Zomercursussen Literair Vertalen 2000 en 2002 heeft het SLV vervolgbijsessies georganiseerd die bedoeld zijn als 'terugkomdagen' en als verdere verdieping.

Op 22 en 23 maart aan het Institut Néerlandais in Parijs, in het kader van de Salon du Livre (17 deelnemers). Een workshop Nederlands-Engels in het Vertalershuis in Amsterdam op 23 en 24 mei (9 vertalers). Op 3 en 4 december op de Escuela Oficial d'Idiomas in Madrid voor de vertalers uit het Nederlands naar het Spaans (10 vertalers).

Organisatie: SLV met financiële steun van Vertalershuis Amsterdam (NLPVF) en VFL.

Mentoraten

Een programma van individuele begeleiding, zowel voor vertalers in als uit het Nederlands. Het mentoraat ondersteunt vertalers bij hun eerste stappen in de literaire beroepspraktijk. Een uitgebreide folder over het programma werd geproduceerd en gedistribueerd.

In 2003 werd een mentoraat van de Vlaamse vertaler Tom De Keijzer voor een vertaling uit het Italiaans ondersteund. Van de vertaalsters Hilde Keteleer en Els Snick werd een mentoraatproject voor vertaling uit het Duits opgezet in 2002 en afgewerkt in 2003.

Literaire vertaaldagen Utrecht

Deze tweedaagse voor professionele literaire vertalers werd voor de vijfde maal georganiseerd. De symposiumdag was gewijd aan het onderwerp 'de hervertaling' – het opnieuw vertalen van al eerder in vertaling verschenen werken. Tijdens de tweede dag werden in twaalf workshops vertalingen in en uit het Nederlands besproken met collega-vertalers en native speakers.

Het VFL steunde financieel de organisatie door het Vertalershuis Amsterdam.

Postacademisch programma 'Vertalen op Europees niveau' – module literair vertalen 2002–2003–KU Leuven

In tien sessies konden 17 deelnemers tussen oktober 2002 en 2003 hun vaardigheden in het vertalen in het Nederlands vergroten met accent op de vertaalpraktijk in de genres proza, poëzie, jeugdliteratuur en essay. 16 deel-

nemers behaalden het certificaat op basis van de verplichte proeven en ontvingen als subsidie de helft van hun inschrijvingsprijs terugbetaald. Ook voor de cyclus 2003–2004 werd een subsidie toegezegd.

Vertaaldagen Hogeschool Gent

Op 18 december bespraken vier vertalers die Cees Nooteboom vertaalden de specifieke vertaalproblemen van zijn teksten en hoe ze deze opgelost hadden. In de namiddag konden studenten en beroepsvertalers in werksessies met deze vertalers hun vertaaloplossingen bespreken.

Totaal van deze deskundigheidsbevorderingsprojecten: 14.525 euro.

PROJECTEN

De dynamiek van de literaire sector en de veelzijdigheid van nieuwe initiatieven zijn niet altijd te vatten in bestaande regelingen. Daarom is de categorie 'literaire projecten' ingesteld. Onderbouwde voorstellen kunnen eenmalig gesubsidieerd worden voor waardevolle projecten in het literaire werkveld.

Binnen de budgettaire mogelijkheden wordt elke aanvraag als een zelfstandig project beoordeeld en kan het Fondsbestuur een éénmalige subsidie toekennen. In 2003 werden vijf projecten gehonoreerd voor een totaalbedrag van 160.194 euro (waarvan 76.400 voorzien in 2002).

Auteursfiches

Ter ondersteuning van de contacten met buitenlandse uitgeverijen werden fiches aangemaakt van 27 titels van Vlaamse auteurs aangevuld met fragmentvertalingen. Buitenlandse poëziefestivals werden geïnformeerd over tien Vlaamse dichters aan de hand van een uitgebreid bio-, bibliografische fiche en een vertaling in het Engels van een twintigtal representatieve gedichten.

Voor de verzameling van de documentatie, het redigeren van de teksten en de begeleiding van de vertalingen en het drukwerk, werd een medewerker aangetrokken met een tijdelijk contract.

Totaal project: 27.500 euro.

Salon du Livre

Dit project begonnen in 2002, moest de uitvoering en opvolging van de aanwezigheid van de Nederlandstalige letteren op deze publieksbeurs, mee mogelijk maken door de inzet van een voltijdse medewerker. Aanvullend werden extra middelen vrijgemaakt voor o.a. de illustratorentoonstelling, drukwerk, de theaterbrochure en omkaderende activiteiten.

Totaal in 2003: 76.400 euro.

Striptentoonstelling

Realisatie van de overzichtstentoonstelling bedoeld voor presentatie aan een internationaal publiek, van 22 Vlaamse striptekenaars aan de hand van eigen werk en bio-bibliografische kaart, met vertaling in het Frans en Engels. Ze werd in opdracht van het VFL gerealiseerd door het technisch atelier van het

Belgisch Centrum voor het Beeldverhaal.
Totaal in 2003: 12.044 euro.

Antwerp World Book Capital 2004–2005

Het VFL is een structurele subsidiënt van dit project dat van 23 04 04 – 23 04 05 invulling geeft aan Antwerpen als Wereldboekenstad.

De subsidie is bedoeld als ondersteuning voor de specifiek literaire luiken in het project. Organisaties die in opdracht van ABC 2004 deelprojecten uitvoeren of rechtstreeks door ABC 2004 gesubsidieerd werden, kunnen geen beroep doen op aanvullende subsidies vanuit het VFL.

Totaal in 2003: 25.000 euro.

Diverse uitvoeringsprojecten

Tijdelijke opdrachten of éénmalige acties die de werking, communicatie of realisatie van de kerntaken van het VFL ondersteunen. O.a. actualisering website, aanpassing lezingenlijst, opslag infopakketten en verzending aan organisatoren; beoordelingsrapporten vertalingen en oorspronkelijk werk; steunaankopen literaire tijdschriften voor lectoraten....

Totaal in 2003: 19.250 euro.

Beginnende Vlaamse vertalers

De vaststelling dat beginnende Vlaamse vertalers het moeilijk hebben om een eerste volwaardige literaire vertaling te realiseren en daarmee een 'visitekaartje' te kunnen voorleggen aan (Nederlandse) uitgevers, ligt aan de basis van dit project. Het VFL zal de integrale vertaalkost financieren aan het VVL-NUV normtarief voor een eerste vertaling van een Vlaamse vertaler van een boekproject bij een Vlaamse uitgeverij. Het VFL financiert ook de ondersteuning door een ervaren vertaler die als mentor optreedt voor het project. Zo nodig wordt ook redactionele begeleiding voorzien om te komen tot een optimale tekst.

Een eerste oproep via de vertaalopleidingen en de deelnemers aan opleidingsprogramma's voor literair vertalen leverde meer dan 75 kandidaten op. Einde 2003 waren er nog maar twee projecten aangemeld door Vlaamse uitgevers. Een nieuwe oproep is gelanceerd. Het project zal in 2004 gerealiseerd worden.
Totaal in 2003: 0 euro.

Dotatie 2003 (globaal)

In de begroting van de Vlaamse Gemeenschap was een dotatie van 3,023 miljoen ingeschreven voor het Vlaams Fonds der Letteren (PR 45,4 BA 4102). De dotatie bleef daarmee op het peil 2002 na de herziening in juni 2002. Bij de begrotingscontrole 2003 werd het overgedragen kasoverschot vorige boekjaren van 1,212 miljoen euro bevestigd. De betalingsruimte voor nieuwe engagementen in 2003 bedroeg dus 4,235 miljoen euro minus uit te voeren betalingen in 2003 van openstaande schulden per 31 december 2002.

Op basis van deze gegevens werd door het Fondsbestuur de ruimte voor het aangaan van nieuwe financiële engagementen bepaald op maximum 4,115 miljoen euro. In 2003 werden engagementen aangegeven voor een totaalbedrag van 3.437.000 euro (3.363.000 euro subsidie-regelingen en 74.000 euro projecten). Aan werkingskosten werd 596.000 euro besteed (60% aan personeelsgerelateerde kosten; 40% aan overige kosten en diensten).

De meeste subsidieregelingen van het Vlaams Fonds der Letteren houden een gefaseerde uitbetaling in gelijklopend met de uitvoering van het gesubsidieerde dossier. Op de aangegeven nieuwe subsidieverplichtingen werd in 2003 reeds 83% uitbetaald. Voor subsidie-engagementen aangegaan in 2002 en vroeger met betalingsverplichtingen in de tijd, werd in 2003 in totaal 465.000 euro uitbetaald. Voor meerjarige projecten opgestart in 2003 of vroeger en met betalingsverplichtingen doorlopend in het boekjaar, werd in totaal 273.000 euro besteed.

Effectief uitgevoerde betalingen in 2003 (in .000 euro).**Ten laste budget 2003**

Subsidies 2003	2.816
Werkingskosten 2003	682
Projecten	74
Investeringskosten	42

Ten laste budget 2002 en vroeger

Subsidies	465
Werkingskosten	3
Projecten	93

Voorschotten 2004

(meerjarenovereenkomsten)	80
---------------------------	----

Per 31 december 2003 was het niet opgenomen kassaldo nul. De openstaande verplichtingen voor betalingen uit te voeren in 2004 en later (volgens het ritme van uitvoering van het gesubsidieerde dossier) bedroeg 647.000 euro (inclusief 25.000 euro werkingskosten 2003).

Dotatie 2003 in detail (in .000 euro)

Details per subsidie vorm 2003

Subsidieregeling (in .000 euro)	Aangegane verplichtingen in 2003	Betalingen op aan- gegane verplichtingen in 2003	Openstaande schuld over aangegane verplichtingen 2003
Werkbeurzen auteurs	940	940	0
Gemeenschappelijke regelingen Nederland	92	92	0
Projectbeurzen vertalers	144	144	0
Literaire tijdschriften	308	161*	31
Productiesubsidies	113	75	38
Focuspunten	992	675*	99
Literaire lezingen	334	334	0
Literaire manifestaties	147	137	10
Buitenlandwerking	135	131	4
Literaire verenigingen	55	33*	22
Strips	92	83	9
Overige subsidie-regelingen	11	11	0
Totaal subsidies	3.365	2.816	213
Projecten 2003	74	74	0
Werkingskosten	682	682	0
Investeringskosten	42	42	0
Totaal globaal	4.163	3.614	213

* Eind 2002 werd een voorschot betaald op het meerjarenengagement aan Focuspunten, Literaire verenigingen en Literaire tijdschriften voor een totaalbedrag van 353.

Details betalingen 2003 op aangegeven verplichtingen in 2002 en vroeger

Subsidieregelingen

Projectbeurzen vertalers	69
Werkbeurzen auteurs	37
Productiesubsidies 2002	10
Productiesubsidies 2001 en vroeger	13
Vertaalsubsidies	56
Tijdschriften	39
Focuspunten 2002	114
Literaire manifestaties	95
Strips	8
Literaire lezingen	10
Buitenland	14
Totaal	465

Projecten

Salon du Livre	70
Stripbrochure en striptentoonstelling	9
Overige projecten	14
Totaal	93

Werkingskosten	3
Totaal globaal	561

Details werkingskosten 2003 (in .000 euro)

Personeelskosten*	353
Huisvestingskosten	37
Werkingskosten commissies, Raad, Bestuur	91
Post, internet, telefoon	47
Overige kosten	70

* exclusief projectmedewerker Salon du Livre

Nog te betalen per 31.12.2003

Engagementen 2002 en vroeger	75
Werkingskosten ten laste van 2003	25
Engagementen 2003 subsidie- regelingen	213
Projecten opgestart in 2003 e.v.	334
o.a.	
- beginnende Vlaamse vertalers	
- buitenlandse manifestaties	
- lectoraten	
- CANON project strips	

IV

Activiteiten ter voorbereiding en ondersteuning van de interne en externe werking

Regelingen en reglementen 2003

Auteurs

werkbeurzen
stimuleringsbeurzen
biografieën
literaire lezingen
reisbeurzen
auteursbezoek op buitenlandse uitnodiging
vertaalsubsidies / translation grants

Vertalers

projectbeurzen (2 rondes)
stimuleringsubsidies vertaald literair werk
literaire lezingen
reisbeurzen
auteursbezoek op buitenlandse uitnodiging
deskundigheidsbevordering
project beginnende Vlaamse vertalers in het Nederlands*

Uitgevers van literatuur

productiesubsidies voor literaire publicaties
vertaalsubsidies / translation grants
productiesubsidies voor vertalingen uit het Nederlands*

Uitgevers van literaire tijdschriften

basis- en aanvullende subsidies
aanvullend honorarium*
projectsubsidies beginnende tijdschriften

Organisatoren

literaire lezingen
literaire manifestaties

Literaire verenigingen

auteursgenootschappen
auteursverenigingen
literaire organisaties
focuspunten

Strips

werkbeurzen stripauteurs: startbeurs aanmoedigingsbeurs scheppingsbeurs*
productiesubsidies voor strippublicaties
stripmanifestaties
auteursbezoek op buitenlandse uitnodiging
reisbeurzen

* nieuw in 2003

Samenwerking met het Nederlands Fonds voor de Letteren

De drie gemeenschappelijke regelingen – stimuleringsbeurs auteurs; stimuleringssubsidie vertalers; projectbeurs biografieën – werden na hun introductie in 2002 voor de tweede maal uitgevoerd. Het reglement is in beide landen gelijk. De advisering gebeurt door paritair samengestelde commissies, de besluitvorming door de Raad van Deskundigen (VFL) respectievelijk het bestuur (NFVDL). De financiële middelen worden ingebracht in een 1/3 (VFL) en 2/3 (NFVDL) verhouding.

Tussen de beide bureaus was er regelmatig overleg en uitwisseling van informatie over concrete aanvraagdossiers. Betere bekendheid van elkaars regelingen door auteurs en vertalers, doet het aantal parallelle aanvragen in Vlaanderen en Nederland toenemen. Daardoor neemt het aantal co-financieringsregelingen toe die van toepassing is bij toekenning in beide landen. De overschakeling naar projectbeurzen in Nederland vereist extra zorg in het nagaan van gelijklopende toekenningen. De beperking in Nederland tot maximaal twee te financieren projecten en de eis tot afwerking van deze projecten alvorens nieuwe aanvragen te kunnen indienen, leidt tot aanvragen bij het VFL uit Nederland die niet behandeld worden door het NFVDL.

De VFL-staf kan steeds rekenen op een open en constructieve samenwerking met de Nederlandse collega's, waarvoor dank.

Samenwerking met het Nederlands Literair Productie en Vertalingenfonds

De intensieve betrokkenheid bij het Salon du Livre verstevigde de samenwerking. Voor de presentatie van de Nederlandstalige literatuur in Berlijn in het najaar van 2004 werden in 2003 de eerste contacten samen gelegd. In het kader van Expolingua, de jaarlijkse boeken- en talenbeurs in Lissabon (23–25 oktober) organiseerden het NFVDL en het VFL samen op verschillende locaties literaire programma's.

Een voorjaars- en najaarsnummer van Books from Holland and Flanders en een aflevering van de Nieuwsbrief Letteren werden samen verzorgd.

Beide Fondsen financieren tweejaarlijkse vertaalprijzen (de Else Otten Preis voor Duitstalige publicaties, de Vondel Translation Price voor Engelstalige titels).

De verdere uitbouw en beschikbaarheidstelling via de website van een overzicht van vertaald literair werk uit Nederland en Vlaanderen liep vertraging op omwille van technische problemen en conversieperikelen. De aanvulling met gegevens van vertalingen van Vlaamse auteurs zal extra onderzoekwerk en input van data vergen van het VFL.

Henk Pröpper nam begin september het directeursroer over van Rudi Wester.

Op hen en hun medewerkers konden we steeds beroep doen voor hun expertise, documentatie en hulp, waarvoor dank.

Steunpunt Literair Vertalen (SLV)

De beleidsraad van het Steunpunt Literair Vertalen wordt gevormd door afgevaardigden van het Vlaams Fonds voor de Letteren, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, het Nederlands Fonds voor de Letteren en de Nederlandse Taalunie. In 2003 nam de VFL-directeur het voorzitterschap op zich. Naast klankbord voor de SLV-aanbiedingen aan de vertalers, is de Beleidsraad ook het uitwisselingsplatform voor initiatieven in Vlaanderen en Nederland op het vlak van deskundigheidsbevordering voor vertalers (zowel in als uit het Nederlands)

en het laboratorium waar nieuwe behoeften worden gedetecteerd, geëvalueerd en omgezet in nieuwe programma's.

De in samenwerking met SLV opgezette cursussen en workshops voor vertalers, zijn opgenomen onder 'deskundigheidbevordering' (zie pagina 27 en 28).

Voor de mentoratenprogramma's verzorgde SLV de inhoudelijke en administratieve begeleiding. Bij de ontwikkeling van het project 'beginnende Vlaamse vertalers' werd SLV ingeschakeld voor het mentoraatsluit.

Nieuwe initiatieven waaraan het Steunpunt werkte: een pilot workshop toneelvertalen Duits-Nederlands, een studiemiddag over de bibliografie van in het Nederlands vertaalde literatuur en de verdere uitbouw van de website met informatie over opleidingsmogelijkheden en faciliteiten voor het uitwisselen van expertise.

Het totale SLV-budget bedroeg in 2003 in totaal 170.460 euro. De Nederlandse en het Vlaamse Fonds vullen dit aan met specifieke projectsubsidies.

Stichting Frankfurter Buchmesse

Deze Vlaams-Nederlandse Stichting coördineerde de aanwezigheid van de Nederlandstalige literatuur op het Salon du Livre in Parijs en daarvoor in Turijn (2001), Londen (1999), Madrid (1997), Göteborg (1995) en Frankfurt (1993). De praktische uitvoering is door de Stichting uitbesteed aan de literaire organisatie Het Beschrijf (Vlaanderen) en het bureau van NLPVF (Nederland). Het Vlaams Fonds voor de Letteren nam in de persoon van de directeur deel aan de bestuursvergaderingen als waarnemer.

Voorafgaand aan en tijdens het Salon du Livre verschenen tientallen artikelen, interviews en recensies over de Nederlandstalige literatuur. Een persdossier is beschikbaar op het VFL secretariaat. Aan de manifestaties namen in totaal 51 auteurs deel waarvan 26 Vlamingen: Hugo Claus, Jef Geeraerts, Kristien Hemmerechts, Stefan Hertmans, Erik de Kuiper, Ivo Michiels, Erwin Mortier, Peter Verhelst, Jozef Deleu, Geert Van Istendael, Lieve Joris, Benoît, Wim Blockmans, Dirk De Vos, Benno Barnard, Stefaan Van den Breemt, Miriam Vanhee, Jan Fabre, Tom Lanoye, Carl Cneut, Bart Moeyaert, Gerda Dendooven, Brigitte Minne, Anne Provoost, Johan de Moor.

Van al deze auteurs was er ter gelegenheid van het Salon of uiterlijk in 2002 een vertaling van hun werk verschenen bij een Franstalige uitgeverij.

'Les Phares du Nord' is de laatste activiteit geweest van SFB die zal worden opgeheven. Grotere en kleinere Nederlandse Vlaamse literaire manifestaties zullen in de toekomst gezamenlijk door het NLPVF en het VFL in samenwerking met externe partners worden georganiseerd.

Het VFL-bestuur wil de bestuurders van SFB van harte dank zeggen voor hun inspanningen om de Nederlandstalige literatuur internationaal te presenteren. Een extra dank aan Het Beschrijf die de opdracht van de praktische organisatie in voorbereiding en uitvoering op een enthousiaste en professionele wijze vervulde.

Auteursverenigingen

De directeur was aanwezig op het colloquium van de Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen op 22 februari in Alden Biesen.

Met de voorzitter van de Koepel en met de afgevaardigden van de aangesloten auteursverenigingen (VVL, VSVJ en VVTS) waren er regelmatig overlegvergaderingen in de loop van 2003. Een voorstel tot cofinanciering van een auteurssecretariaat via een voorafname op de leensubsidie kan niet afgerond worden; de VFL-inbreng werd geplafonneerd om ook de verenigingen en auteurs mee te engageren in dit project.

Overleg met de boekensector

Er was regelmatig overleg met de secretariaten van boek.be, de uitgeververeniging VUV en de boekhandelsvereniging VBB over raakpunten tussen de economische boekensector en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren huurde ruimte op de collectieve VUV-stand in Bologna en Frankfurt voor de presentatie aan buitenlandse uitgevers.

De secretariaten werden geïnformeerd over nieuwe regelingen en deadlines voor subsidieaanvragen met het verzoek deze door te geven aan hun leden.

Met de VUV werd de bestaande regeling voor productiesubsidies geëvalueerd en eerste voorstellen ontwikkeld voor een nieuw calculatieschema.

Tijdschriftenoverleg (13 en 15 09)

De adviescommissie 4 had een individueel gesprek van telkens een uur met de redacties van de in 2003 gesubsidieerde literaire tijdschriften. Aan de hand van een schriftelijke rondvraag vooraf, werden de belangrijkste gespreksthema's voorbereid.

Het constructieve overleg bracht de praktijk van het uitgeven van een literair tijdschrift in al zijn aspecten concreet naar voor. Voorstellen werden bevraagd, nieuwe denkpistes getoetst, ervaringen geconfronteerd. De uitgebreide verslaggeving van deze ontmoetingen zal dienen als input voor een aangepast subsidiekader voor de periode 2005-2008.

ABC 2004

Het VFL participeert actief aan de ideeënontwikkeling, evaluatie en nazorg van Antwerp Wereldboekenstad 2004-2005. De directeur maakt deel uit van de Stuurgroep.

Binnen het deelproject 'Staten-Generaal van het Boek' dat streeft naar langetermijn acties vanuit een brede status questiones van het boek in Vlaanderen, organiseert het VFL een forum rond debuten (december 2004) en een open ontmoeting rond actoren in de wereld van het kinder- en jeugdboek (maart 2005).

Sociaal statuut van de kunstenaar

Het nieuwe sociale statuut van de kunstenaar werd ingevoerd op 1 juli 2003.

Het VFL-secretariaat onderzocht de mogelijke effecten voor zijn subsidie-regelingen. Enkele infosessies van het Kunstenloket werden bijgewoond, er was overleg met de Rijksdienst voor Sociale Verzekering van Zelfstandigen en een externe specialist werd ingeschakeld om de specifieke consequenties voor auteurs en auteursprestaties te inventariseren.

De directeur van het VFL maakt deel uit van de algemene vergadering van de vzw Kunstenloket en zal vanuit de eigenheid van de literatuurbeoefenaars, de bestaande wetgeving bevragen en toetsen.

Onderzoeksprojecten

Het VFL verleende zijn medewerking aan twee studies:

- Centrum voor Vrouwenstudies – U Gent: Vrouwen in de literatuur (rapport voorzien voor juni 2004)
- Internationale cultuurcommunicatie – onderzoek in opdracht van Cultuurnet Vlaanderen

Een stagiaire van de aanvullende studie Cultuurwetenschap Leuven ondersteunde de ontwikkeling van het buitenlandbeleid en volgde de uitvoering van de striptentoonstelling op.

Pascal Lefevre, lid van de Werkgroep strips, verdedigde in september de eerste doctoraatscriptie in Vlaanderen over strips.

Samenwerkingsoverleg

Op aanzet van het VFL kwamen direct betrokken organisaties samen om een samenwerkingsplatform voor de uitbouw van de Gedichtendag uit te bouwen. Boek.be, VCOB (Openbare Bibliotheken), Behoud de Begeerte, Stichting Lezen Vlaanderen, Poëziecentrum, Canon Cultuurcel (Onderwijs), Administratie Cultuur afdeling MLP en het VFL brachten samen wat er aan initiatieven gerealiseerd werd in de voorbije jaren. De behoefte aan coördinatie werd duidelijk onderkend en in de loop van 2004 zal verder gezocht worden naar een concrete samenwerkingsvorm en een coördinatieopdracht worden geformuleerd.

NCJ, Stichting Lezen Vlaanderen, Canon Cultuurcel en VFL bundelen de krachten en financiële middelen om de website 'Dit is jeugdliteratuur' van Willy Schuyesmans te kunnen continueren. Gekozen werd voor een presentatie via de website van NCJ.

Publicaties

- Jaarverslag 2002

- **Flemish comics today / La nouvelle BD Flamande**

Een brochure waarin het grafisch werk van 22 Vlaamse striptekenaars met internationaal potentieel werd verzameld. Een Engelse en Franse editie moeten de exportinspanningen ondersteunen.

- **Beknopte gids van de fiscale verwerking van VFL-subsidies**

De vele vragen die het VFL-secretariaat ontving over fiscale aspecten van auteursrechten, honoraria, lezingenvergoedingen...en meer specifiek over de door het Vlaams Fonds voor de Letteren verleende subsidies en prijzen, waren aanleiding om uitgebreid advies te verzamelen over deze gespecialiseerde materie. In 2001 werd voor het eerst een beknopte gids samengesteld waarin de meest voorkomende vragen werden beantwoord en van een korte toelichting voorzien. In 2002 werd deze gids aangevuld en beschreven. Samen met de fiscale fiches 218.30 en 281.50 werd deze verstuurd aan alle auteurs en vertalers die in 2002 in een of andere vorm een subsidie of prijs ontvingen van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Op basis van de verzamelde know how konden telefonisch en bij rechtstreekse contacten heel wat vragen in dit verband worden beantwoord. De vele positieve reacties bewijzen dat deze informatie aan een duidelijke behoefte beantwoordt.

- 16 auteurs dramatiques de Flandre et des Pays-Bas

Deze brochure waarin 16 nog niet in Frankrijk gepubliceerde theaterteksten van Vlaamse en Nederlandse dramaturgen werden gebundeld, verscheen ter gelegenheid van het Salon du Livre in Parijs. Een co-productie van het Nederlands Theater Instituut en het VFL.

- Infofiches Vlaamse auteurs

Voor de prospectie bij buitenlandse uitgeverijen werden 27 infopakketten samengesteld waarin een literaire titel behandeld werd. Bio-, bibliografie, synopsis, persecho's en een fragmentvertaling moesten de interesse voor vertaling losmaken.

Van tien dichters werd een infofiche opgemaakt met de vertaling van twintig representatieve gedichten. Deze fiches werden verstuurd aan organisatoren van belangrijke poëziefestivals in Europa.

Website

De website die sinds november 2002 operationeel was, werd in 2003 regelmatig geüpdatet. Als eerste informatie bleek hij voor heel wat vraagstellers een accurate hulp en duidelijke wegwijzer in de veelheid van regelingen, reglementen en aanvraagformulieren. Via actualiteit pop ups werd belangrijke informatie direct onder de aandacht gebracht van de – toevallige – bezoekers.

Tientallen contacten in het veld

Door de aanwezigheid op lezingen, literatuurmanifestaties, colloquia, pers-presentaties, verenigingsactiviteiten... wordt weliswaar op een informele manier, maar met duidelijke impact vanuit deze praktijkontmoetingen op de beleidsontwikkeling, gewerkt aan de zichtbaarheid en duidelijke beeldvorming van het VFL en zijn medewerkers. De extra inzet en tijd voor deze ontmoetingen versterkt het imago van nabijheid en bereikbaarheid van het Fonds.

Duidelijkheid voor aanvragers

Het is niet altijd makkelijk een eenduidig antwoord te geven op aanvragen voor subsidie. Soms ligt het project op de grens van leesbevordering en letteren, soms gaat het om multidisciplinaire projecten waarvan literatuur maar een klein aandeel is, soms wordt de aanvraag aan verschillende mogelijke subsidieverleners voorgelegd, soms betreft het organisaties die al gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid. Om deze situaties eenduidig te beantwoorden is het overleg gestart met de Administratie Cultuur, afdeling MLP, om te komen tot een ondubbelzinnige wegwijzer voor subsidieaanvragen op het vlak van de letteren. Doordat het Kunstendecreet nog niet was afgerond, was het niet mogelijk om het letterenluik los van dit debat definitief te omschrijven. De gesprekken worden in 2004 verder gezet. Intussen worden in overleg ad hoc beslissingen genomen over concrete subsidiedossiers op het vlak van productiesubsidies, vertaal-aanvragen, buitenlandpromotie en manifestaties.

Afstemming, overleg en directe contacten

Bij de hoorzitting over het Kunstendecreet-in-voorbereiding heeft het VFL toegelicht hoe het met de basisfilosofie van deze hervorming wil omgaan en de eigen werkwijzen en regelingen maximaal wil afstemmen op de uitgangsprincipes van het decreet. Als autonome instelling valt het VFL niet onder het Kunstendecreet, net zoals overigens het Vlaams Audiovisueel Fonds.

Op 3 juli werd het jaarverslag 2002 voorgesteld aan de commissie cultuur van het Vlaams Parlement. De realisaties van de jaren 2002–2003 werden toegelicht met concrete cijfers, de belangrijkste realisaties becommentarieerd, de ambities voor de toekomst verwoord. Met nadruk werd gewezen op de effecten van de afgebouwde reserves en de noodzaak deze te compenseren met bijkomende middelen in de dotatie 2004. Aansluitend werd toelichting gegeven bij de door het VFL voorgestelde wijzigingen aan het oprichtingsdecreet, gebaseerd op de ervaringen – positief en negatief – van de eerste werkjaren van het VFL. De voorstellen werden door de commissieleden getoetst aan de door hen geformuleerde uitgangspunten in 1999.

Bij de eerste signalen van een lagere dotatie voor 2004 werd aan de commissieleden een dossier bezorgd met de consequenties van deze verlaging voor de verschillende regelingen en de stopzetting van pas aangevatte projecten. Er was begrip voor de aangehaalde argumenten, maar een wijziging van de begroting kon bij de begrotingsopmaak niet meer bekomen worden.

De samenwerking met de minister en het Kabinet Cultuur werd versterkt en was vooral intensief in de periodes van begrotingsvoorbereiding en –controle. Op 10 maart nam de minister samen met zijn kabinetschef en de adviseur letteren deel aan een open vergadering van het Fondsbestuur. Plannen en wederzijdse verwachtingen werden uitgewisseld, knelpunten geïdentificeerd en vragen naar oplossing geformuleerd in een constructieve sfeer. Door de directe betrokkenheid van de kabinetsmedewerker Letteren als regeringscommissaris zijn de communicatielijnen korter en wordt de synergie bevorderd.

De voorstellen tot wijziging van het oprichtingsdecreet werden grondig besproken. Centraal stonden de vereenvoudiging en verkorting van de beslissingsprocedure, de behandeling van de inhoudelijke bezwaarschriften door een autonome Bezwaarcommissie, grotere flexibiliteit in de opdrachten en structuur van de adviescommissies, een bepaling van de werkingskosten anders dan de onhoudbare 12% regel.

Vanaf de eerste signalen van een budgetverlaging voor 2004 – in de ogen van begroting een verhoging omdat vertrokken werd van de dotatie 2003 zonder rekening te houden met de overdrachten die er niet meer zouden zijn in 2004 – werd het kabinet gedocumenteerd over de financiële realiteit, inclusief en exclusief deze ‘eindige’ overdrachten. Duidelijk werd gemaakt dat een feitelijke verlaging van de beschikbare middelen met 900.000 euro, drastische ingrepen in de bestaande regelingen zou vereisen en initiatieven op het vlak van buitenlandbeleid, voor strips en de gemeenschappelijke regelingen verder onmogelijk zou maken.

Met de Administratie Cultuur – afdeling Muziek, Letteren en Podiumkunsten – waren er overlegvergaderingen over concrete aanvraagdossiers voor productie-subsidies, literaire manifestaties en tijdschriften. VFL-afgevaardigden adviseerden mee in de ad hoc werkgroep leesbevorderingsprojecten over ingediende aanvragen in het kader van leesbevordering.

De verruiming van de residentiewerking van de Administratie door naast het Vertalershuis in Leuven ook een schrijfplek aan te bieden in Vollezele, was de aanleiding om samen met de afgevaardigden van de Vlaamse Uitgevers Vereniging de regels te verfijnen en afspraken te maken over selectieprocedures voor residenten. De feitelijke uitvoering van de residentiewerking werd door de Administratie overgedragen aan Het beschrijf.

In een overlegvergadering over het buitenlandbeleid letteren met het Kabinet Cultuur, Administratie Cultuur-MLP en het VFL heeft elke partij toegelicht wat de krachtlijnen zijn van de eigen werking en subsidiëring in verband met de exportbevordering letteren. Er werd een overzicht gegeven van de lopende dossiers en afspraken werden gemaakt voor regelmatig overleg over (nieuwe) plannen op het vlak van buitenlandwerking.

De besprekingen naar aanleiding van de opmaak van de begroting 2004 en de controle op de lopende begroting 2003 met de Administratie Afdeling Budgettering, bood het VFL de gelegenheid de eigenheid en specifieke werking van het VFL toe te lichten. De ingediende verantwoording in detail bij de begrotingscontrole voorjaar 2003 van alle overdrachten per 31.12.02 voor een totaalbedrag van 1.212.000 euro, leidde tot bevestiging van dit bedrag als overgedragen saldo beschikbaar voor 2003.

Audit

In opdracht van de Vlaamse regering voerde de afdeling Interne Audit een doorlichting uit van het VFL. Aan de hand van een sterkte-zwakte analyse wordt nagegaan of de randvoorwaarden aanwezig zijn om de organisatiedoelstellingen op een efficiënte, effectieve, ethische en kwaliteitsvolle manier te kunnen realiseren. De audit doet geen uitspraak over de daadwerkelijke uitvoering in de praktijk wel over de vraag of de opzet van het systeem goed in elkaar zit. De organisatie wordt bestudeerd vanuit 10 thema's: Doelstellingen en strategie; Belanghebbendenmanagement; Monitoring; Organisatiestructuur; Human Resources Management; Financieel Management; Logistiek management; Informatie- en Communicatietechnologie; Informatie en Communicatie.

Het onderzoek begon in het najaar 2003. Er werden uitgebreide interviews afgenomen van secretariaat, bestuur, voorzitter, en regeringscommissaris, administratie cultuur afdeling MLP, administratie begroting, kabinet cultuur.

De resultaten zullen voorgelegd worden aan het de Raad van Bestuur, die inhoudelijk kan repliceren en aanvullen en gevraagd wordt een 'management-reactie' op te maken met voorgenomen acties naar aanleiding van de interne audit.

Fondswerking en letterenbeleid

Het beleidskader voor het VFL wordt gevormd door het oprichtingsdecreet van 30 maart 1999, het hoofdstuk 'Letteren' in de beleidsnota Cultuur, de beheers-overeenkomst van 5 mei 2001 en de beleidsbrief Letteren. Het VFL vertaalt deze in concrete regelingen en reglementen, zet projecten op, ondersteunt projecten binnen de vastgelegde doelstellingen, neemt initiatieven tot overleg, samenwerking en taakafbakening.

De samenwerking met Nederland

In Vlaanderen en Nederland bestaat binnen de letteren een vergelijkbare structuur van autonome Fondsen. Nog niet vergelijkbaar zijn budget, werkingsmiddelen, expertise en verankering in de sector. Maar er is intense samenwerking in wederzijds respect voor elkaars eigenheid.

Binnen het Comité van Ministers is een beleidsnota letteren ontwikkeld voor de Taalunie, waarbij de Fondsen jammer genoeg niet zijn geraadpleegd. Hoewel de accenten vooral liggen op leesbevordering en het centraal stellen van de lezer – domeinen buiten de prioritaire opdrachten van de Fondsen – is een betere afstemming gewenst om de schaarse middelen effectief en efficiënt te besteden. Waar samenwerking een duidelijke toegevoegde waarde oplevert, wordt die maximaal nagestreefd.

De boekenmarkt, de infrastructuur, de doelstellingen, de behoeften, de actoren zijn in Vlaanderen en Nederland nog zo verschillend dat permanente en integrale samenwerking de diversiteit en de identiteit zou kunnen bedreigen.

Steun aan auteurs

Het aantal toegekende werkbeurzen is verder gestegen door een herschikking in de begroting. De meeste regelingen bevatten indirecte ondersteuningsvormen en stimulansen voor auteurs en vertalers om hun literaire arbeid ook economisch meer rendabel te maken.

Scène van de literatuur

De veelvuldige podiumactiviteiten van de focuspunten, de meer dan 2800 literaire lezingen, het gestegen aantal gesubsidieerde literaire manifestaties, de positieve respons in de media op 'meer literatuur op meer podia', bevestigen de letterenbevorderende mediatisering van auteurs en literatuurproducten. Meer aandacht voor literatuur in het lokale cultuurbeleid dringt zich op.

Claus in Wonder(buiten)land

De nadrukkelijke aanwezigheid van de Nederlandstalige literatuur en de literatoren op het Parijse Salon du Livre en de uitgebreide aandacht voor auteurs uit Vlaanderen en Nederland, ondersteund door extra vertalingen in het Frans, heeft de kennis en aandacht voor literatuur uit Vlaanderen versterkt.

De uitbouw van netwerken met buitenlandse uitgevers, de ontwikkeling van informatiedossiers over Vlaamse auteurs en het gericht uitsturen van auteurs naar literaire festivals en lezersontmoetingen, moeten de confrontatiekansen met vertaalde literatuur uit Vlaanderen vergroten.

La fureur du lire

De Stichting Lezen Vlaanderen vult volwaardig de rol van leesbevorderaar in. Het VFL ondersteunt dit onrechtstreeks door de gesubsidieerde literaire lezingen, de bevordering van literaire manifestaties en het mee mogelijk maken van literaire boekpublicaties en literaire tijdschriften.

Een (beeld)verhaal apart

In 2003 werden voor het eerst werkbeurzen toegekend aan striptekenaars en -scenaristen. Een eerste reeks middelen werden ontwikkeld voor de bekendmaking in het buitenland van de nieuwe generatie stripauteurs. De gedetecteerde knelpunten in het onderzoek naar de 'distributie van strips in Vlaanderen' zullen in overleg met de betrokkenen aangepakt en opgelost worden.

Tot slot

Het VFL wenst met nadruk sterker betrokken te worden bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het toekomstig letterenbeleid. De inhoudelijke voorbereidingen van het nieuwe beleidsplan 2005-2008 vormen daartoe een heel concreet kader, waarbij de vertaling in cijfers zou dit maal niet het zwaartepunt hoeft te zijn.

Decreetwijziging

Na breed overleg binnen de organen van het VFL en na uitgebreide besprekingen met het kabinet cultuur en de commissie cultuur, heeft het Fondsbestuur in maart 2003 zijn voorstel tot wijziging van het oprichtingsdecreet voorgelegd. Daarbij zijn de positieve en negatieve ervaringen van 2000-2003 maximaal omgezet in werkbare aanpassingen. Centraal in de voorstellen staan een korter beslissingstraject, meer flexibiliteit in het organiseren van de opdracht, een voldoende budget voor de werkingskosten, een maximale kwaliteitszorg voor de aanvrager en een onafhankelijke behandeling, ook voor bezwaarschriften. We hopen dat deze wijzigingsvoorstellen binnen deze legislatuur behandeld en bekrachtigd zullen worden.

In het volgende werkjaar zal veel aandacht besteed worden aan de herschikking van de middelen. Geringere beschikbare middelen zullen een herformulering vereisen van de prioriteiten.

Na een grondige evaluatie van de periode 2000–2003 zullen alle betrokkenen de basis moeten formuleren van een ambitieus en realistisch meerjarenplan 2005–2008.

Met de nieuwe minister van cultuur en zijn/haar kabinet zal overlegd moeten worden over de afstemming van het letterenbeleid. Dat zal moeten resulteren in een beheersovereenkomst voor de periode 2005–2008.

De communicatie met het literaire veld moet even sterk blijven en nog uitgebreid worden. Het aangepaste decreet zal in de werking van het VFL geïmplementeerd worden.

De buitenlandwerking en het vertaalbeleid zullen het voorwerp van bijzondere zorg zijn van het VFL.

Het VFL wil met de resultaten uit het verleden (2000–2003) en met het oog op de toekomst (2005–2008) de letteren in Vlaanderen professioneel, actief en efficiënt ondersteunen in 2004.

Omzien en vooruitblikken.

Samenstelling advies-, beslissings- en beleidsorganen van het Vlaams Fonds voor de Letteren per 31 12 2003

De namen van de nieuwe leden zijn onderstreept.

1. Bijzondere Adviescommissie voor proza

Dirk De Geest (voorzitter)

Lionel Deflo

Nele Hendrickx, ontslagnemend

Hilde Proot

Kristoff Tilkin, ontslagnemend

2. Bijzondere Adviescommissie voor poëzie – essay – theater

Yves T'Sjoen (voorzitter)

Michel Bartosik, ontslagnemend

Saskia De Coster, ontslagnemend

Kurt Melens, ontslagnemend

Jan Robert

3. Bijzondere Adviescommissie voor kinder- en jeugdliteratuur

Annemie Leysen (voorzitter), ontslagnemend als voorzitter

Herman De Graef, ontslagnemend

Jan Smeekens

Greet Spaepen

Marita Vermeulen

4. Bijzondere Adviescommissie voor producties en tijdschriften

Jan Bosteels (voorzitter)

Brigitte Raskin, ontslagnemend

Tom Toremans

Erik Vissers

Dietlinde Willockx

5. Bijzondere Adviescommissie voor literaire lezingen, verenigingen, manifestaties en focuspunten

Anna Luyten (voorzitter), ontslagnemend

Piet Piryns, ontslagnemend

Max Temmerman

Rik Vandecaveye

Els Van de Perre, ontslagnemend

6. Bijzondere Adviescommissie voor vertalingen in het Nederlands

Stefaan van den Breemt (voorzitter), ontslagnemend

Frans de Haes

Lut Geypens, ontslagnemend

Lisette Keustermans

Chris Van de Poel, ontslagnemend

7. Werkgroep buitenland

Gerd Segers (voorzitter)

Daniel De Vin

Frits Niessen

8. Werkgroep strips

Jan Baetens (voorzitter), ontslagnemend
Charles Dierick
Pascal Lefèvre
Patrick Van Gompel
Ferry Van Vosselen

*VFL-afgevaardigden in commissies gezamenlijke
regelingen met de Stichting Fonds voor de
Letteren in Nederland*

Stimuleringsbeurzen auteurs

Dirk De Geest
Yves T'Sjoen
Annemie Leysen

Stimuleringssubsidies vertalers

Désirée Schyns
Chris Van de Poel

Subsidies voor biografieën

Jürgen Pieters
Piet Couttenier

Raad van deskundigen

Hendrik Van Gorp (voorzitter)
Jan Baetens, ontslagnemend
Jan Bosteels
Dirk De Geest
Aline Dereere
Nancy Derboven, ontslagnemend
Mark Insingel
Annemie Leysen
Anna Luyten, ontslagnemend
Jürgen Pieters, ontslagnemend
Gerd Segers
Geert Swaenepoel
Yves T'Sjoen
Stefaan van den Bremt, ontslagnemend

Fondsbestuur

Joris Gerits (voorzitter)
Hugo Bousset
Majo de Saedeleer
Emiel De Zegher
Nadine Malfait
Harold Polis
Leen Van Dijck
André Van Halewijck
Dorian Van der Brempt (regeringscommissaris)
Hendrik Van Gorp (waarnemer)
Cyriel Van Tilborgh (ondervoorzitter)

Fondssecretariaat

Carlo Van Baelen (directeur)
Sonia Berckmans (secretariaatsmedewerker)
Dominique Caplin (secretariaatsmedewerker),
ontslagnemend
Koen De Smedt (administrateur)
Georgia De Winter (dossiermedewerker)
Greet Ramael (medewerker buitenland)
Els Steegmans (stafmedewerker)
Karen Thys (dossiermedewerker)
Tine Van den Heuvel (stafmedewerker)

Werkbeurzen auteurs

Auteur	Nat.	Genre	Aantal eenheden	Continuering/cofinanciering
AERTSSEN Kristien	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	
BERCKMANS J.M.H.	B	Proza	4	
BEREBROUCKX Annemie	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
BIESSELS Carli	NL	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
BILLIET Daniël	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
BOGAERT Paul	B	Poëzie	6	Cofinanciering NFvDL
BOONEN Heide	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	
BRIJS Stefan	B	Proza	3	Cofinanciering NFvDL
CANDAELE An	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
CLAES Paul	B	Proza	10	Continuering tot 2005
CNEUT Carll	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering tot 2004
COUDENYS Anna	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
DAANJE Anjet	NL	Proza	3	
DE BLOCK Lut	B	Poëzie	3	
DE BUYSSER Pieter	B	Theater	3	
DE GROEN Els	NL	Proza	3	
DE KUYPER Eric	B	Proza en theater	4	
DE MOOR Piet	B	Essay	5	
DE STERCK Marita	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	Cofinanciering NFvDL
DENDOOVEN Gerda	B	Theater en Kinder- en Jeugdliteratuur	10	Continuering tot 2004
DEVILLÉ Stijn	B	Theater	3	
D'HAEN Christine	B	Poëzie	5	Continuering tot 2005
FOSSEY Koen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
FRANCK Ed	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering tot 2003
GEERLINGS Erik-Ward	NL	Theater	3	Cofinanciering NFvDL
GODON Ingrid	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	Continuering tot 2004
GROENEWEGEN Hans	NL	Essay	6	Cofinanciering NFvDL
GRUWEZ Luuk	B	Proza en poëzie	6	Continuering tot 2003
GUENSBERG Miriam	NL	Proza	3	
HIRS Rozalie	NL	Poëzie	3	
HOLVOET-HANSEN Peter	B	Proza en poëzie	5	Continuering tot 2005
HOSTE Pol	B	Proza	7	
HUET Leen	B	Proza	4	
HÜSGEN Lucas	NL	Proza	3	Cofinanciering NFvDL
JORIS Lieve	B	Proza	3	Cofinanciering NFvDL
KNIBBE Hester	NL	Poëzie	5	Cofinanciering NFvDL
LAUWEREYNS Jan	B	Poëzie	6	
LINDNER Erik	NL	Poëzie	4	Cofinanciering NFvDL
MEULEMAN Bart	B	Theater	4	
MEULEMANS Rudi	B	Theater	3	
MICHIELS Ivo	B	Proza	4	
MOEYAERT Bart	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	10	Continuering tot 2003
MULDER Arjen	NL	Essay	5	Cofinanciering NFvDL
NAEGELS Tom	B	Proza	3	
NOLENS Leonard	B	Proza en poëzie	8	Continuering tot 2003, cofinanciering NFvDL
NOTE Joris	B	Proza	6	Continuering tot 2005, cofinanciering NFvDL
OLYSLAEGERS Jeroen	B	Proza en theater	3	
PEETERS Elvis	B	Proza en theater	4	
PLEYSIER Leo	B	Proza	8	Continuering tot 2003, cofinanciering NFvDL

Auteur	Nat.	Genre	Aantal eenheden	Continuering/cofinanciering
PLOUVIER Bart	B	Proza en poëzie	3	Cofinanciering NFvDL
PROVOOST Anne	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	10	Continuering tot 2004, cofinanciering NFvDL
ROMPA Bas	NL	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
ROOBJEE Pjeroo	B	Proza	3	
SCHOLTEN Patty	NL	Poëzie	3	Cofinanciering NFvDL
SIERENS Arne	B	Theater	4	Continuering tot 2005
SOLLIE André	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
SPELIERS Hedwig	B	Poëzie en essay	4	
SPILLEBEEN Geert	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
THEUNYNCK Peter	B	Poëzie	5	
TRITSMANS Marc	B	Poëzie	3	
TULKENS Joris	B	Proza	3	
VAN BASTELAERE Dirk	B	Poëzie en essay	8	Continuering tot 2004
VAN DAELE Henri	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering tot 2005, cofinanciering NFvDL
VAN DE BERGE Claude	B	Poëzie	3	
VAN DEN BROECK Walter	B	Proza en theater	7	
VAN DER WAAL Henk	NL	Poëzie	6	
VAN ERKEL Gerda	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VAN HEULENDONK Guido	B	Proza	3	
VAN ISTENDAEL Geert	B	Proza, poëzie en essay	4	Cofinanciering NFvDL
VAN KEYMEULEN Annie	B	Proza	3	
VAN LONDERSELE Roel Richelieu	B	Poëzie	3	
VAN RANST Do	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VAN TONGELE Mark	B	Poëzie en essay	3	
VANDEN HEEDE Sylvia	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	6	
VANDERMEEREN Hilde	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VANDEWIJER Ina	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VANHOLE Kamiel	B	Proza	3	
VERECKEN Kathleen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	Cofinanciering NFvDL
VERGEER Koen	NL	Essay	3	
VERHELST Peter	B	Proza, poëzie en theater	10	Continuering tot 2003, cofinanciering NFvDL
VERHULST Dimitri	B	Proza	4	Cofinanciering NFvDL
VERPALE Eriek	B	Proza en theater	3	
VERPLANCKE Klaas	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	8	Continuering tot 2003
VERREPT Paul	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	4	
VERVAELE Katrien	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	
VLAMINCK Erik	B	Proza en theater	5	
VRANCKEN Kaat	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3	

Stimuleringsbeurzen auteurs

(Gezamenlijke regeling met de Stichting Fonds voor de Letteren in Nederland)

Op basis van onderstaand debuut

Auteur	Nat.	Beursbedrag	Titel en uitgeverij	Genre
BALTHAZAR Nic	B	€ 3.200,00	Niets was alles wat hij zei (Averbode)	Kinder- en Jeugdliteratuur
BLÉ Sacha	B	€ 3.200,00	Afwezigheid (Lannoo)	Poëzie
BOTMAN Corien	NL	€ 3.200,00	Leif, mijn lief (Querido)	Kinder- en Jeugdliteratuur
COOREMANS Sven	B	€ 3.200,00	Myeline (Uitgeverij P)	Poëzie
DEN HARTOG JAGER Hans	NL	€ 7.000,00	Zelf God worden (De Bezige Bij)	Proza
GEUS Mireille	NL	€ 7.000,00	Ver weg (Lemniscaat)	Kinder- en Jeugdliteratuur
HOOGERVORST Ingrid	NL	€ 3.200,00	Woede (De Bezige Bij)	Proza
INEN Jérôme	NL	€ 3.200,00	Zomergriep / Keerweer nr.16 / Keerweer (Contact)	Proza
KRAMER Thijs	NL	€ 5.000,00	Overloop (Podium)	Proza
NOLENS David	B	€ 5.000,00	Vrint (Nijgh & Van Ditmar)	Proza
OMIDI Carolien	NL	€ 5.000,00	Het vuur van Perzië (Bert Bakker)	Proza
PRINS Annemarie	NL	€ 3.200,00	Zelfbeheersing (Augustus)	Proza
SCHUTTEN Jan Paul	NL	€ 7.000,00	Ruik eens wat ik zeg (Querido)	Kinder- en Jeugdliteratuur
SEVINK Agur	NL	€ 5.000,00	De Leverancier (Vassallucci)	Proza
SNOEK René	NL	€ 5.000,00	Zo vergaat een meisje (Querido)	Proza
TRUJILLO PIRIZ Caroline	NL	€ 7.000,00	De bastaard van Mal Abrigo (Meulenhoff)	Proza
VAN WETERING Hans	NL	€ 5.000,00	De leverancier (Vassallucci)	Proza
VANDERSTRAETEN Margot	B	€ 7.000,00	Alle mensen bijten (Querido)	Proza
VISSER Arjan	NL	€ 7.000,00	De laatste dagen (Augustus)	Proza
Totaal		€ 94.400,00		

46 aanvragen

4 onontvankelijke dossiers

19 beurzen toegekend

Subsidies voor biografieën

(Gezamenlijke regeling met de Stichting Fonds voor de Letteren in Nederland)

Auteur	Nat.	Beursbedrag	Biografie van
HILBERDINK Koen	NL	€ 5.000,00	Hans Lodeizen
JOOSTEN Jos	NL	€ 15.000,00	Jan Walravens
MAAS Norbert	NL	€ 40.000,00	Gerard Reve
MAAS Willem	NL	€ 20.000,00	Bert Bakker
TRUIJENS Aleida	NL	€ 40.000,00	Frits Bernard Hotz
VAN DEN BOSCH Asha	NL	Ingetrokken	Jit Narain
VANLANDSCHOOT Romain	B	€ 5.000,00	Hugo Verriest
VAN DER AA Emmanuel	B	€ 20.000,00	Alice Nahon

Totaal € 145.000,00

14 aanvragen

1 onontvankelijk dossier

7 beurzen toegekend

Literaire lezingen

Auteur	Aantal lezingen in 2003				
ADAM Frank	19	CARETTE Hendrik	3	DEMESMAEKER Mario	18
ADRIAENS Manu	15	CATHERINE Lucas		DEMETS Paul	2
AERTS Egbert	1	(VEREERTBRUGGHEN Lucas)	6	DEMYTTENAERE Bart	16
ALBERS Frank	1	CHAGOLL Lydia	1	DENDOOVEN Gerda	18
ASPE Pieter		CHIELENS Wim	5	DENIS Ferre	7
(ASPESLAGH Pieter)	8	CLAES Paul	1	DENOO Joris	18
AUWERA Fernand		CLAEYS Herman J.	14	DEPONDY Luk	20
(VANDER AUWERA Fernand)	4	CNEUT Carl		DESCAMPS Luc	20
BAETE Marcella	4	(CNEUT Carl)	13	DESEYN Johan	1
BAETENS Rob	20	COOLS Achilles	11	DEVOS Gie	1
BALLEGEEER Johan	8	CORNILLIE Patrick	1	D'HAENE Koen	15
BARNARD Benno	6	COTTELEER Erika	15	DHOOGHE Bavo	4
BAYAR Maris	2	COUDENYS Anna	1	DIDELEZ Guy	20
BEERTEN Els	12	DAELMAN Jos	1	DIELTIENS Kristien	20
BEREBROUCKX Annemie	19	DAEM Geertrui	9	DRAULANS Dirk	3
BERGH Inge	2	DANSERCOER Dixie	2	DREESEN Jaak	15
BERGHMANS Jan	8	DE BEL Marc	10	DRIESEN Iny	6
BERNAUW Patrick	20	DE BEULE Norbert	1	DROOGENBROODT Germain	3
BERTIN Eddy C.	20	DE BIE Mark	7	DUBELAAR Thea	
BILLIET Daniël	20	DE BLOCK Lut	6	(BALZAMONT Thea)	10
BINNEMANS Suzanne	2	DE BODE Ann	2	DUMOULIN Jean Pierre	
BODEN Jeanne	10	DE BOOSE Johan	1	(DUMOLYN Jean Pierre)	2
BOENDERS Frans	15	DE CLERCQ Miguel	1	EL MESSAOUDI Mim	
BOGAERT Gie	10	DE CREE Marleen	8	(VAN KEER Irma)	10
BOGAERT Paul	1	DE CRITS Frank	7	ELIAS Betty	6
BONNEURE Fernand	1	DE DONCKER Wally	20	ELPERS Noëlla	13
BOONEN Heide	12	DE DONDER Vic	3	EYSKENS Mark	2
BOONEN Stefan	20	DE KEYZER Diane	8	FLORIZOONE Fernand	3
BORGERMANS Myriam	10	DE KINDER Jan	20	FOSSEY Koen	14
BORRE Jos	2	DE KOCKERE Geert	17	FRANCK Ed	
BOSSCHAERT Greet	4	DE KOSTER Bea	1	(VRANCKEN Eduard)	8
BOUDOU Khalid	1	DE LANDTSHEER Patricia	17	GEERAERTS Jef	8
BOUMAAZA Nicole		DE LEY Gerd	2	GEYSEN Wim	5
(CEULEMANS Nicole)	20	DE LOMBAERT Claire	19	GOOSSENS Jacqueline	8
BOUTS Axel		DE NEEF Roger	6	GOUT Yan	
(VERHENNE Jan)	15	DE PARIS Didi		(DE MEULENAERE Herman)	5
BRABANTS Jos	7	(VERDICKT Dirk)	15	GOVAERTS Jo	1
BRACKE Dirk	17	DE PAUW Freddy	3	GRAULS Marcel	1
BRAK Piet		DE PEUTER Frans	1	GROFFY Frieda	8
(BRACKE Piet)	7	DE PRETER Gerda	19	GRUWEZ Luuk	6
BREDERODE		DE PUYDT Raoul Maria	1	GUIRLANDE Christina	
(VERSTRAETE Erik)	3	DE RIDDER Martina	20	(VAN DEN EEDE - DE BEULE Godelieve)	12
BRIELS Jo	20	DE STERCK Marita	15	HAESAERT Clara	9
BRIJS Stefan	2	DE STOOP Chris	12	HANEGREEFS Luc	12
BROECKHOVEN Diane	20	DE VOS Sabine	6	HANNELORE Robin	
BROUWERS Toon	6	DE WISPELAERE Paul	2	(OBBELS August)	2
BUELENS Geert	1	DECERF Frank	1	HELLEMANS Frank	4
CANDAELE An	12	DELMOTTE Alain	7	HEMMERECHESTS Kristien	9

Auteur	Aantal lezingen in 2003			
HENDRICKX Marc	20	NIELANDT Dirk	4	STAS Berthy
HENRY Bernard		NOLENS Leonard	3	(STABERGH Ina)
(PERCK Roger)	4	NOVAKOVIC Jelica	2	STASSAERT Lucienne
HERTMANS Stefan	1	NUPIE Roger	2	STASSIJNS Koen
HEYLEN Maria	13	OEYEN Edith	17	STEYLAERTS Egied
HEYMAN Erik	11	OLLIVIER Reina	3	SWARTENBROECKX René
HOET Lieve	10	PEARCE Joseph	2	TELLEGEN Toon
HOLVOET-HANSEN Peter		PEERAER Kris	5	THEUNYNCK Peter
(HOLVOET Peter)	20	PEETERS Elvis		THIRY August
HOOYBERGHS Anne-Marie	1	(VERLOOY Laurentius)	5	TOCK Annelies
HOSTE Jacques	2	PEETERS Koen	2	TOONEN Nick
HOSTE Pol	4	PERSOON Willem	8	TOP Stefaan
HUET Leen	1	PETRY Yves	1	TRITSMANS Marc
IVEN Joris	2	PLEYSIER Leo	7	TULKENS Joris
JACOBS Roel	15	PLOMP Hans	1	VAN BASTELAERE Dirk
JAGERMEESTER Maarten		PLOUVIER Bart		VAN CAMPENHOUT Herman
(VAN TENDELOO Frans)	17	(VAN SCHAEREN Bart)	20	VAN CAUWENBERGHE Johan
JANSSEN Kolet	12	POLLET Frank	20	VAN COILLIE Jan
JANSSENS Marcel	1	POTTIE Marjolein	17	VAN CRAENENBROECK Beatrijs
KETELEER Hilde	1	PROVOOST Anne	9	VAN DE BERGE Claude
KEUSTERMANS LISETTE	2	RASKIN Brigitte	10	(PAUWELS Ronny)
KONINGS Ivo	2	RENAAT Ramon	4	VAN DE VELDE Hedwig
KOPLAND Rutger		RENIERS Annie	2	VAN DE VENDEL Edward
(VAN DEN HOOFDAKKER R.H.)	1	ROGGEMAN Willem M.	3	VAN DEN BERG Leen
KORTEWEG Anton	2	ROMBOUTS Tony	14	VAN DEN BREMT Stefaan
KOUBAA Bart		ROOBJEE Pjeroo		VAN DEN BROECK Walter
(VAN DEN BOSSCHE Bart)	3	(DE VILDER Dirk)	2	VAN DER HEYDEN Gil
KUSTERMANS Paul	15	ROUFFA Marcel	1	VAN DER HOEVEN Jan
LAGROU Patrik	20	RUYSDAEL Johan		VAN DER VEKEN Ingrid
LANGENUS Ron	14	(THOMAS Piet)	4	VAN DINA Helena
LASOEN Patricia	6	SAHAR Hans	1	(DE VETTER Helena)
LATEUR Patrick	15	SAUER Annmarie	1	VAN DOORSELAER Willy
LAURYSENS Stan	2	SCHOEMANS Roger H.	20	VAN ERKEL Gerda
L'ECLUSE Lucrèce	14	SCHOETERS Staf	7	VAN EYGEN Hubert
LEENDERS Herman	2	SCHOONOOGHE Tom	20	VAN GELDER Wim
LEFEVERE Martine	2	SCHUURMANS Hilde	8	VAN GENECHTEN Guido
LIBERT Marijke	1	SCHUYESMANS Willy	20	VAN HEE Miriam
LOOTENS Ann	20	SEGHERS Greta	1	VAN HEKKEN Renée
MANDELINCK Gwij		SELS Tannia	4	VAN HEULENDONK Guido
(HAERYNCK Guido)	1	SERGEN Karel		(BEELAERT Guido)
MARAIN Elisabeth	12	(SEGERS Karel)	7	VAN HOOFF Guy
MEEKERS Mark		SESSELLE Maria	12	VAN HULLE Jooris
(RADEMAKERS Marcel)	5	SEYNAEVE Katrien	19	VAN ISTENDAEL Geert
MEERT Yennik	3	SHAKELY Yamil	8	VAN LAERE Stefaan
MENDES Bob	5	SIMOEN Jan	12	VAN LAERHOVEN Bob
MINNE Brigitte	19	SIMOEN Luc	1	VAN LEEUWEN Joke
MOEKAARS Stijn		SLABBYNCK Peter	16	VAN LIER Hubert
(MOECHAERS Stijn)	11	SLEGERS Liesbet	15	VAN LIESHOUT Ted
MOEYAERT Bart	20	SMEYERS Jozef	1	VAN MAELE Marcel
MUSSCHOOT Dirk	21	SOENEN Johan	1	VAN MEIR Guido
NAEGELS Tom	1	SOLLIE André	19	VAN MIEGHEM Linda
NAUWELAERTS Kris	14	SPILLEBEEN Geert	4	VAN MOL Sine
NEIRYNCK Freek	6	SPILLEBEEN Willy	10	(VANDEKEYBUS Sine)

Auteur	Aantal lezingen in 2003		
VAN OS Erik	8	WILLE Riet	
VAN PAEMEL Monika	5	(WILLE Rita)	8
VAN PASSEL Marcel	13	WYCKMANS Anne	20
VAN POL Mieke	20	WYNANTS Marleen	6
VAN RANST Do	20	ZIPORA	
VAN REYBROUCK David	2	(VLYMINCK Hilde)	12
VAN STRIJTEM Ivo			
(EVENEPOEL Ivo)	21	Totaal	2.688
VAN TONGELE Mark	1		€ 336.000,00
VANDAELE Rik			
(VANDAELE Henri)	1		
VANDEN HEEDE Sylvia	16		
VANDERMEEREN Hilde	20		
VANDEWIJER Ina	1		
VANDEWOUDE Katrien	20		
VANHOECK Roger	7		
VANHOLE Kamiel			
(VANHOLE Camille)	3		
VANLONDERSELE Roel Richelieu			
(VAN LONDERSELE Roel R.)	13		
VANLOO Riet	4		
VEKEMAN Christophe	5		
VERBEECK Lydia	14		
VERBRUGGEN Dirk	1		
VERDOODT Frans-Jos	2		
VEREECKEN Kathleen	20		
VERHEGGHE Willie	4		
VERHELST Peter	7		
VERHEYDE Willy	14		
VERHULST Dimitri	4		
VERLEYE Carine	9		
VERLEYEN Karel	20		
VERLINDEN Peter	5		
VERMEULEN Julien	2		
VERMEULEN Marita	5		
VERMEULEN Moniek	3		
VERPALE Erick			
(VERPAELE Eric)	5		
VERPLANCKE Klaas	10		
VERREPT Paul	1		
VERSTEYLEN Chris	5		
VERVAECK Bart	1		
VERVAELE Katrien	12		
VERVLOED Peter	12		
VISSERS Karl	1		
VLAMINCK Erik	9		
VRANCKEN Kaat	20		
VRANKEN Dirk	1		
VROMANT Wim	20		
VULLINGS Jeroen	1		
WALSCHAP Carla	2		
WARSON Nele	1		
WESTERDUIN Anne	13		

Reisbeurzen

Aanvrager	Plaats	Project	Reiskosten	Verblijfskosten
VAN DER VEKEN Jan	Québec, Canada	Reisschets dagboek (Drawn&Quarterly)	€ 600,00	€ 0,00

4 aanvragen

1 beurs toegekend

Projectbeurzen vertalers

Vertaler	Nat.	Project	Aantal project-eenheden	Cofinanciering
Ronde 1				
ARIJS Marijke	B	<i>Le Voyage d'Hector ou la recherche du bonheur</i> – François Lelord (Standaard Uitgeverij)	1,5	
COUMANS Kiki	NL	<i>Le tour de monde en 80 jours</i> – Jules Verne (Athenaeum Polak & Van Gennepe)	2,5	Cofinanciering NFvDL
DE HEER Inge	NL	<i>The story of a million years</i> – David Huddle (Ambo/Anthos uitgevers)	1,5	
DE KEYZER Tom	B	<i>Elogio dei giudici</i> – Calamandrei (Tijdschrift voor Privaatrecht)	2	
DE RYNCK Patrick	B	<i>Het leven van Karel de Grote</i> – Notker (Athenaeum Polak & Van Gennepe)	1,5	
		<i>Liber Facietiarum</i> – Poggio Bracciolini (Uitgeverij P)	1	
DENISSEN Frans	B	<i>Elogio dei giudici</i> – Calamandrei (Tijdschrift voor Privaatrecht)	2	
HOFSTEDEROKUS	B	<i>Wintermythologieën</i> – Pierre Michon (Uitgeverij G.A. van Oorschot)	2	Cofinanciering NFvDL
JANSSEN Maarten	NL	<i>Un ser de lejanías</i> – Francisco Umbral (Uitgeverij IJzer)	1,5	
JONKERS Johannes	NL	<i>The story of a million years</i> – David Huddle (Ambo/Anthos uitgevers)	1,5	
LATEUR Patrick	B	<i>De rerum natura I – III</i> – Lucretius (Athenaeum Polak & Van Gennepe)	3	
LEMMENS Harrie	B	<i>Baía dos Tigres</i> – Pedro Rosa Mendes (Uitgeverij Van Gennepe)	4	Cofinanciering NFvDL
STASSAERT Lucienne	B	<i>Zie, de duisternis lekt uit</i> – Sylvia Plath (Wagner & Van Santen Uitgevers)	2	
STASSIJNS Koen	B	<i>Poèmes de Victor Hugo en bandes dessinées</i> – Victor Hugo (Uitgeverij Contact)	0,5	
		<i>Chansonteksten</i> – Jacques Brel (Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar)	1	
TORFS Martine	B	<i>De man die zijn bloed verkocht</i> – Yu Hua (Uitgeverij De Geus)	3	
VAN ISTENDAEL Geert	B	<i>Chansonteksten</i> – Jacques Brel (Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar)	1	
VAN STRIJTEM Ivo	B	<i>Een keuze uit gedichten</i> – William Wordsworth (Uitgeverij Lannoo)	1	
VERSTEEG Jan	NL	<i>Allons voir plus loin, veux-tu?</i> – Anny Duperey (Uitgeverij De Geus)	3	
		<i>La femme sans sépulture</i> – Assia Djébar (Uitgeverij De Geus)	1	Cofinanciering NFvDL
VONCK Bart	B	<i>Residencia en la tierra</i> – Pablo Neruda (Uitgeverij P)	4	

Vertaler	Nat.	Project	Aantal project-eenheden	Cofinanciering
Ronde 2				
ARIJS Marijke	B	<i>Antéchrista</i> – Amélie Nothomb (Uitgeverij Manteau)	1,5	
BRUTSAERT Marijke	B	<i>The parts</i> – Keith Ridgway (Uitgeverij Manteau)	4	
DE VUYST Katelijne	B	<i>Tigre en papier</i> – Olivier Rolin (Uitgeverij J.M. Meulenhoff)	2,5	
JANSSEN Maarten	NL	<i>Platero y yo</i> – Juan Ramón Jiménez (Uitgeverij IJzer)	2	
KETELEER Hilde	B	<i>Tigre en papier</i> – Olivier Rolin (Uitgeverij J.M. Meulenhoff)	1,5	
LEMMENS Harrie	NL	<i>Explicação dos pássaros</i> – António Lobo Antunes (Ambo/Anthos uitgevers)	4,5*	Cofinanciering NFvDL
		<i>De vorst, de soldaat en de reiziger</i> – drie auteurs (Uitgeverij Atlas): António de Oliveira de Cadornega – <i>História General das Guerras Angolanas</i> Capelo en Ivens – <i>De angola à Contracosta</i> <i>História do Congo, obra posthuma do Visconde de Paiva Manso</i>	3	Cofinanciering NFvDL
VONCK Bart	B	<i>Canto general</i> – Pablo Neruda (Uitgeverij Maarten Muntinga)	3	
		<i>Poëziebundel</i> met het werk van o.a. Jaime Siles, Luis García Montero en Jesús Munárriz (Uitgeverij P)	2	
Totaal			64,5	

38 aanvragen
30 beurzen toegekend

Stimuleringsubsidies vertalers

(Gezamenlijke regeling met de Stichting Fonds voor de Letteren in Nederland)

Vertaler	Nat.	Beursbedrag	Titel, auteur en uitgever
CHAYES Evelien	NL	€ 1.000,00	<i>Ik ben gekomen</i> van Sarah (Vassallucci)
		€ 1.500,00	<i>Het stenen boudoir</i> van Theresa Maggiò (Arbeiderspers)
COMMAN Marjolein	NL	€ 1.000,00	<i>Beperkt zicht</i> van Robert Irwin (Atlas)
DARÓCZI Anikó	B	€ 2.500,00	<i>De deur</i> van Magda Szábo (Houtekiet)
DE KEYZER Tom	B	€ 3.000,00	<i>Moordkinderen</i> van Diego De Silva (Serena Libri)
DE SMET Arthur	NL	€ 1.500,00	<i>Het huwelijk</i> van Diane Johnson (De Geus)
		€ 3.000,00	<i>Een huid van karamel</i> van Sandra Cisneros (De Geus)
KLOK Cornelis	NL	€ 2.500,00	<i>Het land aan mijn schouder</i> van Moniza Alvi (Wagner & Van Santen)
MULDER Joost	NL	€ 1.000,00	<i>De leugenaar</i> van Stephen Fry (Thomas Rap)
SCHOLTS Marijke	NL	€ 2.500,00	<i>Chourmo</i> van Jean-Claude Izzo (De Geus)
		€ 2.500,00	<i>Teringzooi</i> van Jean-Claude Izzo (De Geus)
SIMONS Barbara	B	€ 1.500,00	<i>Het boek van de fantastische dieren</i> van Brigitte Copin (Afijn)
VAN DER LEE Janet	NL	€ 2.000,00	<i>Million \$\$\$ Baby</i> van F.X. Tole (Atlas)
		€ 2.000,00	<i>Zegeningen</i> van Anna Quindlen (Atlas)
VAN ESSEN Rob	NL	€ 2.500,00	<i>Heideggers kinderen</i> van Richard Wolin (Atlas)
VAN ROSSEM Nina	NL	€ 1.500,00	<i>Extase</i> van Susan Minot (Prometheus)
WESSELINGH Judith	NL	€ 2.000,00	<i>Ontsnapt uit de hel- een relaas</i> van Samira Bellil (Arena)
		€ 2.000,00	<i>Iedereen doet het, behalve ik</i> van Pascale Clark (Vassallucci)
Totaal		€ 35.500,00	

22 aanvragen

18 subsidies toegekend

Literaire tijdschriften – jaargang 2003

		Basissubsidie	Aanvullende subsidie	Aanvullend honorarium
Bibem		Geen subsidie		
De Brakke Hond		€ 20.300,00	€ 9.703,00	€ 4.007,00
Deus ex Machina		€ 12.389,00	€ 7.266,00	€ 2.192,00
DWB		€ 44.130,00	€ 25.280,00	€ 4.838,00
Gierik & NVT	Uitdoofregeling			
	€ 9.916,00			
HeLP (Schrijverspodium Vlaanderen vzw)	Startsubsidie per nummer			€ 2.268,00
	€ 1.550,00			
Kreatief	Uitdoofregeling			
	€ 7.440,00			
freespace Nieuw Zuid		€ 4.000,00	€ 3.750,00	€ 1.613,00
Openbaar		Geen subsidie		
Revolver		€ 15.608,00	€ 7.680,00	€ 3.125,00
Spiegel der Letteren		€ 10.319,00		€ 2.419,00
Tekst/Tekst	Startsubsidie per nummer			€ 1.071,00
	€ 1.550,00			
Tiecelijn-Reynaert		€ 3.925,00	€ 962,00	€ 1.613,00
Het Trage Vuur		€ 11.354,00	€ 1.041,00	€ 2.016,00
Yang		€ 28.400,00	€ 16.902,00	€ 4.032,00
ZL		€ 10.225,00	€ 5.885,00	€ 1.890,00
Totaal		€ 160.650,00	€ 78.469,00	€ 31.084,00

16 aanvragen

12 subsidies toegekend

Projectsubsidies literaire tijdschriften

Projecttitel	Tijdschrift	Subsidie
Memo Barthes	Yang	€ 4.500,00
Collectieve promotie en distributie	vzw CeLT	€ 12.525,00
Liefde en erotiek in de Chinese literatuur	Het Trage Vuur	€ 2.500,00
Jonge Honden	De Brakke Hond	€ 3.000,00
Debatten	Nieuwzuid	€ 1.500,00
Het Kettingnummer	DWB	€ 1.000,00
Totaal		€ 25.025,00

9 aanvragen

6 subsidies toegekend

Productiesubsidies

Uitgeverij	Auteur/samensteller	Titel manuscript	Subsidie
1 De Bezige Bij	WILDEMEERSCH Georges	Vrome mensen. Over werk van Hugo Claus	Zie dossier 26
2 Houtekiet	AUWERA Fernand Deel 25 Vlaamse Bibliotheek	Mathias 't Kofschip.	€ 3.500,00
3 Houtekiet	RAES Hugo Deel 26 Vlaamse Bibliotheek	Bankroet van een charmeur.	€ 2.600,00
4 Houtekiet	WEVERBERGH Julien	Boontjes 67	€ 7.000,00
5 Van Halewijk	ANTHIERENS Johan – RASKIN Brigitte (samensteller)	Niemand's meester – niemand's knecht	€ 8.500,00
6 Clavis MEULEMAN Bart	VERREPT Paul –	Meneertje Kokhals krijgt bezoek	€ 475,00
7 Ludion	VERHELST Peter – LORAND Michel	Venetië Venise Venice Venezia [Venedig]	Zie G1 vertaal- subsidies dossier 38
8 Clavis	DE STERCK Marita – SOLLIE André – SIMOEN Jan – JANSSEN Kolet – et al.	Vingeroefeningen	€ 2.000,00
9 Clavis	VERREPT Paul (samensteller)	Klein Magazijn. Teksten voor jeugdtheater	€ 1.800,00
10 Clavis	DIELTIENS Kristien	Bloemen op de muur	Geen subsidie
11 Clavis	ELIAS Bettie – MEERSMAN Marijke	Kermis voor Sam	Geen subsidie
12 Clavis	BOONEN Stefan – BOSSCHAERT Greet	Een meisje van karton	Geen subsidie
13 Clavis	OSBORNE Ruud	In de groei van je lach	Geen subsidie
14 Clavis	VERREPT Paul	Het meisje, de jongen en de rivier	€ 2.265,00
15 Clavis	GOEMINNE Siska – BEREBROUCKX Annemie	De vrouw en de doos	Geen subsidie
16 ABIMO	WOUTERS Jan	De roestende ridder	Geen subsidie
17 ABIMO	POLLET Frank	Ik vind je hiëroglief	Geen subsidie
18 ABIMO	DE KOCKERE Geert	Op mijn lippen groeit een zoen	Geen subsidie
19 Manteau	ROGGEMAN Willy	Gedichten 1953–2002	€ 12.320,00
20 Atlas	DE WISPELAERE Paul	Tuin en wereld	Geen subsidie
21 Querido Kinderboeken	DE KOSTER Bea – VERVAEKE Geert	Chinese vertellingen	€ 6.500,00
22 Querido Kinderboeken	FRANCK Ed – CNEUT Carll	Zie ik je nog eens terug?	€ 4.000,00
23 Querido Kinderboeken	GODON Ingrid – SOLLIE André	De bus naar Hawaiï	€ 2.500,00
24 Querido Kinderboeken	SOLLIE André	Dubbel Doortje	€ 3.500,00
25 Davidsfonds/Literair	VANDER HEYDEN Gil	Liefde zat je als gegoten	Geen subsidie
26 De Bezige Bij	WILDEMEERSCH Georges	Bibliografie Hugo Claus	Ingetrokken
27 Uitgeverij P	SMEETS René	Verzen op dronk	Geen subsidie
28 Van Halewijk	ROOBJEE Pjeroo	Meinthe zegt dat hij opdroogt	€ 3.725,00
29 De Eenhoorn	VAN DE VENDEL Edward – VAN DONINCK Sebastiaan	Het woei	€ 500,00
30 De Eenhoorn	PEETERS Elvis – DENDOOVEN Gerda	Meneer Papier is verscheurd	€ 1.000,00

Uitgeverij	Auteur/samensteller	Titel manuscript	Subsidie
31 De Eenhoorn	VAN DE VENDEL Edward – VANDENABEELE Isabelle	Rood rood Roodkapje	€ 2.000,00
32 De Eenhoorn	VAN DE VENDEL Edward – VERVAEKE Geert	Zootje was hier	€ 3.000,00
33 De Eenhoorn	BILSEN Greet – CLEMENT Sabien	Terug naar huid	Geen subsidie
34 De Eenhoorn	DE KOCKERE Geert – VAN DONINCK Sebastiaan	Oink	Geen subsidie
35 De Eenhoorn	DREESEN Jaak – GODON Ingrid	Het concert	Geen subsidie
36 De Eenhoorn	VAN MOL Sine – VANDENABEELE Isabelle	Een vlekje wolf	€ 1.080,00
37 De Eenhoorn	WILLE Riet – VAN LOOCK Hugo	Kastje wat past je?	€ 1.800,00
38 Davidsfonds/Literair	FRANCK Ed naar BEECHER–STOWE Harriet	De hut van Oom Tom	€ 2.000,00
39 Davidsfonds/Literair	FRANCK Ed naar HUGO Victor	De klokkenluider van de Notre Dame	€ 2.500,00
40 KANTL	DEPREZ Ada – GOBBERS Walter – WAUTERS Karel	Hoofdstukken uit de geschiedenis van de Vlaamse letterkunde in de 19de eeuw. Deel 3	€ 1.800,00
41 Nijgh & Van Ditmar	BREL Jacques	Laat me niet alleen	Geen subsidie
42 Davidsfonds/Infodok	DE DONCKER Wally – VAN STRAATEN Harmen	Roeltjes fabriek	Geen subsidie
43 Davidsfonds/Infodok	ADAM Frank – VERPLANCKE Klaas	Wat de ezel zag	Geen subsidie
44 Davidsfonds/Infodok	VAN DAELE Henri – VERPLANCKE Klaas	Glamp! Of hoe Heksje Padden- wratje Kabouter opkikkert	€ 5.000,00
45 Meulenhoff	D'HAEN Christine	Uitgespaard zelfportret. Verzameld proza	€ 6.500,00
46 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Pensioen	€ 500,00
47 Atheneum-Polak & Van Gennep	ELSSCHOT Willem	Tankschip	€ 500,00
48 Houtekiet	VAN HATTEM Jan	Willem Elsschot.	Geen subsidie
	Mythes bij het leven. De biografie.		
49 Houtekiet	GYSEN René	Grillige Kathleen.	€ 2.250,00
	Deel 27 Vlaamse Bibliotheek		
50 Houtekiet	VAN DEN BROECK Walter	Lang weekend.	Onontvankelijk
	Deel 28 Vlaamse Bibliotheek		
51 Houtekiet	GILS Gust	Berichten om bestwil.	€ 2.150,00
	Deel 29 Vlaamse Bibliotheek		
52 Houtekiet	VAN MAELE Marcel	Scherpschuttersfeest.	€ 2.250,00
	Deel 30 Vlaamse Bibliotheek		
53 Houtekiet	ELSSCHOT Willem	Het dwaallicht.	€ 2.760,00
	Deel 10 Vlaamse Bibliotheek		
54 KANTL	BORMANS Peter	Ik hoop dat ik stoor	Geen subsidie
55 Davidsfonds/Infodok	VERMEULEN Marita – VERPLANCKE Klaas	Huis Houden	Geen subsidie
56 Meulenhoff	BOUSSET Hugo	De geuren van het verwerpelijke (beslist in 2004)	€ 1.000,00
57 IJzer	LOREIS Hector-Jan	Als een stotige stier	Ingetrokken
Totaal			€ 98.275,00

57 aanvragen
32 subsidies toegekend

E1 Literaire organisaties

Haikoe-kern Antwerpen	Geen subsidie
Schrijverspodium Vlaanderen	€ 4.000,00
IBBY Vlaanderen	Inbegrepen in de focuspuntwerking NCJ
Jeugd en Poëzie	€ 2.000,00
Literaire Culturele Kring Apollo-Diest	€ 2.000,00
P.E.N-centrum voor Vlaanderen	€ 7.500,00
SchrijversAcademie	€ 2.000,00
Totaal	€ 17.500,00

E2 Auteursverenigingen

Diapason	€ 2.700,00
Koepel van Vlaamse Auteursverenigingen	€ 10.000,00
Vereniging van Schrijvers voor de Jeugd (VSVJ)	€ 2.000,00
Vereniging van Vlaamse Letterkundigen (VVL)	€ 2.000,00
Vereniging van Vlaamse Toneel- en Scenarioschrijvers	€ 2.000,00
Totaal	€ 18.700,00

E3 Auteursgenootschappen

Cyriel Buysse Genootschap	€ 1.500,00
Ernest Claesgenootschap	€ 1.000,00
Felix Timmermans Genootschap	€ 1.500,00
Guido Gezellegenootschap	€ 500,00
Guido Gezellekring	€ 1.000,00
Hugues C. Pernath-Fonds	€ 1.000,00
Internationale Vriendenkring Anton van Wilderode	€ 1.000,00
Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Retorica	€ 1.500,00
Louis Paul Boon Genootschap	€ 3.000,00
Stichting Gerard Walschap	€ 1.500,00
Studiecentrum Johan Daisne	€ 1.000,00
Vriendenkring Jean Ray	€ 1.000,00
Willem Elsschot Genootschap	€ 3.000,00
Totaal	€ 18.500,00

E4 Focuspunten

PoëzieCentrum	€ 286.700,00
Behoud de Begeerte	€ 274.750,00
Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur	€ 209.000,00
Het beschrijf	€ 221.000,00
Totaal	€ 991.450,00

Literaire manifestaties

Activiteit	Organisator	Subsidie
1 Archipel	Feitelijke vereniging Archipel	Geen subsidie
2 Podium werelddichters	Villanella	Ingetrokken
3 Woordbereidingen – Voorspel	Nok vzw	€ 8.000,00
4 Openingsfeest Jeugdboekenweek 2003	Stichting Lezen Vlaanderen	€ 625,00
5 Slotdag Fahrenheit 451	Stichting Lezen Vlaanderen	€ 625,00
6 Bekroningsfeest Kinder- en Jeugdjury	Stichting Lezen Vlaanderen	€ 625,00
7 DRUKsel, een beurs van boekmakers, bibliotheek drukkers en kleine uitgevers	DRUKsel vzw	€ 1.250,00
8 Theater aan Zee 2003	TarTart vzw	€ 4.000,00
9 Voorleesdag in ziekenhuizen	IBBY-Vlaanderen	€ 1.875,00
10 Smarties: congres over lezen en schrijven in culturele diversiteit	NCJ (i.s.m. Canon Cultuurcel en Koning Boudewijnstichting)	Inbegrepen in de focuspuntwerking NCJ
11 Dichters in het Elzenveld	Aktiviteitenorganisatie 't Elzenveld	€ 7.500,00
12 Sappho 2003, poëziefestival	Sappho '96	€ 2.000,00
13 Het schijnt dat er bijna geen mussen meer zijn	Vlaamse Federatie voor Forensisch Welzijnswerk	Geen subsidie
14 29ste Poëziefestival Beauvoorde	Opbouwwerk IJzerstreek vzw	€ 1.000,00
15 Vertelcarrousel	CC en OB Leuven i.s.m. 4 Vlaamse Culturele Centra	Ingetrokken
16 Boekenbink 2003	vzw Programmatie, Leuven	€ 2.000,00
17 En ik zit in een vouw	Freinetschool 'De vier tuinen'	€ 500,00
18 Het nut van de poëzie: W.M. Roggeman	Honest Arts Movement vzw	€ 125,00
19 Boekenrally	Gezinsbond i.s.m. VCOB, VMV, Cultuur Lokaal, ...	Geen subsidie
20 Midzomernacht, Ooit 't Noord gehoord	Het Oude Badhuis, Antwerpen	€ 2.000,00
21 De voorstad groeit (Stukkenmakers derde editie)	Schrijverspodium Vlaanderen vzw	€ 3.000,00
22 Laat me weer geboren worden	Masereelfonds	€ 1.500,00
23 De inscheping naar Atlantis	Hubert Lampo Genootschap	€ 250,00
24 Middagen van de Poëzie Antwerpen	Middagen van de Poëzie Antwerpen vzw	€ 3.100,00
25 De Trust der Vaderlandsliefde	Instituut Studie Letteren in de Nederlanden, UA	€ 1.125,00
26 Een brug van Petrarca naar Gruwez	Huelgas Ensemble	€ 500,00
27 Literair Vertalen!, een onderdeel van Literair Rendez-Vous (deskundigheidsbevordering)	Diapason	€ 2.750,00
28 De Illustrale Biënnale van de Vlaamse Jeugdillustratoren	De Fontein. Beweging van Groot naar Klein	Geen subsidie
29 Krikri Festival 2003 'Organon voor Paul De Vree'	Krikri vzw	€ 3.000,00
30 Poëziedag-Merendree	vzw Basiel de Craene	€ 500,00
31 Confrontaties: 'De waarheid waarover ik niets weet te zeggen'	Stichting LUX, cultuurpodium	Onontvankelijk
32 Zuiderzinnen	vzw Zuiderzinnen	€ 6.000,00
33 Nacht der poëten	vzw Poëzie-Aarschot	€ 2.500,00
34 Het Andere Boek	Het Andere Boek vzw	€ 12.490,00
35 Uitgelezen	Vooruit	€ 2.000,00
36 Straks wordt beertje nat	Jeugd en Poëzie	Geen subsidie
37 De schepping	Jeugd en muziek Vlaanderen	€ 1.000,00
38 Middagen Poëzie en Proza Brussel	Middagen Poëzie en Proza	€ 3.718,00
39 DE REBUS in bibliotheken	Sophia vzw	€ 1.520,00
40 Schrijver zoekt Pixels (m/v)	Cultuurcentrum De Kern	ABC2004 project
41 Tussen de lijnen	Cultuurcentrum Mechelen	€ 1.500,00
42 De nachten 2004	Villanella vzw	€ 20.000,00
43 Maanvloed	VVV-Leuven	€ 1.500,00
44 Haikoe-dag	Haikoe-Kern Antwerpen vzw	€ 500,00
45 Creatief schrijven in de gevangenis, lezingen	Dienst Sociaal-Cultureel werk	€ 500,00
46 Schrijvers onderweg	Wegwijzer reisinfo vzw	Onontvankelijk

Activiteit
47 Literaire happening 'Wijze Winterse Woorden'

Organisator
Davidsfonds Essen

Subsidie
Onontvankelijk

Totaal

€ 101.078,00

47 aanvragen
35 subsidies toegekend

Werkbeurzen stripauteurs: aantal maandeenheden

DE POORTERE Pieter	Aanmoedigingsbeurs	3
DEVENS Bram	Startbeurs	2
GISQUIERE Stijn	Startbeurs	2
JANSSEN Jeroen	Scheppingsbeurs	3
JORIS Eric	Scheppingsbeurs	5
LEGENDRE Marc	Scheppingsbeurs	5
PAQUET Philip	Aanmoedigingsbeurs	3
SCHRAUWEN Olivier	Startbeurs	2
VAN CAUWENBERGE Constantijn	Startbeurs	2
VAN DE PERRE Gerolf	Startbeurs	2

Totaal 29

27 aanvragen

10 beurzen toegekend

F2 Striptijdschriften

Uitgeverij	Titel	Subsidie
Uitgeverij Oogachtend	INK.	€ 8.000,00

F3 Stripproducties

Geen aanvragen

F4 Stripmanifestaties

Organisatie	Titel	Subsidie
Vlaamse Onafhankelijke Strippilde	Kind en Kasteel	Geen subsidie
Erik Callaerts, Maarten Callaerts e.a.	Sotland in het Vlaamse Beeldverhaal	Geen subsidie
Aktua vzw (CC De Warande)	Verhullend onthullen – onthullend verhullen	€ 3.300,00
Decamel N.V.	Marc Sleen 80 – Overzichtstentoonstelling	€ 2.000,00
Gerolf Van de Perre	Straatstof uit Peking – tentoonstelling	Geen subsidie
Totaal		€ 5.300,00

Vertaalsubsidies

	Auteur	Titel	Vertaler	Uitgever buitenland	Doeltaal	Subsidie
1	Willem Roggeman	Geschiedenis	Giovanni Leotta	Tratti – Mobydick	Italiaans	In behandeling
2	Anne Provoost	De arkvaarders	Silke Kolodziejczok	Altberliner Verlag	Duits	€ 3.712,00
3	Willem Roggeman	L'utilité de la poésie	Evelyne Tessa	Maison de la poésie d'Amay	Frans	€ 827,00
4	Paul Bogaert, Johan de Boose, Peter Theunynck, e.a	Artikels uit Poëziekrant	Jan H. Dubrunquez	Association Maison de la Poésie	Frans	€ 1.200,00
5	Marcel Van den Berg	Verhalen en legenden uit Vlaanderen	Sárka Fejková	Portál	Tsjechisch	€ 380,00
6	Erwin Mortier	Marcel	Marie Ameline	Librairie Arthème Fayard	Frans	€ 1.760,66
7	Anne Janssen	Vijf letters, meer niet	Silke Steinke	Erika Klopp Verlag	Duits	€ 1.022,00
8	Karel Verleyen	De paarden van Heraion	Laura Masini	RCS Libri	Italiaans	€ 1.575,00
9	Stefan Hertmans	Engel van de metamorfose	Monique Rach	L'Arche Editeur	Frans	€ 1.870,00
10	Jan Fabre	Le palais à quatre heures du matin	Olivier Rach	L'Arche Editeur	Frans	€ 700,00
11	Yves Petry	Mondige heren. Rapport van de jury (fragment)	Rainer Keul	Volltext Verlag	Duits	€ 337,00
12	Leonard Nolens	12 Poems	Hansjürgen Keul	Volltext Verlag	Duits	€ 366,00
14	Mark Schaevers	Ik ken geen viezer woord dan zuiverheid	Rainer Keul	Volltext Verlag	Duits	€ 515,00
15	Miguel Declerq	Pin-ups	Rainer Keul	Volltext Verlag	Duits	€ 79,20
16	Charles Ducal	10 poems	Rainer Keul	Volltext Verlag	Duits	€ 312,00
17	Annelies Tock	Bloem in de wind	Sylke Schultze	Carlsen Verlag	Duits	€ 1.250,00
18	Pascale Platel	De Koning van de paprikachips en Holà Pola!	Monique Cullus	Lansman	Frans	€ 870,00
19	Bart Demyttenaere, Wim Geysen	Spiegelschrift	Claude Ellyton	Memor	Frans	€ 0,00
20	Anne Provoost	De Arkvaarders	John Cohn	Scholastic Inc.	Engels	€ 5.908,00
21	Paul Koeck	Na de siësta	Antanas Viliuniene	Tyto Alba, Inc.	Litouws	€ 2.510,00
22	Herman van Campenhout	Een kei in een rivier	Eva Massury	Fischer Taschenbuch Verlag	Duits	€ 1.323,00
23	Bob Mendes	Bloedrecht	Emmanuèle Wilquin	Luce Wilquin éditions	Frans	€ 6.750,00
24	Diverse auteurs	De Witte Raaf		Website The White Raven	Engels	€ 0,00
25	Jan Lauwereyns	nieuwe gedichten	John Kwakman	Rotterdam – Poetry International	Engels	€ 450,00
26	Leonard Nolens	nieuwe gedichten	Paul Kwakman	Rotterdam – Poetry International	Engels	€ 450,00
27	Peter Verhelst	Tongkat	Sherry Parks	Farrar, Straus and Giroux	Engels	€ 6.064,00
28	Paul van Ostaijen	De bankroet-jazz	Aino Braun	Bebop	Deens	€ 680,00
29	Stefan Hertmans	Annunciaties	Davit Degraeve	Link uitgeverij	Georgisch	€ 940,00
30	Lieve Joris	Terug naar Congo	Ana Gasull	De Cobre, S.L. Ediciones	Spaans	€ 1.563,00
31	Katrien Vervaele	De koningsproef	Silke Massury	Fischer Taschenbuch Verlag	Duits	€ 2.253,00
32	Stefan Hertmans	Steden	Julio Pratdesaba Lafuente	Pre-Textos Editorial	Spaans	€ 4.667,00
33	Lieve Joris	Dans van de luipaard	Barbara Graf	Piper Verlag GmbH	Duits	€ 6.427,00
34	Kolet Janssen	Mijn broer is een orkaan	Wanda Jankowska	Novus Orbis. Spolka z O.O.	Pools	€ 1.250,00
35	Herman van Campenhout	Een kei in een rivier	Wanda Jankowska	Novus Orbis. Spolka z O.O.	Pools	€ 1.600,00
36	Dirk van Bastelaere	Druskininkai Poetic Fall 2003, the almanac	Antanas Platelis	Druskininkai Poetic Fall	Litouws	€ 375,00

	Auteur	Titel	Vertaler	Uitgever buitenland	Doeltaal	Subsidie
37	Paul Claes	De Phoenix	Antanas Repecka	Lithuanian Writers' Union Publishers	Litouws	€ 1.624,00
38	Peter Verhelst	6 scènes in Venetië	Ruyffelaere	Ludion	Frans, Engels, Italiaans	€ 1.220,00
39	Hugo Claus	De geruchten, Onvoltooid verleden	Ivana Kolundzija	Prometey Publishing House	Servisch	€ 5.067,00
40	Karel Verleyen	De dromendief	Vladimir Saimre	Tiritamm Ltd	Ests	€ 761,00
41	Brigitte Minne	Het verhaal van Mevrouw Eekhoorn en alle andere...	Andrea Lockheimer	Patmos Verlagshaus	Duits	€ 885,00
42	Geert De Kockere	Het zijn toeren!	Étienne Leclerc	Milan	Frans	In behandeling
43	Hugo Claus	De geruchten	Tiina Indrikson	Atlantise Kirjastuse Tü	Ests	In behandeling
44	Louis Van Dievel	Ik ben de vuilnisman	André Wilquin	Luce Wilquin éditions	Frans	In behandeling
45	Miriam Van hee	Selected poems	Dmitri Akhmetova	OGI Publishers	Russisch	In behandeling
46	David van Reybrouck	De plaag	Daniel Stassen	Protea Boekhuis	Afrikaans	In behandeling
47	Erwin Mortier	Mijn tweede huid	Marie Ameline	Librairie Arthème Fayard	Frans	€ 3.496,00
48	Hugo Claus	Wreed geluk	Nog niet bekend	Hiperion	Spaans	In behandeling
49	Poëzie 1945-2003	Bloemlezing	Diverse	Hiperion	Spaans	€ 12.100,00
50	Louis Paul Boon	Zomer te Ter-Muren	Eric O'Brien	Dalkey Archive Press	Duits	In behandeling
51	Willem Elsschot	Kaas	Gerd Wiederkehr	Unionsverlag	Duits	In behandeling

Productiesubsidies buitenland

Titel	Auteur(s)	Uitgever buitenland	Subsidie
1 Poésie 2003	Paul Bogaert, Johan de Boose, Peter Theunynck, Jan H. Mysjkin	Association Maison de la Poésie	Geen subsidie
2 Luna van de boom	Bart Moeyaert	Pantalone	€ 5.000,00
3 Spel van spiegels / Sonnetten in beweging	Jan H. Mysjkin	Créaphis	Onontvankelijk
4 De koning van de paprikachips / Hola pola	Pascale Platel	Lansman Editeur	€ 1.300,00
5 Verzamelde werken	Paul Van Ostaijen	Editions Textuel	€ 4.200,00
6 Ik mis me	Wally De Doncker	Editions Etre	Onontvankelijk
7 Mijn mama	Gerda Dendooven	Editions Etre	Onontvankelijk
8 Het Paleis om vier uur 's ochtends	Jan Fabre	L'Arche Editeur	Onontvankelijk
9 Annunciaties	Stefan Hertmans	Link uitgeverij	€ 1.400,00
10 Na de siësta	Paul Koeck	Tyto Alba Publishing House	€ 1.000,00
11 Selected Poems	Benno Barnard	Széphalom, Foundation of Hungarian Writers	€ 1.400,00
12 Bibliografie van de Nederlandse literatuur in Russische vertaling	Werner Scheltjens	Aletheia Publishing House	€ 1.400,00
13 Landscape with rowers: poetry from the Netherlands	Gerrit Achterberg, Hugo Claus, Hans Favery, Cees Nooteboom, Rutger Kopland, Sybren Polet	Princeton University Press	€ 1.400,00
14 De Phoenix	Paul Claes	Lithuanian Writers' Union Publishers	€ 1.311,00
Totaal			€ 18.411,00

Auteursbezoeken

Auteur	Plaats	Activiteit	Goedgekeurd	Subsidie
1 Wally de Doncker, Sylvia van den Heede	Leeuwarden, Nederland	Internationaal IBBY-congres voor auteurs en vertalers van kinder- en jeugdliteratuur	Reis- en verblijfskosten	€ 603,50
2 Tom Lanoye	Durban, Zuid-Afrika	Time of the Writer Festival	Reis- en verblijfskosten	€ 346,32
3 Marita Vermeulen	Bologna, Italië	Kinderboekenbeurs Bologna 2003		Ingetrokken
4 Johan de Boose	Parijs, Frankrijk	Poésie 2003	Reis- en verblijfskosten	€ 89,00
5 Germain Droogenbroodt	Valencia, Lorca, Murcia, Spanje	Lezing georganiseerd door de universiteit van Valencia (Arte y Literatura), lezing in het college van Lorca, lezing op 'Ardentissima', een poëziefestival in Murcia	Nvt	Geen subsidie
6 Stefaan van den Bremt	Berlijn, Duitsland	Lezing en discussie op het Literatuurforum in het Brecht-Haus	Reiskosten	€ 199,38
7 Katrien Seynaeve	Bologna, Italië	Uitreiking Unesco Awards voor Jeugdliteratuur	Reis- en verblijfskosten	€ 860,00
8 Beatrijs Van Craenenbroeck	Athene, Griekenland	European Conference 'What future for European Books!'	Nvt	Geen subsidie
9 David Van Reybroeck	Budapest, Hongarije	European First Novel Festival	Reis- en verblijfskosten	€ 348,85 Verblijfskosten € 322,80 Reiskosten
10 Stefaan van den Bremt	Havana, Cuba	3rd International Congress 'Culture and Development'		Ingetrokken
11 Suzanne Binnemans	Bled, Slovenië	Conferentie van 'Writers for Peace'	Nvt	Geen subsidie
12 Anne Provoost	Frankfurt, Duitsland	College over Anne Provoost door Laurette Artois aan de Johann Wolfgang Goethe-Universität	Reiskosten	€ 192,87
13 Ria Schulpen, Philip Paquet	New York, USA	MoCCA Art Festival 2003	Nvt	Geen subsidie
14 Herman J. Claeys, Marcel van Maele, Walter Vercamme, Guido Van Meir, Coen Kalliouw	Amsterdam, Nederland	Ruigoord Dichtersfestival	Reiskosten	€ 199,19
15 Patricia Lasoen	Aardenburg, Nederland	Poëziemanifestatie 'Aardenburgse Zomerkunsten'	Reiskosten	€ 25,76
16 Benno Barnard	Straatsburg, Frankrijk	Twee lezingen: een lunchlezing voor personeel van de Raad van Europa en een lezing van oorspronkelijke en vertaalde poëzie	Reiskosten	€ 106,50
17 Klaas Verplancke	Philadelphia, USA	The Illustration Conference 2003	Reiskosten	€ 750,00
18 Carl Cneut	Rueil-Malmaison, Frankrijk	Prix de L'illustration Jeunesse	Verblijfskosten	€ 150,00
19 Els Beerten, Daniel Billiet, Kolet Janssen, André Sollie, Marita de Sterck	Kaapstad, Pretoria, Zuid-Afrika	Cursus 'Vingeroefeningen'	Nvt	Geen subsidie
20 Jan De Kinder en Leen van den Berg	Kaapstad, Zuid-Afrika	Schrijf- en illustratieworkshop voor jonge schrijvers en illustratoren	Nvt	Geen subsidie

Auteur	Plaats	Activiteit	Subsidie	Toegekend
21 Sabien Clement, Tim Polfliet, Leen van Durme, Greet Spaepen	Bologna, Italië	Kinderboekenbeurs Bologna 2003	Reis- en verblijfskosten	€ 3440,00
22 Wally de Doncker	Londen, Verenigd Koninkrijk	Children's Literature International Summer School	Reiskosten	€ 300,00
23 Stefan Hertmans	Tbilisi, Georgië	Olla Vogala	Reis-en verblijfskosten	€ 656,16
24 John Vermeulen	Münster, Duitsland	Lezing uit de Nederlandse en Duitse versie van zijn roman aan het Institut für Niederländische Philologie	Reiskosten	€ 159,73
25 Stefaan van den Bremt	Mexico-stad en Morelia, Mexico	poëziefestival Encuentro de Poetas del Mundo Latino	Reiskosten	€ 572,28
26 Sylvia Vanden Heede	Bologna, Italië	Bologna Boekenbeurs		Ingetrokken
27 Hugo Bousset	Hong Kong, China	2003 Congress of the ICLA in Hong Kong	Nvt	€ 0,00
28 Geert van Istendael	Sofia, Bulgarije	Conference and Literary Performances on 'Language and nation'	Reiskosten	€ 450,00
29 Frank De Crits	Moskou, Rusland	Poëziebiënnale Moskou 2003	Reiskosten	€ 453,49
30 Stefan Hertmans	Boekarest-Neptun, Roemenië	Colloquium 'Days and Nights of Literature'	Reiskosten	€ 375,00
31 Germain Droogenbroodt	Katmandoe, Nepal	2nd International Folklore Congress 2003	Nvt	Geen subsidie
32 Germain Droogenbroodt	Sofia, Bulgarije	Wijn & Poëziefestival	Nvt	Geen subsidie
33 Germain Droogenbroodt	Struga, Macedonië	Struga International Poetry Evenings	Nvt	Geen subsidie
34 Germain Droogenbroodt	Boekarest, Roemenië	Lezing tijdens poëziefestival	Nvt	Geen subsidie
35 Germain Droogenbroodt	Bombay, India	recital met gitarist Jean Van der Schueren tijdens voorstelling nieuwe publicatie.	Nvt	Geen subsidie
36 Willem Roggeman	Druskininkai, Lithuania en Vilnius, Litouwen	XIV Annual International Literary Festival Druskininkai Poetic Fall	Reiskosten	€ 416,44
37 Anne Provoost	Londen, Groot-Brittannië	Lezing op de voorstelling van het jaarboek van Stichting Ons Erfdeel in Londen	Reiskosten	€ 139,76
38 Beatris van Craenenbroeck	Boekarest-Neptun, Roemenië	Colloquium 'Days and Nights of Literature'	Nvt	Geen subsidie
39 Toon Brouwers	Fribourg, Zwitserland	18th European Writers' Congress	Nvt	Geen subsidie
40 Dmitri Silvestrov	Moskou, Rusland	Poëziebiënnale Moskou 2003	Reiskosten	€ 344,90
41 Miriam Van hee	Moskou, Rusland	Poëziebiënnale Moskou 2003	Reiskosten	€ 353,49
42 Dirk Van Bastelaere	Druskininkai, Lithuania en Vilnius, Litouwen	XIV Annual International Literary Festival Druskininkai Poetic Fall	Reis- en verblijfskosten	€ 243,28
43 Michaël Vandebril, ABC2004 en Dorian Van Der Brempt	New York, USA	'The PerfectBook Machine'	Nvt	Geen subsidie
44 Stefan Hertmans, Frank vande Veire, Dirk van Bastelaere, Benno Barnard, Bart Moeyaert, Peter Verhelst	Nijmegen, Nederland	Poëzieproject 'Confrontaties; de waarheid waarover ik niets weet te zeggen'	Reiskosten	€ 450,00
45 Arne Sierens, Anne Provoost	Lissabon, Portugal	'Novas Vozes' in het kader van de Expolingua	Reis- en verblijfskosten	€ 1.587,52
46 Bart Moeyaert	Münster, Duitsland	Auteurslezing aan het Institut für Niederländische Philologie	Reiskosten	€ 138,10
47 David van Reybrouck	Cape Town, Pretoria e.a., Zuid-Afrika	Lancering van de Afrikaanse vertaling van 'De Plaaq'	Reiskosten	€ 930,52
48 Gerda Dendooven, Pieter De Buysser	Arnhem, Nederland	Lezingenprogramma van nieuw Nederlandstalig toneel	Reis- en verblijfskosten	€ 1.020,00

Ten Books en Nieuwsbrief Letteren

Vlaamse auteurs in '10 books from Holland and Flanders'

Lente 2003

David Van Reybrouck: *De plaag*

Tom Lanoye: *Boze tongen*

Paul Claes: *Het hart van de scorpioen*

Herfst 2003

Leo Pleysier: *De dieven zijn al gaan slapen*

Jan Lauwereyns: *Monkey business*

Joris Note: *Timmerwerk*

Nieuwsbrief Letteren

De Nieuwsbrief letteren verscheen twee maal. Hij bevat telkens een portret van een vertaler, een essay rond vertalen, een overzicht van nieuwe vertalingen, een overzicht van nieuwe boeken op de Nederlandstalige markt en een overzicht van toegekende prijzen. De Nieuwsbrief wordt gestuurd naar Nederlandstaligen in het buitenland.

Prijzen

In samenwerking met het NLPVF wordt tweejaarlijks een vertaling bekroond naar het Duits en het Engels van een Nederlandstalig literair werk.

Else Otten vertaalprijs: geen bekroning in 2003, volgende in 2004

Vondel Translation Prize (uitgereikt in september 2003, volgende bekroning in 2005):
Sam Garrett voor de vertaling van *De renner* van Tim Krabbé.

Informatiemappen voor buitenlandse uitgeverijen

Om afzonderlijke boeken onder de aandacht van uitgevers te brengen, worden infomappen samengesteld. Ze bestaan uit een pagina met de titel, de auteur en de synopsis van het boek, een foto van de auteur, enkele biografische gegevens, citaten uit de pers, een selectie uit de reeds vertaalde titels, naam en adres van de oorspronkelijke uitgever en gegevens over het boek zoals aantal pagina's, aantal verkochte exemplaren of het aantal drukken.

Bij deze pagina hoort een vertaald fragment van een twintigtal pagina's (E = Engels; F = Frans).

1. Louis Paul Boon	Menuet	E
2. Louis Paul Boon	Mijn kleine oorlog	E
3. Stefaan Brijs	Arend	E, F
4. Paul Claes	De kameleon	E, F
5. Paul Claes	De Sater en de inleiding van De Lezer	F
6. Willem Elsschot	Villa des roses	E
7. Willem Elsschot	Lijmen/Het been	E, F
8. Willem Elsschot	Kaas	E
9. Maurice Gilliams	Elias of het gevecht met de nachtegalen / Winter te Antwerpen	E
10. Kristien Hemmerechts	Dondernamiddag. Half vier	E, F
11. Stefan Hertmans	Steden	E
12. Stefan Hertmans	Als op de eerste dag	E
13. Pol Hoste	Een schoon bestaan	E, F
14. Geert Van Istendael	Het Belgisch labyrint	E, F
15. Tom Lanoye	Kartonnen dozen	E
16. Tom Lanoye,	Het goddelijke monster	E, F
17. Tom Lanoye	Zwarte tranen	F
18. Jan Lauwereyns	Monkey Business	E
19. Erwin Mortier	Marcel	E
20. Joseph Pearce	Koloniale waren	E
21. Leo Pleysier	Wit is altijd schoon / De kast / De gele rivier is bevrozen	E
22. Leo Pleysier	Volgend jaar in Berchem	F
23. Anne Provoost	De Arkvaarders	E, F
24. Anne Provoost	De Roos en het zwijn	E, F
25. David Van Reybrouck	De plaag	E
26. Peter Verhelst	Tongkat	E, F
27. Peter Verhelst	Memoires van een luipaard	E

Informatiemappen voor buitenlandse poëziefestivals

Eind december 2003 ontvingen 38 Engelstalige poëzie-uitgevers (19 Engelse; 1 Ierse en 18 Amerikaanse) en 47 internationale poëziefestivals (38 binnen en 9 buiten Europa) informatiemappen over dichters uit Vlaanderen.

Een informatiemap bevat een selectie van drie dichtbundels, telkens bestaande uit een Engelstalige biografie en tien tot twintig in het Engels vertaalde gedichten van een dichter uit Vlaanderen. Van de meeste dichters zijn er veel meer vertaalde gedichten voorhanden. Bij interesse kunnen deze vertalingen nagestuurd worden naar de betreffende uitgever/festivaldirecteur. Voor de vertalingen van de gedichten is er met recent materiaal gewerkt.

De tien geselecteerde dichters zijn:

Paul Bogaert

Luuk Gruwez

Stefan Hertmans

Peter Holvoet-Hanssen

Roland Jooris

Jan Lauwereyns

Leonard Nolens

Erik Spinoy

Dirk Van Bastelaere

Miriam Van hee

Salon du Livre

Vlaanderen en Nederland waren van 20 tot 26 maart 2003 'invités d' honneurs' op het Salon du Livre, een jaarlijkse publieksbeurs met 200.000 bezoekers.

Het vindt plaats in Paris Expo (Porte de Versailles) en elk jaar is er een gastland. Uitzonderlijk was deze keer een 'gasttaal' op bezoek.

De Stichting Frankfurter Buchmesse – een paritaire Vlaams-Nederlandse stichting – coördineerde na Frankfurt (1993), Barcelona (1995), Göteborg (1997), Londen (1999) en Turijn (2001) voor de zesde maal de aanwezigheid van de Nederlandstalige letteren in het buitenland. Voor Nederland nam het Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds de organisatie op zich. Aan Vlaamse kant werd de praktische uitvoering uitbesteed aan het Beschrijf (Brussel).

De directeurs van VFL en NLPVF namen als waarnemer deel aan de vergaderingen van de raad van bestuur van de SFB.

Onder de titel 'Les Phares du Nord' presenteerden Vlaanderen en Nederland zich aan het Franse publiek. Centraal stond het 'Pavillon d'honneur', een grote stand van 500 m² in tribunevorm, waarin vertalingen in het Frans per genre werden getoond in een indrukwekkend decor. 'Un mer de livres, de proses et d'idées, sur un plan incliné bleu'. Langs meanderende paden, werden alle uit het Nederlands vertaalde fictieboeken in beide talen gepresenteerd. Er was ook ruimte voorzien voor een tentoonstelling met werk van twintig illustratoren van kinder- en jeugdboeken. Op de hoogste verdieping was een 'espace professionnel' voor de Vlaamse en Nederlandse uitgevers voorzien. In de uitgespaarde ruimte onder de stand zette boekhandel Joseph Guibert een verkoopruimte op waar de boeken in vertaling verkocht werden, alsook een aantal Nederlandstalige werken.

Tweënvijftig auteurs met gepubliceerde vertalingen (50/50 Vlaanderen en Nederland) werden geselecteerd in overleg met het Centre National du Livre en waren ter plaatse. Ze namen deel aan themadebatten, werden elk afzonderlijk geïnterviewd door een Franse journalist, signeerden, verzorgden mee de opvang van kinderen die in klasverband een bezoek brachten aan de eregasten van het Salon, ...

Vanuit Vlaanderen heeft het VFL gepleit om het eenzijdige accent op literaire fictie voor volwassenen te verbreden naar kinder- en jeugdboekenauteurs, illustratoren, literaire essayisten, kunstboeken en strips. Door deze verruiming werden kansen gecreëerd om specifieke sterktes van het Vlaamse boekenslandschap onder de aandacht te brengen.

In het kader van de buitenlandwerking bij het VFL werd een budget vrijgemaakt van 148.500 euro voor extra initiatieven in de aanloop naar het Salon du Livre, werking ter plaatse en de noodzakelijke nazorg. Een projectmedewerker werd aangetrokken en was vanaf 15 augustus 2002 voltijds op deze opdracht gericht. Ter voorbereiding van het Salon du Livre, werd Greet Ramael tijdens de Frankfurter Buchmesse 2002 geïntroduceerd bij de Franse uitgevers door het Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds. Subsidies voor vertalingen werden extra onder de aandacht gebracht en éénmalig konden Franse uitgevers een productiesubsidie bekomen voor verlieslatende waardevolle vertaalprojecten van Vlaamse auteurs. Ondanks het korte tijdsbestek, werden uiteindelijk in de aanloop naar het Salon 44 vertalingen van Vlaamse auteurs gepubliceerd, waaronder een uitgebreide anthologie van hedendaagse proza, essay en poëzie van in Vlaanderen actieve auteurs. Twee weken voor het Salon werden de belangrijkste literaire uitgeverijen opnieuw bezocht in opvolging van de eerste

contacten in Frankfurt of naar aanleiding van concrete subsidieaanvragen. De contacten werden verruimd. Opnieuw werden uitgevers geïnformeerd over Vlaamse auteurs met bio-bibliografische fiches (uit Ten Books), enkele beschikbare fragmentvertalingen in het Frans en vertaalde boeken in andere talen, in functie van mogelijke vertalingen. Tijdens het Salon zelf werden de besprekingen verder opgevolgd, werden nieuwe uitgevers gecontacteerd en werden aan anderen aanvullingen bezorgd in de vorm van 'auteursdossiers' met fragmentvertalingen.

De auteurs

Niet zozeer dé Nederlandstalige literatuur stond centraal, wel specifieke titels en auteurs kregen extra aandacht.

De thema-panelgesprekken – die ook simultaan vertaald werden – trokken meestal een volle zaal. Op piekmomenten waren er parallel minimaal tien verschillende publieksactiviteiten in de themaruimtes waar de verschillende genres aan bod kwamen (jeugd, strips, kunst, wetenschap, misdaadthriller, theater, ...). FNAC en Virgin boden een ruimte aan waar programma's plaatsvonden.

De Vlaamse jeugdauteurs en illustratoren werden actief ingeschakeld in programma's voor bibliotheken, academies en leerkrachtopleidingen, buiten het Salon.

De auteurs waardeerden ten eerste de ondersteuning en de geboden contactkansen met publiek en media. De ontvangst op de Vlaamse vertegenwoordiging en de warme aandacht van de minister waren een positieve opsteker voor de literatuur.

De opening

De opening verliep in de zeer gewaardeerde aanwezigheid van minister-president Dewael en minister Van Grembergen.

De informatie en promotie

De extra drukwerken die aangemaakt werden voor de beurs, werden gericht verspreid: een theaterbrochure met vertaalde teksten van hedendaagse Vlaamse en Nederlandse auteurs; een stripbrochure met een selectie van het werk van 22 beloftevolle Vlaamse stripauteurs; een kinder en jeugdboekenfolder; de algemene VFL-folder; bladwijzers met nieuw werk van stripauteurs; de volledig vernieuwde infomappen van auteurs in het Frans.

De pers

De pas gestarte oorlog in Irak beheerste de eerste dagen de media. Daardoor is naar verhouding minder aandacht besteed aan wat er gebeurde op het Salon zelf en aan verslaggeving en interviews met aanwezige auteurs. Toch hebben de kwaliteitskranten en magazines opvallend veel aandacht besteed aan de gastlanden en hun literatuur. In extra bijlagen werden auteurs uitgebreid geïnterviewd (Hugo Claus, Harry Mulisch, Hella Haasse, Erwin Mortier, Jozef Deleu), pas verschenen boeken gerecenseerd, fragmenten gepubliceerd, zinvolle beschouwingen gewijd aan de Nederlandstalige literatuur, het kluwen Nederlands – Vlaams – Nederland – Vlaanderen – België ontward. Ondanks het in verhouding kleiner aantal beschikbare vertalingen van Vlaamse auteurs, was er een evenredige aandacht.

De uitgevers

Hoewel in de standopbouw maximaal rekening gehouden was met de wensen van de Vlaamse uitgevers en er een aantrekkelijke presentatie- en ontmoetingsruimte was gecreëerd op het bovenste platform, was er weinig zichtbare actie vanuit de uitgeverijen. Het VFL kan wel ondersteunen en faciliteren, maar niet solo de exportopdracht vervullen zonder actieve medewerking van de uitgevers.

Een publieksbeurs is niet het meest geschikte forum om uitgevers te ontmoeten. Veelal waren de commerciële diensten op de stand, maar niet de redacteurs of uitgevers zelf. Die contacten moeten buiten de beurs worden gelegd. Wat voor of/en tijdens de beurs ook is gebeurd.

Noodzakelijke nazorg

De contacten met meer dan twintig uitgevers zullen opgevolgd worden door het nasturen van leesmateriaal, het bezorgen van namen van lectoren en vertalers, het toesturen van persknipsels en het actief onder de aandacht brengen van informatie over vertaalsubsidies.

De uitgevers en auteurs worden gewezen op de mogelijkheid subsidie te ontvangen voor buitenlandse zending op uitnodiging in het kader van de presentatie van een nieuwe vertaling of van deelname van een auteur aan een literair festival.

Kwalitatieve inventarisatie van de Franse uitgeversmarkt verruimen – de top-uitgeverijen zijn intussen bekend en benaderd en hebben informatie over de Vlaamse ‘verhalenvertellers’ – nu moet de tweede laag uitgevers in kaart gebracht worden en aangesproken voor die auteurs die een minder breed publiek aanspreken of in meer specifieke literaire niche publiceren.

De volgende jaren zal de aangeboorde aandacht opvolging krijgen via programma’s met auteurs naar aanleiding van nieuwe vertalingen in Frankrijk.

Selectie van vertalingen Nederlands–Frans verschenen in 2002 en 2003

(* = gesubsidieerd)

Boeken

1	BARNARD Benno	De schipbreukeling	Le naufragé, Le Castor Astral, 2003	*
2	CLAUS Hugo	Wreed geluk	Cruel bonheur, Le Castor Astral, 2002	*
3	CLAUS Hugo	Het laatste bed; De slaapwandeling	Le dernier lit et autres récits, Seuil, 2003	
4	CLAUS Hugo	Het verdriet van België	Le chagrin des Belges, Seuil 2003, nouvelle édition	
5	CLAEYS Manu	Het Vlaams blok in elk van ons	Le (Vlaams) Blok qui est en nous, Ed. Luc Pire, 2003	
6	CNEUTT Carll		Sacrée Zoé!, Circonflexe, 2002	*
7	CNEUTT Carll		La Fée Sorcière, Pastel, 2002	*
8	CNEUTT Carll		Rougejaunenoireblanche, Pastel, 2002	*
9	CNEUTT Carll		L'Étonnante histoire d'amour de Lucien, Pastel, 2002	*
10	DE KOCKERE Geert, ill. Klaas Verplancke	Allemaal praatjes!	Tête-à-tête, Editions Milan, 2003	*
11	DE KOCKERE Geert		Amourons-nous (Ed Le rouerge, 2003	*
12	DELEU Jozef	Brieven naar de overkant	Lettres à l'autre rive, Wilquin, 2002	*
13	DELEU Jozef	Hazen troepen samen	Les lièvres s'attroupent, Wilquin, 2002	
14	DELEU Jozef		Citoyen de la frontière en La Normandie de mes rêves, Wilquin, 2002	*
15	DEMYTTENAERE Bart, DUBOIS Claude	Een ster voor Amber	L'étoile de Léa, Mijade, 2002	*
16	DENDOOVEN Gerda	Mijn mama	Ma maman à nous, Editions Etre, 2003	*
17	DENDOOVEN Gerda en DE DONCKER Wally	Ik mis me	Vivre sans moi je ne peux pas, Editions Etre, 2003	*
18	DILLEN Hilde	Dwarsliggen	Tout en travers, Les Editions Flamboyants, 2003	*
19	ELSSCHOT Willem	Kaas	Fromage, Le Castor Astral, 2003	*
20	GEERAERTS Jef	Nachtvogels	Oiseaux de nuit, Le Castor Astral, 2002	*
21	GEERAERTS Jef	De ambassadeur	L'Ambassadeur, Editions des Syrtes, 2002	*
22	GEERAERTS Jef	Marcellus	Marcellus, Le Castor Astral, 2003	*
23	GEERAERTS Jef	Sanpaku	Sanpaku, Le Castor Astral, 2003	*
24	GODON Ingrid		Aventures adorables de Nelly & Cesar (verschillende titels uit de reeks), Mijade, 2002	*
25	HEMMERECHTS Kristien	Donderdagmiddag. Halfvier.	Jeudi après-midi. 15h30, La Différence, 2003	*
26	HERTMANS Stefan	Als op de eerste dag	Comme au premier jour, Christian Bourgois Editeur, 2003	*
27	HERTMANS Stefan	Steden	Entre villes, Le Castor Astral, 2003	*
28	HERTMANS Stefan	De engel van de metamorfose	L'Ange de la métamorphose – sur Jan Fabre, l'Arche, 2003	*
29	JORIS Lieve	Dans van de luipaard	La danse du léopard, Actes Sud, 2002	*
30	LAMPO Hubert	De duivel en de maagd	Le diable et la pucelle, Septentrion, Université de Grenoble, 2003	*
31	LESAGE Dieter	Iets over Hamlet	Peut-on encore jouer Hamlet?, Les Impressions Nouvelles, 2002. Artikel uit DWB, in het Frans verschenen als zelfstandige publicatie.	*
32	MENDES Bob	De kracht van het vuur	La force du feu, Luce Wilquin, 2002	*
33	MICHIELS Ivo	Orchis Militaris	Orchis Militaris, Comp'Act, 2003	*
34	MINNE Brigitte		Pierre et les Oiseaux, Albums Mijade, 2002	*
35	MINNE Brigitte		Le Plus Joli Derrière, Albums Mijade, 2002	*
36	MOEYAERT Bart	Luna van de boom	Pantalone, in samenwerking met Autrement, 2003	*
37	MOEYAERT Bart	Mijn hart is een pinguin	Pantalone, in samenwerking met Autrement, 2003	*
38	MORTIER Erwin	Marcel	Marcel, Fayard, 2003	*
39	PLATEL Pascale		Le roi des chips au paprika en Holà Pola!, Lansman, 2003	*
40	PORTOCARERO Herman	Cubaanse nachten	Nuits cubaines, Luce Wilquin, 2003	*
41	VAN OSTAIJEN Paul	Verzameld werk	Editions Textuel	*
42	VAN DE VELDE Roger	Galgenaas	Graine d'échafaud, Les Editions Flamboyants, 2003	*
43	Verschillende auteurs		Anthologie Littérature en Flandre, Le Castor Astral, 2002	*

Tijdschriften

- 1 Poésie 2003 gedichten van Peter Theunynck, Paul Bogaert, Johan de Boose, Jan Mysjkin; een artikel over de Poëziekrant.
- 2 La Nouvelle Revue française (Gallimard) proza van Pol Hoste, Ivo Michiels, Koen Peeters, Paul Claes en Peter Verhelst / poëzie van Christine D'haen, Hugo Claus, Stefan Hertmans, Dirk Van Bastelaere en Leonard Nolens / samengesteld door Paul Demets.
- 3 Septentrion Peter Verhelst, fragmenten uit *Memoires van een luipaard*; Josse de Pauw, fragmenten uit *Werk*.
Willem Elsschot, fragmenten uit *Villa des Roses*.

Strips

- 1 Benoît Au temps des finlandais, éditions Glénat, 2002
- 2 Benoît Le vent est bleu, Denoël, 2002
- 3 Marvano Libre à jamais, tome 2, Dargaud, 2002
- 4 Marvano La guerre éternelle, Dupuis, 2002

Theaterbrochure

Sinds begin 2003 werken het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Theater Instituut Nederland nauw samen aan de buitenlandpromotie en ondersteuning van de Nederlandstalige toneelschrijfkunst. De samenwerking vertrekt van de erkenning van toneelliteratuur als een volwaardig literair genre en het geloof dat de toneelteksten meer dan een samenstellend deel van een voorstelling zijn. De gezamenlijke acties spitsen zich toe op drie prioritaire taalgebieden: de Engels-, Frans- en Duitstalige markt; initiatieven in de overige taalgebieden worden receptief opgevolgd. De bundeling van krachten versterkt de aanwezigheid van het Nederlandse taalgebied in het buitenland.

De eerste gezamenlijke VFL-TIN-actie was de realisatie van de brochure *16 auteurs dramatiques de Flandre et des Pays-Bas* naar aanleiding van het Salon du Livre in maart 2003. De doelstelling van deze brochure is het bevorderen en verspreiden van vertalingen van originele Nederlandstalige toneelteksten met literaire kwaliteit en de publicatie en presentatie van deze vertalingen aan 'beslissers' in theatermiddens (dramaturgen, regisseurs, ...), buitenlandse pers, op Stukkenmarkten, festivals en podia.

16 Auteurs dramatiques de Flandre et des Pays-Bas bevat twee essays van Pieter Bots en Erwin Jans die een overzicht bieden van het hedendaagse toneellandschap en vervolgens zestien portretten van Vlaamse en Nederlandse toneelauteurs met telkens een bibliografie, een overzicht van de vertaalde toneelstukken, een synopsis én een vertaald fragment. De brochures werden gericht verspreid bij de Franstalige uitgevers van toneelteksten.

Pieter De Buysser (B)
Rob De Graaf (NL)
Josse De Pauw (B)
Paul Feld (NL)
Esther Gerritsen (NL)
Stefan Hertmans (B)
Tom Lanoye (B)
Jeroen Olyslaegers (B)
Paul Pourveur (B)
Gerardjan Rijnders (NL)
Kees Roorda (NL)
Rogier Schippers (NL)
Arne Sierens (B)
Lot Vekemans (NL)
Peter Verhelst (B)
Peer Wittenbols (NL)

Stripbrochure – striptentoonstelling

Het nieuwe tekengeweld in Vlaanderen – Flemish Comics Today – La nouvelle BD flamande

Op Salon du Livre in Parijs (maart 2003) presenteerde het VFL de stripbrochure *Flemish Comics Today – La nouvelle BD flamande*. Deze internationale publicatie over de hedendaagse Vlaamse strip, beschikbaar in het Engels en het Frans, is bestemd voor uiteenlopende doelgroepen: van potentiële nieuwe uitgevers tot stripliefhebbers. Beide edities werden intussen wereldwijd aan stripuitgevers bezorgd.

De brochure bestaat uit twee delen. In het eerste luik komt het beeldverhaal in Vlaanderen aan bod aan de hand van een geïllustreerd historisch overzicht. In het tweede deel worden 22 gevestigde en debuterende Vlaamse stripauteurs voorgesteld met een selectie van hun werk.

De gelijknamige overzichtstentoonstelling vertrekt van de brochure: 48 lijsten met originele platen tonen het werk van deze 22 talentvolle auteurs. Per auteur is er bovendien een drietalig paneel met zijn/haar biografie. De werkgroep strips leverde het concept, het Belgisch Centrum van het Beeldverhaal stond in voor de uitwerking en de realisatie.

De vernissage vond plaats ter gelegenheid van de Stripgidsdagen in Turnhout op 13 en 14 december 2003. In 2004 en 2005 trekt de tentoonstelling door Vlaanderen, maar ook ver over de grenzen.

De stripauteurs:

Jan Bosschaert
BRT (Bart Schoofs)
Conz (Constantijn Van Cauwenberghe)
Luc Cromheecke
Johan De Moor
Pieter De Poortere
Guido Devadder
Steven Dupré
Herr Seele (Peter van Heirseele)
IKKE (Marc Legendre)
Ilah (Inge Heremans)
Axel Jacobs
Jeroen Janssen
Eric Joris
Marvano (Marc Van Oppen)
NIX (Marnix Verduyn)
Philip Paquet
Olivier Schrauwen
Stijn (Stijn Gisquière)
Gerolf Van de Perre
Luc Vandewalle
Virginie (Virginie Van Der Gucht)

Tijdschriftenrapport 2003

De Bijzondere Adviescommissie 4 evalueerde de voorbije jaargang van twaalf literaire tijdschriften die van het VFL een toelage ontvangen. Twee van de in totaal veertien gesubsidieerde tijdschriften konden nog niet worden geëvalueerd. Van *Spiegel der Letteren* verscheen geen enkel nummer, van *Tijd Schrift* (voorheen *Help!*) verscheen het eerste nummer pas begin 2004. Deze twee tijdschriften zullen later worden besproken.

Van de overige twaalf tijdschriften volgen hieronder de individuele rapporten. Over acht van deze tijdschriften is de commissie enthousiast. Zij hebben een eigen profiel en blijven voldoende verrassen. *De Brakke Hond* blijft het laagdrempelige debutantentijdschrift bij uitstek. *Deus ex Machina* spitst zich nog steeds toe op vertalingen en themanummers. *DWB (Dietsche Warande & Belfort)* blijft gespecialiseerd in cross-over tussen literatuur en andere kunsten. *freespace* *Nieuwzuid* is een blad dat zijn eigen bedding heeft gevonden en openstaat voor reflectie over literatuur en kunst, maar ook over politiek en maatschappij. *Revolver* blijft een tijdschrift waarin, naast proza en essay, binnenlandse en buitenlandse poëzie uitstekend kan gedijen. *Het Trage Vuur* is nog steeds een prachtig vormgegeven tijdschrift. Het ontsluit de Chinese literatuur voor een Nederlandstalig publiek en gaat op zoek naar interacties met auteurs van bij ons. Het in omvang steeds groeiende *Yang* is jong, kritisch en breed van opzet, omdat er zowel literaire, literair-historische als meer maatschappelijke bijdragen hun plaats in vinden. *ZL* blijft een gedegen literair-historisch tijdschrift voor een breed publiek.

De tijdschriften *Gierik & NVT*, *Kreatief* en *Tekst/Tekst* konden de commissie voor de tweede of derde keer na elkaar minder bekoren. *Tiecelijn* blijft, ondanks inspanningen om uit te groeien tot een volwaardig literair tijdschrift, bij momenten nog te veel het ledenblad van een genootschap. De commissie wil ook haar bezorgdheid tonen over het niet verschijnen van *Spiegel der Letteren*. Na de aanmerkingen in het vorige tijdschriftenrapport is het hoog tijd dat de redactie een nieuwe adem vindt. Toch blijft het voor de afgelopen jaargang onvergeeflijk dat de redactie er niet in slaagde ook maar één nummer te laten verschijnen. Het feit dat twee nummers van jaargang 2002 pas afgelopen jaar verschenen, geeft aan dat het tijdschrift zeer ernstig te kort schiet in zijn engagement tegenover lezers en subsidiegevers.

De functie van het literaire tijdschrift is de laatste jaren veranderd. Terwijl de boekenbijlagen van kranten zich steeds meer zijn gaan profileren met recensies en interviews met een hoog primeurgehalte en met bijdragen van grote namen, hebben de literaire tijdschriften zich ontwikkeld tot vrijplaatsen voor grondige reflectie over literatuur, kunst en maatschappij. Zij brengen onderbelichte aspecten op de voorgrond, ontsluiten minder bekende taalgebieden en leggen nieuwe verbanden in het heden en het verleden. Het VFL wil ervoor zorgen dat het literaire tijdschrift de plaats krijgt die het verdient.

In september 2003 ontving de commissie vertegenwoordigers van de tijdschriften voor individuele gesprekken over hun toekomst. De tijdschriften uit de uitdoofregeling werden niet uitgenodigd. Uit de gesprekken bleek ten overvloede dat de tijdschriften hun inkomsten, behalve uit bijdragen van abonnees en de relatief kleine verkoop van losse nummers, vrijwel volledig uit subsidies halen. Ondanks de steeds professionelere redactiewerking, vormgeving en distributie, moeten de tijdschriften nog altijd in belangrijke mate een beroep doen op onbezoldigde of slecht betaalde medewerkers. De commissie vreest dat dit op termijn onhoudbaar wordt en wil op verschillende terreinen mee naar

oplossingen zoeken. Enerzijds vallen de beperkte oplagen van de tijdschriften op, net als hun moeilijke verspreiding in bijvoorbeeld bibliotheken. Anderzijds is er grote tevredenheid over de gezamenlijke promotie en distributie via CELT en is de losse verkoop in 2002 met 65% gestegen (de cijfers voor 2003 zijn nog niet beschikbaar).

De commissie denkt aan twee ondersteunende acties, die pas gerealiseerd kunnen worden als de budgetten van het VFL het vereiste peil hebben bereikt. Ten eerste is het noodzakelijk om via CELT organisaties zoals bibliotheken, instituten Nederlands in binnen- en buitenland, maar ook kunstscholen, journalistiekopleidingen, lerarenopleidingen en schrijfacademies te overtuigen van de noodzaak van een abonnement op de door het VFL gesubsidieerde literaire tijdschriften, waarbij de subsidie als een objectief keurmerk mag gelden. Een grotere, eventueel collectieve, verspreiding via deze kanalen zal automatisch resulteren in meer inkomsten voor de tijdschriften zelf. Ten tweede wil de commissie tijdschriften ook aanvullend honoreren voor redactiewerk, omdat zij hier een groot belang aan hecht en alleen een professionele vergoeding garant kan staan voor duurzame kwaliteit.

Uit de gesprekken met de tijdschriften bleek ten slotte het belang van de websites als promotiemiddel. De commissie heeft daarom de sites dit jaar systematisch in haar evaluatie betrokken, al moet het duidelijk blijven dat de subsidie in de eerste plaats bedoeld is voor gedrukte tijdschriften.

2004 is het derde en laatste jaar in de continuïteitsregeling die in 2002 is uitgevoerd. De commissie zal in het najaar van 2004 het landschap van de literaire tijdschriften opnieuw inventariseren op basis van de ingediende aanvragen en beslissen over de toekenning van een basissubsidie voor 2005-2008.

Namens BAC 4,
Jan Bosteels, voorzitter
Vanessa Joosen
Tom Toremans
Erik Vissers
Dietlinde Willockx
mei 2004

In juni 2004 verscheen het laatste nummer van jaargang 2003 van *Spiegel der Letteren*. De volledige jaargang 2003 werd door de commissie besproken en het individuele rapport werd toegevoegd aan dit Tijdschriftenrapport.

De Brakke Hond

Gewoontegetroouw spitst *De Brakke Hond* zich toe op het primaire werk.

De gepubliceerde teksten zijn van wisselende kwaliteit zodat de indruk ontstaat dat de redactie enigszins op haar lauweren heeft gerust en bij de selectie van debuten aan kritische scherpzinnigheid heeft ingeboet. Een herijking van het begrip kwaliteit lijkt zich op te dringen.

In vergelijking met jaargang 2002 valt de afwezigheid van themanummers en dossiers over buitenlandse literatuur op, wat in 2002 nog tot knappe en uitdagende nummers had geleid. Een korte inleidende beschouwing aan het begin van elk nummer zou een meerwaarde betekenen. Zo zou de verscheidenheid aan opgenomen teksten (het handelsmerk van *De Brakke Hond* en op zich een pluspunt) kunnen worden gekaderd.

Het ontbreken van themanummers en dossiers wordt gecompenseerd door het aantrekken van gevestigde waarden die in *De Brakke Hond* de gelegenheid krijgen om werk te publiceren dat te eigenzinnig en avontuurlijk is om elders te worden opgenomen. De 'Memoires' van Jeroen Brouwers leveren knappe, polemische, soms wat langdradige essays op. De 'Glimpen' van Paul Claes zijn hoogst persoonlijke observaties en fragmentarische notities die enkel in *De Brakke Hond* een plaats kunnen vinden. Het zijn echter vooral de essayistische bijdragen van Joris Note die een aanwinst voor het tijdschrift betekenen en garant staan voor boeiende lectuur tussen al het jonge en wisselvallige talent. Het uitgesproken profiel van DBH blijft een noodzakelijke aanvulling op het literaire tijdschriftenaanbod in Vlaanderen, alleen al omdat het tijdschrift schijnbaar automatisch debutanten blijft aantrekken. Toch heeft de filtering en selectie van het aangeboden talent in deze jaargang enigszins te wensen overgelaten en worden jonge honden soms te vroeg op de lezer losgelaten. *De Brakke Hond* onderscheidt zich van de andere tijdschriften door een uitgebreide en uiterst gebruiksvriendelijke website, die een onmiskenbare meerwaarde betekent voor het tijdschrift.

Deus ex Machina

Jaargang 2003 van *Deus ex Machina* stond in het teken van de buitenlandse literatuur en de act van het schrijven. Het themagedeelte wordt in nagenoeg elk nummer omringd door proza, poëzie of een kleine monografie. De plaats van het focusgedeelte in het midden van het nummer doet soms vreemd aan.

Op de intussen bekende manier presenteren telkens twee samenstellers Franstalige literatuur uit Canada en hedendaagse literatuur uit Egypte. Beide nummers brengen een gevarieerde mix van essays, poëzie, verhalen, romanfragmenten, een enkele keer afgewisseld met een theatertekst. Een overzichtelijk essay onderbouwt telkens de presentatie van buitenlandse literatuur. Jammer genoeg zijn niet alle essays even kwalitatief en extensief. In dit vertalerstijdschrift bij uitstek wordt in het themagedeelte nooit de tekst in de oorspronkelijke taal opgenomen, wat misschien nog te verantwoorden valt bij de Egyptische literatuur, maar veel minder in het nummer over de Franstalige literatuur uit Quebec, zeker niet als het gedichten betreft. Buiten het themagedeelte worden oorspronkelijke teksten dan weer wel opgenomen. De keuze van de vertaalde stukken is natuurlijk een bewuste en door de commissie niet betwiste keuze van de samenstellers, maar het is niet altijd duidelijk of de redactie van *Deus ex Machina* die keuze voldoende kritisch begeleidt.

Een ander centraal thema was de act van het schrijven waarin onder andere de vraag naar de spreekwoordelijke inspiratie of transpiratie centraal stond, terwijl in een volgend nummer de 'homo criticus' belicht werd. In dat laatste nummer heerst te veel het gevoel dat de auteurs naast elkaar praten en dat ze elk een inleiding op het thema schreven. Synthese en discussie ontbreken en het uitgangspunt en de eigen visie van de redactie blijven onduidelijk. Het nummer over 'leren schrijven' bevat weinig nieuwe inzichten, De Commissie vindt de

vertaalde literatuur in de themanummers een waardevolle aanvulling, maar waarschuwt eens te meer voor een wat te makkelijke koers die in het verlengde van zo'n aanpak ligt. Een degelijke essayistische onderbouw blijft noodzakelijk. *Deus Ex Machina* biedt op zijn website een overzicht van de nummers en hun inhoud en zet bij wijze van smaakmaker een aantal geselecteerde artikels online.

DWB

DWB gaat verder op hetzelfde elan van de vorige jaren: zeer verzorgde vormgeving, goede vertalingen en vertalers, bijdragen van constante kwaliteit. De thematische aanpak gebeurt meestal op basis van een grondige en gefundeerde selectie en houdt algemene leesbaarheid en specialisatie in evenwicht. Het is een pluspunt dat *DWB* in de thematische bijdragen verder kijkt dan de literatuur en reflecteert over bijvoorbeeld film en hedendaagse kunst. Af en toe zou een langere inleiding of een essayistische bijdrage nog wat meer samenhang kunnen creëren. Ook voor sommige primaire bijdragen (zoals debuten of vertalingen) zou een korte situering helpen. Het polemische luik van *DWB* leidt doorgaans tot interessante en uitdagende bijdragen, maar wordt misschien niet ten volle benut. Doordat steeds dezelfde mensen aan het woord komen, mist de rubriek de functie van een open forum. Ook ontbreekt het luik in sommige nummers. Ook bij de boekenrubriek heeft de commissie enkele bedenkingen: *DWB* doet vrij vaak een beroep op een beperkt aantal recensenten (redactieleden). Uitbreiding zou tot een gevarieerdere en meer polemische toon kunnen leiden. De website van het tijdschrift bevat alle nodige informatie en een paar voor-smaakjes van artikelen.

freespace Nieuwzuid

Na een moeizame start met een onverzorgde lay-out, een vrijblijvende selectie van teksten en onregelmatige publicatie, lijkt *freespace Nieuwzuid* nu goed op weg om zich te ontwikkelen tot een volwaardig literair en cultureel tijdschrift. Aan het opbouwen van een eigen lezerspubliek moet harder worden gewerkt, want het blad is nu sterk afhankelijk van de afname door de Antwerpse Academie. *Nieuwzuid* profileert zich nog steeds als 'freespace' voor nieuwe en gemarginaliseerde vormen van literaire, culturele en politieke kritiek. Meestal maakt het tijdschrift die belofte ook waar: elk nummer bevat een evenwichtige mengeling van cultuurkritische bijdragen, literaire teksten en visuele kunst. Sommige bijdragen vertonen een onderbouwde polemische intensiteit die een meerwaarde voor het tijdschrift betekent. De kwaliteit van de opgenomen stukken varieert echter. In sommige nummers, zoals dat over Blanchot (9) of Rilke (12), worden interessante teksten rond een zelfde thema samengebracht. Andere cultuurkritische bijdragen zijn wat schools en soms weinig origineel. Het valt ook te betreuren dat niemand zich de moeite getroost heeft om de drukproeven grondig na te lezen: zo sluipen er niet alleen fouten in de inhoudstafel, maar ook in de teksten. De sobere lay-out van het tijdschrift bleef ongewijzigd. *Nieuwzuid* beschikt over een eenvoudige, up-to-date website met de nodige praktische en inhoudelijke informatie.

Gierik&NVT (Uitdoofregeling)

Gierik&NVT, dat sinds de vorige jaargang in de uitdoofregeling is beland, is deels tegemoetgekomen aan de aanmerkingen van de tijdschriftencommissie. Ter gelegenheid van de twintigste jaargang werden heel wat auteurs die voorheen niet in *Gierik&NVT* publiceerden, bereid gevonden om teksten in te sturen. Ondanks het nieuwe bloed is er geen grote ommekeer waar te nemen. Het blad blijft er gedateerd uitzien. De bijdragen zijn nog in een te groot aantal gevallen van een onvoldoende niveau. *Gierik&NVT* verkeert waarschijnlijk niet in de

positie dat het minder geslaagd werk van bekendere namen kan weigeren, maar de vraag is ook of de redactie de nodige kritische zin aan de dag legt. Van een voldoende strenge eindredactie is er evenmin sprake. Zo stoort het in het themanummer 'Sporen van landschap in taal' dat sommige auteurs vooral hun eigen eruditie willen tonen in plaats van door te dringen tot de kern van de zaak. De veelvuldige tussentitels blijven sommige essays een schools uitzicht bezorgen. Het laatste nummer van deze jaargang, 'Spetters en Letters', draait om seks, en de redactie is erin geslaagd enkele bekendere auteurs te pakken te krijgen, met name David Nolens en Christophe Vekeman. Verbazen, shockeren of opwinden doet *Gierik&NVT* echter ook deze keer niet. Spijtig genoeg zijn er in dit nummer bijna uitsluitend pornografische verhalen opgenomen, en niet bijvoorbeeld een essay over de verhouding tussen seks en literatuur. Het interview over seks en jeugdliteratuur compenseert dat gebrek niet. Hoewel er wordt gesproken over een 'diepgaande evolutie' naar meer seks in de jeugdliteratuur, een 'scoringsdrang' bij hoe langer hoe meer auteurs, een 'aan pornografie grenzende leegte', een toenemend 'expliciet taalgebruik' en 'normvervaging', geven noch de interviewer noch de geïnterviewde ook maar één voorbeeld van boeken of verhalen waarin dit het geval is.

De weinig kieskeurige publicatiepolitiek van *Gierik&NVT* bereikte een dieptepunt in wat het pièce de résistance van deze jaargang had moeten worden: het themanummer 'Verzonnen levens of de literatuurgeschiedenis herschreven', waarin auteurs van nu aan de slag mochten met schrijvers van vroeger. Slechts enkele auteurs brachten deze opdracht tot een geslaagd einde. Hun bevlogen lichtheid en quasi-vanzelfsprekendheid staan in schril contrast met het gekunstelde van veel andere prozastukken, die vaak vergezocht, geforceerd en soms ronduit beschamend zijn. *Gierik&NVT* zit in een vicieuze cirkel: de literaire relevantie van het blad is gering, terwijl de vaste auteurs zich enkel kunnen bewijzen door in hun eigen blad te publiceren. *Gierik&NVT* fungeert als hun kritiekloze thuishaven maar is daardoor geen volwaardig literair tijdschrift.

Kreatief (Uitdoofregeling)

Nadat *Kreatief* een aantal opeenvolgende negatieve tijdschriftenrapporten kreeg en in de uitdoofregeling terecht kwam, koos het tijdschrift ervoor het been stijf te houden en niets te veranderen. Ooit stelde de thematische aanpak *Kreatief* in staat uitdagend werk van boeiende auteurs aan te trekken, in deze (en in de vorige) jaargang wordt die aanpak een uiting van zwakte. Het eerste nummer met 'reisverhalen' blijkt een willekeurig amalgaam van een nostalgisch reisverslag, een toeristische gids of een combinatie van beide. Het themanummer over Slovenië vormt dan weer een van de weinige lichtpunten in deze jaargang. Het is een geslaagd nummer over een onbekend buitenland, in de goede *Kreatief*-traditie, ingeleid door een ter zake doende toelichting en voorzien van de nodige bibliografische notities. Helaas missen de essayistische bijdragen in hetzelfde nummer kritische afstand en lezen ze als hoogst persoonlijke verzuchtingen. Aflevering 3 is een afknapper. Dit is geen tijdschrift meer, zelfs geen themanummer. Het is een weinig boeiend boekje over Cyriel Buysse's plattelandswerelden in tijdschriftformaat, geschreven door slechts één auteur. Nergens wordt verantwoord wat de bedoeling is van dit nummer en wat het verband is met de rest van de jaargang of met het profiel van het tijdschrift. Het lijkt bijgevolg op een weinig creatieve vorm van bladvulling. Dubbelnummer 4/5 doet op het eerste gezicht wel aan als een klassieke *Kreatief*-aflevering. Het aangekondigde themagedeelte rond Pablo Neruda valt evenwel vrij mager uit, met enkele vertalingen en een essay. Het minithema rond Clem Schouwenaars oogt ook wat dunnetjes. Zo is het openingsstuk, dat bovendien abrupt afbreekt, niet meer dan een rits persoonlijke herinneringen van een ex-uitgever zonder veel verdere duiding. Ook het 'forum' aan het einde van dit nummer kan niet overtuigen. Het ooit belangrijke tijdschrift *Kreatief* is een schaduw van zichzelf geworden.

De Poëziekrant

De Poëziekrant heeft een traditionele, maar verzorgde vormgeving, met veel foto's en een mooie lay-out. De informatiepagina's aan het begin zijn handig en overzichtelijk. Het tijdschrift biedt een brede blik op het reilen en zeilen in de poëzie, wat lovenswaardig is en het genre toegankelijk maakt voor een breder publiek. De meeste nummers zijn aangenaam gevarieerd: interviews met dichters en mensen uit het literaire veld, primair werk (oorspronkelijk Nederlandstalige en vertaalde gedichten), essays en korte en lange recensies wisselen elkaar af. Ook de rubriek 'bericht uit het sorteercentrum' is boeiend omdat hierin een werk besproken wordt dat niet langer verkrijgbaar is.

De kwaliteit van de interviews in *De Poëziekrant* is wisselend: niet alle interviews zijn even diepgravend, maar ze maken de lezers meestal wel warm om het werk van de betreffende dichter zelf te verkennen. Hetzelfde geldt voor de recensies, al mis je daar af en toe een kritische blik. Sommige recensies bestaan immers grotendeels uit citaten. Bij de keuze voor de dichters, te recenseren bundels en het primaire werk ligt de klemtoon vooral op gevestigde waarden. Af en toe komt er wel wat vernieuwing aan bod, maar het tijdschrift neemt hierin eerder een afwachtende houding aan dan een voortrekkersrol. *De Poëziekrant* verdient zeker haar plaats als medium voor poëziefhebbers, maar mag af en toe wat grondiger te werk gaan.

Revolver

Het tijdschrift *Revolver* blijft in elk opzicht onverminderd kwaliteit produceren. Samenstelling en vormgeving hebben een professionele allure. Het oorspronkelijk werk en de literair-historische beschouwingen blijven boeien, het aanbod is gevarieerd en sterk. *Revolver* schuwt ook het denken over poëzie niet, zoals dit jaar onder andere mocht blijken uit de 'Vivisectie van een dichtbundel' (van Jan Lauwereyns) die een heel nummer in beslag nam. Een waardevolle en verhelderende dialoog tussen dichter en criticus, een correspondentie met een literaire meerwaarde, en een tekst die de laboratoriumfunctie van het literaire tijdschrift in het algemeen en *Revolver* in het bijzonder onderstreept. Nergens anders dan in een literair tijdschrift zou een dergelijke tekst immers kunnen verschijnen.

Hoogtepunten waren dit jaar het Michiels-dossier en het traditionele Elzenveld-nummer. De commissie beschouwt dit laatste als een uitstekend voorbeeld van hoe buitenlandse poëzie en politieke beschouwingen kunnen worden geïntegreerd in een literair tijdschrift, zonder te vervallen in pathos of dwangmatigheid.

Revolver is op het internet vertegenwoordigd met een eenvoudige website, zonder artikelen, maar met een inhoudsoverzicht van de pas verschenen en vorige afleveringen, wat achtergrondinfo over het tijdschrift en de nodige praktische informatie.

Spiegel der Letteren

De redactie van *Spiegel der Letteren* heeft er in de jongste jaargang voor geopteerd de voorkeur voor historisch georiënteerde essays en literatuurwetenschappelijke studies te combineren met toegankelijke bijdragen over hedendaagse auteurs. Dat resulteert in evenwichtig samengestelde nummers.

De artikelen over Claus uit de vorige jaargang, krijgen in het eerste nummer van 2003 een pendant in een doorwrocht en verrassend artikel over identiteit, gender en sekse in *Het verdriet van België*. Ook de historisch getinte bijdragen in dit nummer kunnen bekoren. Vanuit een biografisch element, een incident met een vrouw, krijgt het werk van Adriaen Poirters s.j. een uitdagende benadering en hetzelfde geldt voor de reisverslagen van Louis Couperus waarin Mary Kemperink een bedenkelijke vorm van intertekstualiteit ontdekte. Pluspunt is dat ze de vorm van plagiaat niet enkel voor de lezer ontvouwt maar kadert in Couperus' literatuur- en kunstopvattingen.

2003/2 is één van de meer academische nummers. Er wordt een goed evenwicht gevonden tussen overzichtsteksten (Vervaeck) en detailanalyse (Goossens, Verstraeten). Het veelvuldige gebruik van een literair-wetenschappelijk jargon (bijvoorbeeld de terminologie rond tropen) en de veronderstelde voorkennis van de lezer (bijvoorbeeld over het werk van Hendrik van Veldeke) maken dit nummer echter minder toegankelijk voor een breed publiek dan bijvoorbeeld het themanummer over literatuur en nieuwe media. Ook het derde nummer van 2003 heeft een gevarieerde samenstelling. Keunens artikel over literatuur en ethiek is duidelijk van theoretische inslag en is daarom vanzelfsprekend minder toegankelijk voor een breed publiek, maar dat wordt voldoende gecompenseerd door de vlot leesbare en beschouwende stijl van de andere bijdragen. Om van een 'dossier' over het werk van D'haen te spreken (zoals gebeurt in de inleiding) lijkt misschien een beetje overdreven, wat niet wegneemt dat het werk van D'haen vanuit twee duidelijk afgebakende invalshoeken wordt belicht. Het themanummer over Literatuur en nieuwe media tenslotte, is een geslaagde, toegankelijke, goed geschreven en zorgvuldig samengestelde verkenning van het onderwerp. Zowel vanuit historisch perspectief, vanuit het gezichtspunt van de maker, de uitgever, de lezer, de literatuurwetenschapper en de pedagoog wordt het effect van de digitalisering van literatuur belicht. Een en ander wordt uitvoerig geïllustreerd met screenshots van webpagina's.

Spdl leverde een evenwichtige jaargang af die een merkelijke verbetering inhoudt ten opzichte van vorige jaren. De aandacht voor hedendaagse literatuur is gegroeid, al focust het tijdschrift op 'klassieke' auteurs en is het aandeel van Hugo Claus wel erg groot. Dat contrasteert enigszins met de historische en literatuurwetenschappelijke bijdragen waar *Spdl* in hogere mate de vinger aan de pols weet te houden. Een andere tekortkoming is de aanzienlijke vertraging. Die zorgt er niet alleen voor dat de lezer plots een overvloed aan informatie te verwerken krijgt, ze roept tevens vragen op over de werkbaarheid van de redactieformule. Verder blijven lay-out en omslag een zwak punt, ook al werden pogingen gedaan om het voorplat op te luisteren met illustraties en cartoons, en geeft het tijdschrift soms de indruk te pendelen tussen literair tijdschrift en wetenschappelijk orgaan.

Tekst/Tekst (*Startsubsidie – 2e jaargang*)

Na 8 nummers heeft *Tekst/Tekst* het einde van de startsubsidieregeling bereikt. Aan de kritiek van de tijdschriftencommissie op de vorige jaargangen is de redactie aarzelend tegemoet gekomen. Zo wordt de herkomst van de via collage met elkaar verbonden teksten nu wel vermeld, zij het summier en nog steeds te vrijblijvend.

Het meest fundamentele bezwaar tegen de aanpak van dit tijdschrift blijft gelden. *Tekst/Tekst* bevat onvoldoende oorspronkelijk werk en bestaat nog altijd in hoofdzaak uit door associatie en relatieve willekeur samengeraapte, bestaande teksten. De indruk overheerst dat er aan de samenstelling van dergelijke bloemlezingen of collages geen ander ordeningsprincipe ten grondslag ligt dan wat een zoekrobot op het internet zoal oplevert. Dat is misschien één keer leuk, het kan als gimmick werken of fungeren als creatief vertrekpunt, maar helaas houdt het werk daarbij op. De nummers bieden niet meer dan een flauwe melange van materiaal uit de journalistiek en uit wat literaire bronnen. De nieuwe teksten in dit tijdschrift hebben weinig literaire waarde en zijn niet in staat de collage op een hoger niveau te tillen. Soms worden zelfs e-mails van de redacteurs als oorspronkelijk werk gepresenteerd zonder dat die enige literaire of andere relevantie bezitten. De positieve punten zijn dat het tijdschrift vrij regelmatig verschijnt en dat het aangenaam is vormgegeven, maar het mag duidelijk zijn dat deze pluspunten niet opwegen tegen de blijvende gebreken van *Tekst/Tekst*.

Tiecelijn

Voor het onderhavige tijdschriftenrapport nam de commissie de jaargangen 2000–2003 van dit ‘Tijdschrift voor Reynaerdofielen’ onder de loep. *Tiecelijn* doet zeker inspanningen om zich als literair tijdschrift te profileren. Zo zijn de ledenrubrieken van het genootschap grotendeels verdwenen en zal de agenda vanaf 2004 ook naar de website verhuizen. Tot en met jaargang 2002 was *Tiecelijn* nog te veel het tijdschrift van een genootschap, met bijbehorende agenda’s, kronieken en verslagen van bijeenkomsten. Dat soort extraliteraire bijdragen is ondertussen quasi volledig verdwenen. Kleurillustraties verlevendigen de toch wat stijve en oubollige lay-out van het tijdschrift. Meer en meer wordt plaats geruimd voor vertalingen van Reynaertbranches en essayerende bijdragen over de doorwerking van de Reynaertstof in literatuur, beeldende kunst, toneel en andere kunsten.

Helaas halen lang niet alle bijdragen het gewenste niveau. Veel essays blijven aan de oppervlakte, beschrijven een kwestie zonder die terdege te analyseren.

Wat interessant zou kunnen zijn, wordt naar ‘nader onderzoek’ doorverwezen, onbelangrijkere aspecten worden wijdloepig behandeld. Recensies zijn vaak niet meer dan signalementen waarin de inhoud, structuur en vormgeving van het besproken boek worden beschreven. Zelden of nooit treedt de recensent in discussie met het gepresenteerde werk. Recensies over beeldend werk en theater lijden aan hetzelfde euvel. Ze beschrijven, sommen op en bejubelen. Reflectie of contextualisering zijn eerder uitzondering dan regel. Het belangrijkste is dat in de gesignaleerde kunstuitingen Reynaert aan bod komt. Dat feit op zich is blijkbaar al voldoende. Het kritiekloze gejubel wordt kwalijker als medewerkers rechtstreeks betrokken zijn bij de besproken producties, zoals bij de ‘Vosical’ die in het ene nummer wordt bejubeld en in een volgend nummer gedeeltelijk wordt gepubliceerd.

Dat het blad ervoor opteert om zich exclusief met de Reynaertstudie bezig te houden, is op zich geen bezwaar. Maar om de evolutie van ledenblad van een literair genootschap naar een volwaardig literair tijdschrift rond te maken, moet de kritische zin (verder) worden aangescherpt en mag het literair-historische werk gerust wat steviger uit de hoek komen. *Tiecelijn* heeft het beleidsplan om zich om te bouwen van een ledentijdschrift naar een literair tijdschrift inhoudelijk onvoldoende waargemaakt.

De website van het tijdschrift maakt deel uit van de breder opgezette site van vzw Tiecelijn. De structuur is overzichtelijk maar verder oogt de site nogal gedateerd. Er wordt enkel basisinformatie aangeboden én de integrale transcriptie van het Comburgse handschrift maar geen artikelen uit het tijdschrift.

Het trage vuur

De lay-out van *Het trage vuur* is dit jaar onveranderd gebleven. Dit tijdschrift voor Chinese literatuur heeft in het verleden meer dan eens bewezen een neus te hebben voor interessante teksten die een Westers publiek kunnen aanspreken. De goede smaak en het literaire beoordelingsvermogen van de redactie stond ook dit jaar garant voor een serie boeiende afleveringen. De commissie vindt deze jaargang zonder meer sterk. *Het trage vuur* verstaat de kunst om op een evenwichtige manier klassieke naast hedendaagse literatuur te brengen. Goed onderbouwde essays zorgen voor de noodzakelijke omkadering. Een bijdrage over een aantal jonge Chinese dichters, bijvoorbeeld, scheidt een goed beeld van het Chinese literaire klimaat.

Het nummer over Shang Qin boeit door de kruisbestuiving tussen auteurs van hier en ginder. Een aantrekkelijke invalshoek leveren ook de teksten van de vertalers. Zij lichten niet alleen hun preoccupaties met het vertalen van Chinese literatuur toe, maar brengen tegelijk de vreemde literatuur dicht bij de lezer. Dat de hele opzet kadert in de ruimere context van Poetry International valt toe te juichen. Op die manier krijgt de betrokkenheid op een Europese manifestatie een

schriftelijke neerslag en wordt duidelijk dat de Chinese literatuur ook auteurs van hier kan inspireren.

De redactie is niet wars van experimenten. De publicatie van een beeldverhaal was een gewaagde, maar toch goed overwogen zet. Het beeldverhaal geeft de sfeer van het onderliggende verhaal goed weer, maar het scenario is helaas niet altijd even sterk.

De website van *Het trage vuur* oogt even verzorgd als het tijdschrift.

Yang

Yang pakte in 2003 opnieuw uit met een sterke jaargang waarin primair werk, dossiers en besprekingen van constante kwaliteit waren. De nieuwe vormgeving zorgt voor een verzorgdere en helderdere bladspiegel en wat betreft het redactionele werk werd komaf gemaakt met de soms vervelende slordigheden uit het verleden.

Het waren dit jaar vooral de sterke dossiers die in het oog sprongen. Van de literaire en sociologische beschouwingen 'Uit het kinderparadijs' (1.2003), tot de confrontatie van theoretische en esthetische reflecties omtrent 'Wat is kunst' (3.2003) en de grillige verscheidenheid aan antwoorden die de enquête 'Waarom schrijven' (3.2003) opleverde, bood *Yang* uitdagende en originele bijdragen van hoge kwaliteit. Aan de hand van dergelijke dossiers profileert *Yang* zich binnen het tijdschriftenlandschap steeds meer als een zeer specifiek literair en cultureel tijdschrift met een eigen kritisch programma.

Het primaire werk valt, in lijn met de vorige jaargangen, op door de aandacht voor minder bekende buitenlandse auteurs en de selectieve publicatie van hedendaags Nederlandstalig werk. De zeldzame publicatie van toneelteksten (nrs. 2 en 4) kan alleen maar aangemoedigd worden. Ook het project van de 'writer-in-residence', waarbij eenzelfde auteur in de hele jaargang een vrije tribune krijgt, mag als een succes worden beschouwd.

De recensierubriek ('Die ochtend in de boekhandel') munt uit door de verscheidenheid aan besproken publicaties en de vlot leesbare, kritische beschouwingen van hedendaags theoretisch en literair werk. De besprekingen zijn spitant, ter zake en gaan enige polemiek niet uit de weg. Wat zowel het brede spectrum van onderwerpen als de uitgebalanceerde toon van de kritische bijdragen betreft, biedt *Yang* zich aan als een forum met een uitgesproken karakter en een neus voor maatschappelijke relevantie. Met de voorbije jaargang blijft *Yang* zich verder ontwikkelen als een tijdschrift met een brede literaire en culturele interesse, dat enige vernieuwing en herbronning niet schuwt en degelijk kritisch en primair werk weet aan te trekken.

Wel kan worden gewezen op de verwaarlozing van de website, die sinds begin 2002 niet meer geüpdatet is. Uit de websites van andere tijdschriften blijkt dat een website een substantiële promotionele aanvulling kan bieden. Op zijn minst zouden de redactionele informatie en de inhoudstafels up-to-date mogen zijn.

ZL

Van het tijdschrift *ZL* beoordeelde de commissie de nummers die in 2003 zijn verschenen: nr. 2-4 van de tweede jaargang en nr. 1 van de derde jaargang. De nieuwe jaargang kreeg een kleurrijkere flap; het binnenwerk bleef grotendeels ongewijzigd en oogt, ondanks de knappe illustraties, enigszins ouderwets. Inhoudelijk blijft *ZL* dezelfde koers varen: toegankelijke literair-historische bijdragen die, conform de redactie, zowel het Nederlandse als het Vlaamse literaire leven schetsen. De artikelen zijn grotendeels documentair en dikwijls opgehangen aan een of meerdere figuren of aan enkele archiefstukken. Dat verengt soms de blik. Factoren als de maatschappelijke context, het uitgever-
wezen, de literaire kritiek, tijdschriften en dergelijke meer, komen in de schaduw te staan van enkele personages. Sommige essays vallen nogal mager uit omdat het lijkt of elk archiefstuk een artikel moet genereren. Teksten als die over

Gezelle en Elsschot blijven steken in een opsomming van feiten die een aanloop lijkt naar een artikel rond het literaire klimaat of het autobiografische gehalte van een oeuvre. Gelukkig lijden niet alle teksten aan dat euvel en bevat de jaargang een aantal boeiende stukken die met bijzonder materiaal een schrijversleven schetsen, zoals dat van Dirk de Witte, of een schrijverswereld, zoals die rond Henriëtte Roland-Holst. Ook de rubriek 'De kleine garnaal' overstijgt genoemde problemen omdat het centrale personage vanwege zijn onbekendheid goed moet worden gecontextualiseerd.

Stilistisch en formeel geeft *ZL* een eenvormige indruk. Dat heeft wellicht te maken met de specifieke invalshoek, waardoor primair werk nagenoeg ontbreekt en de meeste teksten een zelfde stramien volgen.

ZL heeft een eigen plaats tussen de tijdschriften maar de redactie lijkt te snel tevreden. Het tijdschrift mist langere, meer uitgewerkte artikelen met een brede visie op de literatuurgeschiedenis.

Onderzoeksrapport stripdistributie

In het najaar van 2002 deed Arnoud Rommens (licentiaat Germaanse Talen en aanvullende studie Cultuurwetenschappen K.U.Leuven), op vraag van het Vlaams Fonds voor de Letteren, een onderzoek naar de distributie van het beeldverhaal in de Vlaamse markt. De nadruk in dit project ligt op de 'niet-mainstream' strip, d.w.z kwalitatief hoogstaande producties meestal gericht tot volwassenen die binnen de besloten kring van stripliefhebbers en -professionals een grote waardering krijgen. Deze uitgaven blijken het echter moeilijk te hebben om een breder publiek te bereiken.

In het onderzoeksproject speelt het onderscheid tussen informatieverschaffing en promotie enerzijds (de zogenaamde *diffusion*) en de logistiek (*distribution*) een hoofdrol. Dit onderscheid laat immers toe om de problemen op een meer precieze manier te formuleren. Naarmate het onderzoek vorderde, werd echter in toenemende mate duidelijk dat distributie slechts een component is binnen een globale problematiek van de strip waarin zowel aspecten van productie en het abstracte gegeven van beeldvorming een rol spelen. Dit betekent dat naast de distributie ook elementen van productie (uitgeverij) en verkoop betrokken moeten worden.

Voor dit onderzoek werden uitgebreide gesprekken gevoerd met grote en kleine stripuitgevers, grossiers, distributeurs, boekhandelaars, zaakvoerders van strip-speciaalzaken en medewerkers van Boek.be en van het VFL.

Gesignaleerde problemen

Distributie

Bij grote uitgevergroepen: late leveringen en versnipperde administratie.

Bij kleinere uitgeverijen: distributieconflicten, administratieve problemen (laattijdige en onduidelijke facturatie), afwezigheid op de Nederlandse boekenmarkt, hoge portkosten, onregelmatige leveringen.

Diffusion

De informatieverspreiding naar de verkooppunten is een van de zwakke plekken in het distributieproces. Het gaat hierbij om informatie betreffende de verschijningsdatum, de beschikbaarheid, data van herdruk, etc. De grote uitgevergroepen doen voldoende inspanningen om hun afnemers op de hoogte te houden. Het gebrek aan informatie naar de klant is onmiskenbaar het grootste probleem wanneer het gaat om de 'betere' strip. Het probleem stelt zich in mindere mate bij grote uitgeverijen.

Een versnipperde stripwinkelsector

De versnippering laat zich niet enkel gelden op het vlak van de distributie en uitgeversinitiatieven, maar ook tussen de stripspecialzaken onderling.

De Strip als onaantrekkelijk verkoopproduct

In Vlaanderen worden voornamelijk goedkope softcovers afgenomen die een kleinere bruto winst opleveren in vergelijking met Franstalige winkels. Aangezien de gemiddelde verkoopprijs van zo'n strip heel laag is in vergelijking met het algemene boek, bestellen de boekhandels met een stripassortiment nauwelijks bij, ook omwille van de hoge portkosten.

Verkoopskortingen, grootdistributie en ramsj

Als het aantal gespecialiseerde verkooppunten verder blijft afnemen, vermindert ook de kans om een breder publiek aan te spreken. De concurrentie met ketens zoals Club en FNAC kan deze tendens nog versnellen. Ook de warenhuisketens hanteren hoge kortingen.

Ook het uitgavenbeleid van bepaalde uitgeverijen werkt marktversturend. Door een te hoge titelproductie raken vele uitgaven heel snel in de ramsj en is het voor de stripspecialisten moeilijk om een minimale verkoopprijs te bekomen. Ook gedumpte exemplaren van Nederlandse distributeurs vinden hun weg terug naar de Vlaamse markt.

Tekort aan doorgroeimogelijkheden: Kwaliteitsgebrek of niet?

Over de kwaliteit van het werk van de nieuwe generatie striptekenaars zijn de meningen van de stripprofessionals verdeeld. Volgens sommigen is er voldoende jong Vlaams talent aanwezig maar ontbreekt het hen aan publicatiemogelijkheden. Anderen stellen dan weer dat er minder aanbod dan vraag is: er zou geen tekort zijn aan uitgeverijen, maar een gebrek aan goed materiaal.

De Vlaamse Strip-pers: te alternatief?

(Goede) recensies hebben een merkbare invloed op de verkoopcijfers van stripalbums. De stripjournalistiek is in Vlaanderen nog volop in ontwikkeling en de striprecensies verschijnen te onregelmatig en bespreken slechts een klein gedeelte van de productie.

Voorstellen

Productie en doorstroom: bijsturing van het uitgavenbeleid

De kortetermijnvisie van de uitgevergroepen op de Vlaamse markt verhindert iedere doorstroming van jong Nederlandstalig talent. 'Andere' publicaties blijven steken in de besloten wereld van de uitgaven in eigen beheer. Op termijn zoeken deze auteurs hun heil in andere sectoren (publiciteit, webdesign, etc.) waardoor het Vlaamse stripgebeuren nooit lijkt te professionaliseren, tenzij men binnen een studiosysteem wenst te werken. Uitgevergroepen zouden een apart fonds kunnen opstarten om tekenaars te laten doorgroeien.

Informatieverspreiding en profilering naar potentieel publiek

Via goed uitgebouwde klantgerichte informatiecampaagnes kan men vraag opbouwen bij een breed publiek. Een hogere oplage wordt mogelijk en een grotere opbrengst zou de continuïteit van de informatie- en promotiecampaagnes kunnen garanderen. Een aantal publicaties en evenementen kunnen hiervoor ondersteund worden:

- Gratis jaarboek met een overzicht van de jaarproductie
- Striptoonstellingen
- Voorpublicaties in kranten en tijdschriften
- Een gratis of goedkoop tijdschrift met werk van jonge auteurs
- Evenementen om de 'andere' strip wat meer onder de aandacht te brengen
- Info via geschreven pers en tv

Samenwerkingsverband kleine uitgeverijen

Een van de voorgestelde oplossingen is het creëren van een samenwerkingsverband tussen de kleinere Vlaamse uitgeverijen en de uitbouw van een eigen distributienetwerk. Deze oplossing lijkt voorlopig nog weinig realistisch en stuit op enkele fundamentele bezwaren. De samenwerking beperken tot promotie en informatievoorziening lijkt wel een valabele optie.

Wat de distributie naar de boekhandels betreft, zou een samenwerkingsverband

tussen de kleine stripuitgeverijen te weinig toegevoegde waarde bieden. De uitgeverijen zouden immers blijven werken binnen het vertrouwde distributienetwerk naar de stripspecialzaken en de noodzakelijke verruiming naar het klassiek boekhandelkanaal zou uitblijven.

Coproductie

Een recente ontwikkeling is het aangaan van coproducties tussen een boekuitgever en de kleinere stripuitgeverijen. In dit samenwerkingsverband vertrouwt de boekuitgever volledig op de redactionele vaardigheden en de grafische expertise van de stripuitgever. De kleine uitgeverijen zijn op hun beurt zeker van een degelijke distributie naar de boekhandels en ketens aangezien de boekuitgeverij een vast aantal exemplaren afneemt. Bovendien worden op die manier ook aspecten van de diffusion verzorgd: het stripalbum maakt immers deel uit van het fonds en wordt als dusdanig ook in de folders opgenomen.

Een bijkomend voordeel is dat de betrokken boekuitgeverij deel uitmaakt van de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) waardoor informatie over deze coproducties ook beschikbaar zijn op de Boekenbank.

Centrale Grossier

Een centraal verdeelpunt is enkel doeltreffend indien afspraken over betalingstermijnen, de uitlevering en de facturatie worden gerespecteerd. Dit systeem zou de administratie vereenvoudigen en de leveringstermijnen betrouwbaarder maken. Het gevolg kan een meerverkoop zijn door een verhoging van het aantal (na)bestellingen.

Huis van het Boek – Boek.be

- VBB en werkgroep Strips

Binnen de Vlaamse Boekverkoopersbond (VBB) wordt gestart met een werkgroep die de belangen van de stripspecialzaken zal behartigen.

- Boekenbank en Boekenbrief

Het systeem van de Boekenbank zorgt voor een uniform info- en bestelsysteem. Er worden elektronische Boekenbrieven verzonden naar boekliefhebbers. Indien meer stripuitgevers zich zouden aansluiten, kunnen ook de stripliefhebbers (en verkooppunten) worden geïnformeerd over nieuwigheden en de lopende stripfondsen.

- Vers voor de Pers

Stripuitgeverijen zouden zich kunnen aan de pers en boekhandels voorstellen tijdens Vers Voor de Pers in het voor- en in het najaar.

- Vaste Boekenprijs

Om de in service en assortiment investerende stripspecialzaken te vrijwaren kunnen de verkoopprijs vastleggen waarbij een speling van 5% toch mogelijk blijft. Dit zou kortingen mogelijk maken die nog concurrentieel zijn voor de kleinhandel. Een indeling in A-reeksen en B-reeksen kan de vaste boekenprijs wat nuanceren. A-reeksen zijn de populaire reeksen zonder vaste verkoopprijs (Jommeke, Kiekeboe, etc.), B-reeksen zouden dan die albums zijn met een culturele waarde met vaste verkoopprijs.

Besluit

De genoemde problemen geven de strip in Vlaanderen een diffuus imago. Het beeldverhaal is geen aantrekkelijke investering, het publiek heeft een stereotiep beeld van het aanbod en de specialzaken bereiken enkel de stripfanaten. Kleine initiatieven die de ambitie hebben om kwaliteit te brengen raken

nauwelijks bekend bij het grote publiek, maar dit geldt ook voor de meer alternatieve reeksen en albums van grote uitgeverijen. Strips staan heel laag op de prioriteitenlijst van een breed cultureel geïnteresseerd publiek omdat er heel weinig ondernomen wordt om het dominante beeld van de brave kinderstrip enigszins te doorprikken.

De voorgestelde maatregelen hebben dan ook niet enkel betrekking op de distributieproblemen waarmee kleine uitgeverijen te kampen hebben. De eerste distributienoden kunnen gelenigd worden door meer samenwerking.

Een informatiecampagne kan de 'andere' strip bij een breder publiek bekend maken en op die manier de verkoop op gang trekken. Een dergelijk initiatief heeft echter enkel zin wanneer bepaalde pijnpunten in de verdeling aangepakt worden.

Uit dit onderzoek blijkt de absolute noodzaak aan een vorm van collectieve inspanning. Er is behoefte aan een betere verstandhouding tussen alle actoren op de Vlaamse stripmarkt: tussen zowel verkooppunten, uitgeverijen als distributeurs.

Vlaams Fonds voor de Letteren
Generaal Capiaumontstraat 11 bus 5
B-2600 Berchem
Telefoon +32 (0)3 2703161
Fax +32 (0)3 2703160
E-mail info@fondsvoordeletteren.be
Internet www.fondsvoordeletteren.be

Ontwerp en typografie: Pleun Vos (www.vosontwerp.com)

